

155.5
พ.ร.บ.
จ.3

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท

ของ

นายวิศว์ ประรามย์

15 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม ๒๕๓๙

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

B.15925

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก
การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ. อัจฉรา สุซารมภ์)
..... กรรมการ
(ผศ. ดร. อรพินทร์ ชูชม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ. อัจฉรา สุซารมภ์)
..... กรรมการ
(ผศ. ดร. อรพินทร์ ชูชม)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ. จรียา วัฒนโสภณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ข้อคิดเห็นและช่วยแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จริยา วัฒนโสภณ ที่กรุณาเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ในการสอบปากเปล่า และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ อาจารย์วันชัย ไชยสิทธิ์ ที่กรุณา ให้คำแนะนำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ในสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ วิชาการ และคำแนะนำช่วยเหลือ ผู้วิจัยมาตลอดเวลา

ขอขอบคุณครู นักเรียนและบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขอขอบคุณครูและนักเรียน โรงเรียน แม่ใจวิทยาคม จังหวัดพะเยา ที่ทำให้มีโอกาสลาศึกษาต่อ พี่ และเพื่อน ๆ ทุกคนในฝ่ายบประมาณ สถานศึกษา กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ขอขอบคุณ เพื่อนวิจัยพฤกษศาสตร์ รุ่น ๘ ที่ช่วยเหลือให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

ขอโน้มระลึกถึงคุณแม่บุญรอด และพี่วิรัช ปรรามย์ ผู้ล่วงลับไปแล้วที่คอยห่วงใยการศึกษา ของผู้วิจัยมาตลอดขณะที่ท่านทั้งสองมีชีวิตอยู่

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณพ่อแม่ ผู้ให้ชีวิต การศึกษาอบรม และระลึกถึงน้ำสใจ อาเสงี่ยม และพี่ น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และขอขอบคุณ คุณสุนันท์ กิตตินรนนท์ ผู้เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง พร้อมทั้งเด็กชายนริศนันท์ ปรรามย์ ผู้เกิดมาเป็นกำลังใจ ทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

นริศว์ ปรรามย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ลักษณะการเผชิญปัญหา	6
ทฤษฎีแนวคิดของลักษณะการเผชิญปัญหา	7
- ลักษณะการเผชิญปัญหากับการทำนายพฤติกรรมของบุคคล	10
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา	16
- เปรียบลักษณะการเผชิญปัญหา	16
- ลำดับการเกิดกับลักษณะการเผชิญปัญหา	17
- สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับลักษณะการเผชิญปัญหา	19
- รายได้ของผู้ปกครองกับลักษณะการเผชิญปัญหา	20
จิตลักษณะกับลักษณะการเผชิญปัญหา	21
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองกับลักษณะการเผชิญปัญหา	22
ความเชื่ออำนาจในตนกับลักษณะการเผชิญปัญหา	26
การรับรู้สภาพแวดล้อมกับลักษณะการเผชิญปัญหา	30
การอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะการเผชิญปัญหา	30
การสนับสนุนทางสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา	38

นิยามปฏิบัติการ	41
กรอบแนวคิดในการวิจัย	45
สมมติฐานการวิจัย	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มข้อมูลตัวอย่าง	56
สมมติฐานที่ 1	57
สมมติฐานที่ 2	66
สมมติฐานที่ 3	72
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	89
บทย่อ	89
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	89
วิธีดำเนินการวิจัย	90
สรุปผลการวิจัย	91
การอภิปรายผลการวิเคราะห์	92
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	101
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	115
ประวัติย่อผู้วิจัย	151

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงลักษณะพฤติกรรมของการเผชิญปัญหาของบอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson)	11
2	แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของ ครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น (E.At) ของนักเรียนวัยรุ่นที่ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะ การเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	57
3	แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของ ครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดย ลงโทษผู้อื่น (E.AV) ของนักเรียนวัยรุ่นที่ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	60
4	แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลัง ของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการปฏิเสธ ไม่รู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ของนักเรียนวัยรุ่นที่ลักษณะการเผชิญปัญหา ระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	61
5	แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลัง ของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการทำร้าย ตนเอง (I.At) ของนักเรียนวัยรุ่นที่ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะ การเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	62

6	แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยลงโทษตนเอง (I.AV) ของนักเรียนวัยรุ่นที่ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	63
7	แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ของนักเรียนวัยรุ่นที่ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	65
8	แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนของตัวแปรทำนายต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น	66
9	แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนของตัวแปรทำนายต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้วยกล่าวโทษผู้อื่น	68
10	แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนของตัวแปรทำนายต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น	69
11	แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนของตัวแปรทำนายต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง	70
12	แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนของตัวแปรทำนายต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง	71
13	แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนของตัวแปรทำนายต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง	72
14	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในสมการจำแนกประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	73

15	แสดงผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ ปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะ การเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท	74
16	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ ปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.Av) ในสมการจำแนกประเภทของ นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญ ปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	75
17	แสดงผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ ปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.Av) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนก ประเภท	77
18	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ ปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในสมการจำแนกประเภท ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญ ปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	78
19	แสดงผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ ปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนก ประเภท	79
20	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา แบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในสมการจำแนกประเภทของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้ม จะเป็นปัญหา	80

21	แสดงผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท ...	82
22	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (I.AV) ในสมการจำแนกประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	83
23	แสดงผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (I.AV) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท	85
24	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ในสมการจำแนกประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	86
25	แสดงผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท	87
26	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟังก์ชันการจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	116

27	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัย ฟังชันการจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ หลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะ การเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	116
28	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัย ฟังชันการจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาปฏิเสธ ไม่รับรู้ โดยโทษผู้อื่น (E.D) มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการ เผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	117
29	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัย ฟังชันการจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ ทำร้ายตนเอง (I.At) มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการ เผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	117
30	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัย ฟังชันการจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ หลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะ การเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	118
31	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัย ฟังชันการจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ ปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญ ปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	118
32	แสดงค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา แบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะ การเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	119

33	แสดงค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา แบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	119
34	แสดงค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา แบบปฏิเสธไม่รับรู้ โดยโทษผู้อื่น (E.D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	119
35	แสดงค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา แบบทำร้ายตนเอง (I.At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	120
36	แสดงค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา แบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	120
37	แสดงค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา แบบปฏิเสธ โดยสิ้นเชิง (I.D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	120
38	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ,	121
39	แสดงค่าการแจกแจงความถี่ ภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม ของครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่น จำนวน 367 คน	122
40	แสดงค่าคะแนนเต็ม คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S) ของตัวแปรทำนายต่าง ๆ	123
41	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง	124

บทนำ

✓ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมยุคโลกาภิวัตน์เป็นผลให้การดำเนินชีวิตของคน กรุงเทพมหานคร ต้องเผชิญกับสภาพปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกคุกคาม ทำให้เกิดความทุกข์กายทุกข์ใจ และเพื่อทำตนให้พ้นจากสภาพความทุกข์กายทุกข์ใจ บุคคลจึงต้องปรับหรือเลือกแสดงลักษณะการเผชิญปัญหา (Coping Style) ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหานั้น โดยธรรมชาติของคนเมื่อเกิดสภาพปัญหาที่เข้าขัดขวางจนเกิดเป็นความทุกข์กายทุกข์ใจ จะเลือกแสดงพฤติกรรมเพื่อลดสภาพความทุกข์ใจโดยวิธีการต่าง ๆ (Lazarus & Folkman, 1984 : 24) การใช้พฤติกรรม การเผชิญปัญหาเพื่อปรับสภาวะความเครียด ถือเป็นเรื่องปกติของคนธรรมดาที่ใช้ชีวิตประจำวัน และแต่ละคนจะเลือกใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน (สุภาพรรณ โคตรจรัส, 2531 : 306-316) คนปกติทั่วไปจะปรับใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบที่คุ้นเคยเพียง 1-2 ครั้ง (Boyd and Johnson, 1981 : 7) ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแต่ประการใด แต่กลับเป็นประโยชน์ในส่วนที่ช่วยให้พ้นจากสภาพความทุกข์ใจและช่วยทำให้อารมณ์สงบลงได้บ้าง แต่ถ้าใช้ลักษณะเผชิญปัญหาแบบเดิมเป็นประจำ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ เกินไปจนกลายเป็นลักษณะนิสัยจะไปสู่ปัญหาที่ยากในการปรับตัวในระยะต่อมามากยิ่งขึ้น เพราะลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ถ้ามีการรับรู้มาอย่างไม่เหมาะสมก็อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ดังที่บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson, 1981 : 11) ได้สรุปไว้ว่าพฤติกรรมใหม่ที่จะเกิดตามมา ภายหลังเมื่อบุคคลได้เลือกใช้ลักษณะเผชิญปัญหาในลักษณะหนึ่งรูปแบบใดมากเกินไปจะมีลักษณะเป็นพฤติกรรมในขั้นสุดท้ายที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เช่นการฆ่าตัวตาย ฆาตกรรม โรคจิต เป็นต้น

ลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลและวิวัฒนาการไปพร้อมกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ (Developmental stages) (Garland and Bush, 1982 : 110 ; citing Vaellant, 1971 and Gazda, 1971) การพัฒนาจากทารกสู่วัยชราบุคคลจะต้องพบ

กับสถานการณ์ต่าง ๆ ตามขั้นพัฒนาการนั้น การได้เผชิญปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ บุคคลจะมีการพัฒนา
 ลักษณะการเผชิญปัญหานั้นในตัวบุคคลเอง ลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้
 ในวัยเด็กจะเรียนรู้และตอบสนองพฤติกรรมต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาทิ การอบรมเลี้ยงดู
 อิทธิพลของเพื่อน ครู โรงเรียน (นิภา นิธยาน. 2520) โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็น ①
 วิธีการสั่งสอนที่ได้รับจากพ่อแม่และบุคคลใกล้ชิด ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะ
 การเผชิญปัญหา (Garland and Bush. 1982 : 12) เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก
 ดูแลเอาใจใส่ และถ่ายทอดการมีเหตุผลจะทำให้เด็กเป็นคนที่มีเหตุผลสามารถควบคุมตนเองได้
 จะเกิดวินัยในตนเอง ไม่ต้องให้ผู้ใหญ่หรือกฎเกณฑ์ภายนอกมาคอยควบคุมความประพฤติเด็กสามารถฝึก
 ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองรู้สึกว่าคุณค่าเกิดจากความภาคภูมิใจ
 ในตนเอง เมื่อพบกับสถานการณ์ที่มากความสภาพจิตใจก็สามารถคิดพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้ หรือ
 ปรับใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ดียิ่งขึ้นในทางตรงกันข้าม เมื่อ
 บุคคลได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ดีเห็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมไม่มีความเชื่อมั่นพอที่จะตัดสินใจเองได้
 เมื่อต้องเผชิญกับปัญหามักจะใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาในรูปแบบที่เคยกระทำแล้วได้ผลกับทุกสถานการณ์
 ที่เป็นปัญหาไม่กล้าตัดสินใจปรับเปลี่ยนลักษณะการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ จึงทำให้การใช้
 ลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นรูปแบบเดิมในรูปแบบซ้ำ ๆ ซาก ๆ เกินไปจนกลายเป็นลักษณะนิสัย หรือ
 บุคลิกภาพประจำของตนเองที่อาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ต่อไป นอกจากนั้นการสนับสนุนทางสังคม
 การรับรู้ว่ามีคนให้การสนับสนุนทางอารมณ์ ทางข้อมูลนั้นถือเป็นปัจจัยทางจิตสังคมมีความสัมพันธ์กับ ②
 ลักษณะการเผชิญปัญหาของบุคคล (Berkman and Syme. 1979, Cobb. 1976) เพราะ
 การเรียนรู้การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้อื่นตั้งแต่วัยเด็กจะเป็นพื้นฐานให้เด็กเกิดการ
 พึ่งตนเองในวัยต่อมาและเป็นตัวเสริมทำให้เกิดความสามารถในการอดทน สามารถเผชิญปัญหาด้วย
 การตอบสนองต่อสภาพความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นได้ด้วยข้อมูลหรือลักษณะที่ถูกต้องปัจจัยสำคัญต่อการกำหนด
 พฤติกรรมของบุคคลอีกลักษณะหนึ่งก็คือความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) เพราะ
 บุคคลจะประพฤตินับถือตน ตามทิศทางที่ตนเองมองตนเองถ้ามองตนเองในด้านลบก็จะแสดงพฤติกรรม
 ในทางลบ เพราะบุคคลประเภทนั้นจะเป็นพวกเก็บความรู้สึกต่าง ๆ ไว้กับตนเองมีความรู้สึกไม่ชอบหรือ
 ไม่พอใจในตนเอง มีความกลัวต่อความผิดหวัง กลัวถูกปฏิเสธ กลัวเสียหน้า เมื่อเกิดปัญหาบุคคลพวกนี้
 จะใช้วิธีการทำร้ายตนเอง หรือถอยหนี ปฏิเสธ หรือหลบเลี่ยงไปเพราะกลัวถูกลงโทษ หรือไม่ได้

รับการยอมรับจากผู้ใกล้ชิด (Boyd and Johnson. 1981 : 9) จึงกล่าวได้ว่าบุคคลจะแสดง
 ลักษณะการเผชิญปัญหาตามความรู้ลึกลับที่คิดที่มีต่อตนเอง (ภิญญา หนูภักดี. 2533 : 21 ; อ้างอิง
 จาก Dropkin. 1982) อีกแนวคิดหนึ่งของนักจิตวิทยาสังคมที่มีความเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรม
 ของบุคคลมีผลมาจาก ความเชื่ออำนาจในตน หรือสภาวะการรับรู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจาก
 การกระทำ หรือความสามารถของตนเอง ความเชื่อนี้จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรม (๑)
 ต่อการควบคุมตนเอง เมื่อต้องเผชิญปัญหาบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนเมื่อประสบกับเหตุการณ์
 ที่ทำให้เกิดความทุกข์กาย ทุกข์ใจจะพยายามค้นหาข้อเท็จจริงในขณะนั้นและหาวิธีการแก้ปัญหาที่
 เหมาะสมกับเหตุการณ์ แต่คนที่เชื่ออำนาจนอกตนจะมีพฤติกรรมยอมรับเหตุการณ์โดยไม่พยายามคิด
 จะหาวิธีการแก้ไข (ภิญญา หนูภักดี. 2535 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Ray. 1982)

จากที่กล่าวมาชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหา
 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความน่าสนใจของการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ลักษณะ
 การเผชิญปัญหาของบุคคล เพราะลักษณะการเผชิญปัญหาที่บุคคลเลือกใช้จะเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่
 สามารถทำนายหรือพยากรณ์พฤติกรรมใหม่ที่จะเกิดตามมาภายหลังได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับ ความถี่ในการใช้
 ลักษณะการเผชิญปัญหานั้น ๆ คือถ้าบุคคลใช้การเผชิญปัญหารูปแบบเดียวอย่างซ้ำ ๆ ซาก ๆ จน
 เกินไปจะทำให้มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหาและจะพัฒนาไปสู่พฤติกรรมในขั้นสุดท้ายซึ่ง
 เป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังนั้น เพื่อเป็นการหาแนวทางแก้ไข และป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่อาจ
ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ จึงควรทำการศึกษาถึงการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาของบุคคล เพื่อจะ
 ได้ทราบถึงแนวโน้มของพฤติกรรมในอนาคต ถ้ามีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาจะได้หาทางแก้ไขพฤติกรรม
 และเพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมที่จะเป็นปัญหาจึงควรที่จะต้องศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะ
 การเผชิญปัญหา โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มบุคคลอันจะเป็นกำลังสำคัญใน
 การพัฒนาสังคม เป็นวัยของการรู้จักตนเอง และ ไม่รู้จักตนเอง (Sense of Identity VS.
Sense of Identity Diffusion) (Erikson. 1959) เป็นช่วงที่ต้องการพัฒนาตนเอง
มีความอยากรู้อยากลอง ในช่วงนี้สภาพร่างกายจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้วัยรุ่น
เกิดความสับสน ประกอบกับเป็นช่วงที่เริ่มมีวุฒิภาวะสามารถรับรู้สภาพปัญหาต่าง ๆ รอบตัวจึงทำ
 ให้วัยรุ่นมีความตึงเครียดในด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะ
 การเผชิญปัญหาในแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ว่ามีลักษณะการเผชิญ

ปัญหาที่จะนำไปสู่ปัญหาทางพฤติกรรมหรือไม่ เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไข และเพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาวัยรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัว และลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบระหว่างกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

3. เพื่อจำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละลักษณะของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีรูปแบบการเผชิญปัญหาระดับปกติและกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ด้วยปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ นักแนะแนว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือให้นักเรียนวัยรุ่นมีความสามารถในการปรับใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 63,411 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 367 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเป็นหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่
 - 1.1 จิตลักษณะ
 - 1.1.1 ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง
 - 1.1.2 ความเชื่ออำนาจในตน
 - 1.2 การรับรู้สภาพแวดล้อม
 - 1.2.1 การอบรมเลี้ยงดู แบ่งออกเป็น 2 แบบ
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
 - การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
 - 1.2.2 การสนับสนุนทางสังคม
2. ตัวแปรแบ่งกลุ่ม/เกณฑ์ ได้แก่ ลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละระดับใน 6 รูปแบบ ดังนี้
 - 2.1 การโจมตีผู้อื่น
 - 2.2 การหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น
 - 2.3 การปฏิเสธไม่รับรู้ โดยโทษผู้อื่น
 - 2.4 การทำร้ายตนเอง
 - 2.5 การหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง
 - 2.6 การปฏิเสธ โดยสิ้นเชิง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะการเผชิญปัญหา

ความหมายของลักษณะการเผชิญปัญหา

บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981 : 7) ได้ให้ความหมายของลักษณะการเผชิญปัญหาไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่บุคคลเลือกนำมาใช้จัดการกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ความขัดแย้งหมดไป ลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่มาจากสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ในอดีตซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกัน (สุภาพรณ โคตรจรัส. 2531 : 306-316) เช่น วิธีการต่อสู้ การหลบหลีก การปฏิเสธ เพื่อช่วยลดความทุกข์ใจที่เกิดขึ้น ไวส์แมน (Weisman. 1978 : 264 - 265) ได้อธิบายเกี่ยวกับการใช้ลักษณะของการเผชิญปัญหาว่า มีทั้งลักษณะของการต่อสู้ การหลบหลีก หรือ การปฏิเสธ การใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นปฏิกริยาปกติที่เกิดขึ้นกับทุกคน ทั้งนี้เพื่อรักษาดุลยภาพของจิต (Psychic Equilibrium) ดังนั้นการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาของบุคคลจึงเป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินชีวิตเพราะลักษณะการเผชิญปัญหานั้นเกิดขึ้นและได้พัฒนาในตัวบุคคลพร้อม ๆ กับพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ การที่บุคคลได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ หลายด้านก็จะเป็นการพัฒนาความสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือปัจจัยที่จะช่วยบรรเทาอันตรายจากสิ่งที่คุกคามตนเอง (Lazarus. 1966:146) ซึ่งบอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981 : 7) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญก่อนที่บุคคลจะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจัดการกับปัญหาบุคคลจะต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับ 2 ปัจจัยดังนี้ 1) อะไรเป็นสาเหตุที่มาของปัญหา 2) อะไรคือผลที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากการกระทำพฤติกรรมแล้ว ปัจจัยทั้งสองนี้ทำให้บุคคลรู้จักที่จะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

สรุปได้ว่าความหมายของลักษณะการเผชิญปัญหา คือ การที่พฤติกรรมที่บุคคลเลือกลักษณะ

ต่าง ๆ โดยเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพื่อตอบสนองต่อปัญหา ต่อบุคคล หรือเหตุการณ์ เพื่อทำให้ความขัดแย้งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลเกิดความไม่สบายใจต่าง ๆ ให้หมดไป และปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล

ทฤษฎีแนวคิดของลักษณะการเผชิญปัญหา

ลักษณะการเผชิญปัญหา บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd และ Johnson. 1981 : 9-10) ได้กล่าวถึงลักษณะการเผชิญปัญหากับสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ไม่สบายใจในคนปกติทั่วไป มี 2 ลักษณะ คือ

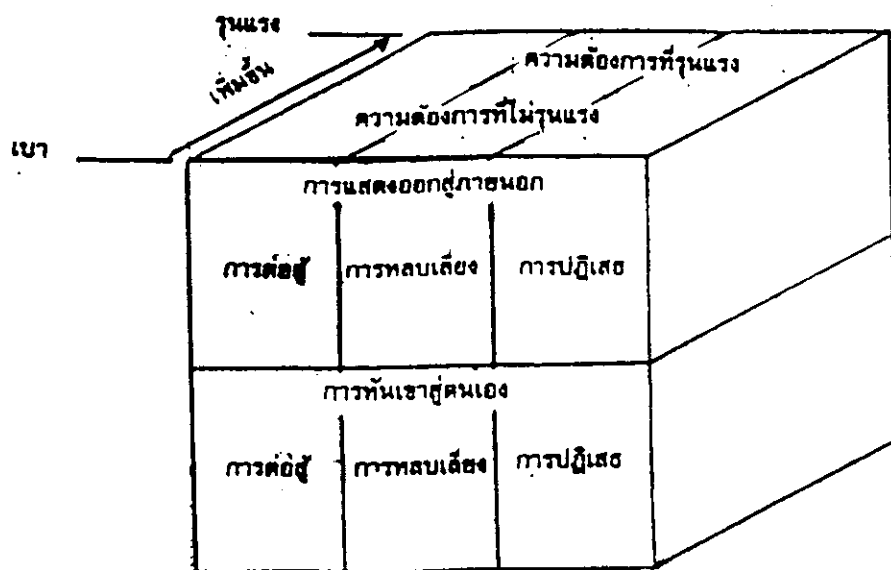
1. การกระทำที่เป็นการแสดงออกจากร่างกายตนเองสู่ภายนอก (Externalization)

หมายถึง การแสดงออกสู่ภายนอกโดยวิธีการนี้จะมองปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นความผิดของผู้อื่น และจะแสดงความไม่พอใจต่อสิ่งที่มากระทำทำให้ไม่สบายใจโดยจะแสดงออกมาในลักษณะที่ก้าวร้าวอย่างตรงไปตรงมากับวัตถุ กับบุคคลที่ไม่พอใจ การที่บุคคลใช้วิธีนี้เกิดจากประสบการณ์พื้นฐานของการรับรู้ความกลัวที่จะถูกลงโทษทั้งร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้เหล่านี้ได้มาจากพ่อแม่ที่กระทำต่อตัวบุคคลนั้นเอง ในวัยเด็กอาจจะเป็นการชมเชยหรือการลงโทษ ดังนั้นจุดประสงค์ของการเผชิญปัญหาโดยวิธีต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเพราะความกลัวการลงโทษมากกว่าการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

2. การกระทำที่เป็นการหันเข้าสู่ภายในตนเอง (Internalization) หมายถึง การเผชิญปัญหาโดยใช้ความก้าวร้าวเข้าสู่ตนเองการที่บุคคลใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบนี้เนื่องมาจากประสบการณ์พื้นฐานของบุคคลนั้นที่จะนำความก้าวร้าวเข้าสู่ตนเองเป็นการเก็บความรู้สึกต่าง ๆ เข้าสู่ตนเองทำให้เกิดการมองตนเองในด้านลบหรือเกิดความไม่พอใจตนเอง บุคคลเหล่านี้วัยเด็กจะถูกพ่อแม่ตำหนิ ตู้อ่า คอยจับผิด และนำไปวิพากษ์วิจารณ์ทำให้เกิดความอับอายบางคนถูกปฏิเสธจากพ่อแม่ ไม่ได้ได้รับความรักความเอาใจใส่ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นประสบการณ์เหล่านี้จะนำมาใช้เป็นลักษณะการเผชิญปัญหาทำให้เกิดวิธีการถอยหนี หลบเลี่ยง การปฏิเสธ วิธีการเหล่านี้ทำให้เกิดความกลัวต่อการลงโทษ การไม่ยอมรับจากพ่อแม่ ทำให้รู้สึกว่าตนเองไม่ดี และคิดหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง

ลักษณะการเผชิญปัญหาของบอยด์ และจอห์นสัน (Boyd และ Johnson. 1981 :9-10)

มีพื้นฐานมาจาก Allport (1950) Bandura (1965) Dollard and Miller (1950) โดยใช้ชื่อของ Allport เป็นหลักซึ่งได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับ ความเป็นตัวของตัวเองในการกำหนดหน้าที่ (Functional Autonomy) ทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการปรับตัวที่สามารถที่จะแสดงออกมาในลักษณะการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกตนเอง ตามทฤษฎีของ Boyd and Johnson จึงได้จำลองลักษณะการเผชิญปัญหาขึ้นมา ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 แบบจำลองลักษณะการเผชิญปัญหา

(แหล่งที่มา Boyd และ Johnson. 1981 : 7)

จากภาพจำลองลักษณะการเผชิญปัญหาของบอยด์ และจอห์นสัน ที่แสดงให้เห็นความล้มพันธ์ของการกระทำที่เป็นการหันออกจากตนเองสู่ภายนอก (Externalization) และการกระทำที่เป็นการหันเข้าสู่ตนเอง (Internalization) ลักษณะเผชิญปัญหาดังกล่าวของบุคคลทั่วไปที่จะนำมาใช้กับการจัดการปัญหาซึ่งแบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ คือ

1. การโจมตีผู้อื่น (Externalization Attack) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาด้วยการแสดงความโกรธและความคับข้องใจต่อบุคคลอื่นทางพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง แสดงออกมาอย่างชัดเจน เช่น การพูดหยาบคาย ล้อเลียน ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

2. การหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (Externalization Avoidance) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการจงใจหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาโดยกล่าวโทษบุคคลอื่นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้

คนล้มเหลว หรือเกิดปัญหา เช่น ฉันน่าจะทำได้ แต่เขา หรือเสียงนอกห้องดังเกินไปจนทำให้ฉันทำงานไม่ได้ หรือแยกตนเอง เป็นต้น

3. การปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (Externalization Denial) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหา โดยการโยนความผิดทั้งหมดให้แก่คนอื่นรับผิดชอบโดยเจ้าตัวไม่สามารถยอมรับได้ว่าตนเองมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น เช่น เป็นปัญหาของเขา หรือหลงผิด ระวัง เป็นต้น

4. การทำร้ายตนเอง (Internalization Attack) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหา โดยการลงโทษ หรือทำร้ายตนเองเมื่อโกรธ มีความคับข้องใจเกิดขึ้น เช่น เป็นความผิดของฉัน ทำร้ายร่างกายตนเองให้ได้รับบาดเจ็บโดยการชกศีรษะ หรืออาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย เป็นต้น

5. การหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (Internalization Avoidance) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการจงใจ หลีกเลี่ยงปัญหา โดยอ้างความบกพร่องอ่อนแอ หรือความเจ็บป่วยของตนเองว่าเป็นสาเหตุของปัญหา เช่น ฉันน่าจะทำได้แต่ฉัน...หรือปวดศีรษะ ปวดท้อง เป็นต้น

6. การปฏิเสธสิ้นเชิง (Internalization Denial) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหา โดยการปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับตนเอง

จากแบบจำลองเมื่อบุคคลมีความรู้สึกกับปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะใช้กระบวนการเผชิญปัญหาออกมา โดยเริ่มจากด้านหน้าของแบบจำลอง ไปยังด้านหลังของแบบจำลองที่ด้านหน้าของแบบจำลองมีการใช้กระบวนการเผชิญปัญหาในลักษณะที่เบา ซึ่งเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่ใช้ในส่วนข้างหน้านั้นในบางลักษณะเป็นบุคคลปกติโดยบางครั้งจะ เคลื่อนมาสู่ส่วนกลางของแบบจำลองจำนวนรูปแบบต่าง ๆ จะมีการใช้จำนวนน้อยลงพฤติกรรมจะมีการแสดงออกมาจะรุนแรงพอประมาณ ถ้าพฤติกรรมรุนแรงมากขึ้นก็จะเคลื่อน ไปสู่ด้านหลังของแบบจำลอง

การที่บุคคลจะ เลือกใช้กระบวนการเผชิญปัญหามากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับผลที่เขา ได้รับภายหลังจะทำให้เขาเลือกกระทำ ผลจากการกระทำนั้นทำให้เขาใช้รูปแบบหนึ่งหรือสอง ในที่สุดบุคคลนั้นก็ จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาอย่างรุนแรงกลายเป็นนิสัยต่อไป ลักษณะการเผชิญปัญหาจะมีการพัฒนา จากวัยเด็ก ไปสู่วัยผู้ใหญ่โดยจะ เปลี่ยนจากการพึ่งพา ไปสู่ความเป็นอิสระนั้น บุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อจะให้พ้นจากการควบคุมตามความต้องการของตนเองจึงมีการพัฒนาลักษณะการเผชิญปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งมีทั้งความกลัว ความโกรธ ไปให้พ้นการควบคุม เมื่อเกิดความกลัว จะใช้รูปแบบการหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความโกรธจะใช้ลักษณะการต่อสู้ซึ่งจะแสดงออกมาบุคคลจึง

ต้องการมีพัฒนาการลักษณะการเผชิญปัญหาทั้งการกระทำที่เป็นการแสดงออกจากตนเองสู่ภายนอก (Externalization) และการกระทำที่เป็นการหันเข้าสู่ภายในตนเอง (Internalization) เมื่อมีการเผชิญกับปัญหา

ลักษณะการเผชิญปัญหากับการทำนายพฤติกรรมบุคคล

ลักษณะการเผชิญปัญหา (Coping Style) โดยธรรมชาติของคนเมื่อเกิดสภาพปัญหาที่มาขัดขวางจนเกิดเป็นความทุกข์กายทุกข์ใจ บุคคลก็จะนำเอากระบวนการทางความคิดมาพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วเลือกแสดงพฤติกรรมเพื่อลดสภาพความทุกข์ใจโดยวิธีการต่าง ๆ (Lazarus & Folkman, 1984 : 24) กล่าวคือ หลังจากมีสิ่งกระตุ้นภายนอก หรือปรากฏการณ์ทางจิตใจก่อให้เกิดปัญหากับบุคคล บุคคลจะเลือกใช้พฤติกรรมที่ตนเองตัดสินใจเลือกแล้ว มาจัดการกับสิ่งคุกคามหรือท้าทาย ทั้งนี้เพื่อแก้ไขความรู้สึกไม่เป็นที่พอใจ (Miller, 1983 : 15 - 36) การใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาเพื่อปรับสภาวะความเครียด จึงถือเป็นเรื่องปกติของคนธรรมดาที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน และแต่ละคนจะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน (สุภาพรณ โคตรจรัส, 2531 : 306-316) โดยคนปกติทั่วไปจะปรับใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบที่คุ้นเคยเพียง 1-2 ครั้ง (Boyd and Johnson, 1981 : 7) ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแต่ประการใด แต่กลับเป็นประโยชน์ในส่วนที่ช่วยให้พ้นจากสภาพความทุกข์ใจ และช่วยทำให้อารมณ์สงบลงได้บ้าง แต่ถ้ามักมีการเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเดียวเป็นประจำ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยจะยิ่งนำไปสู่ปัญหาที่ยากในการปรับตัวมากยิ่งขึ้น เพราะลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ถ้ามักการรับรู้มาอย่างไม่เหมาะสมก็อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาตามคำกล่าวของ คอลลาร์ด และ มิลเลอร์ (Boyd and Johnson, 1981 : 12 ; citing Dollard and Miller, 1950) ที่ว่า ในสถานการณ์ถ้าบุคคลใดได้รับการตอบสนอง คำแนะนำ หรือแรงเสริม ในลักษณะกำกวมจะเป็นเหตุให้บุคคลมีปฏิริยาตอบสนอง โดยแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม อย่างซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัยประจำตัวผลที่ตามมาคือมักจะแสดงพฤติกรรมในด้านลบมากกว่าด้านบวก ดังที่บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson, 1981 : 11) ได้สรุปไว้ตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงลักษณะพฤติกรรมการณ์เผชิญปัญหา ของ Boyd and Johnson

รูปแบบของ ลักษณะการเผชิญปัญหา	ระดับความเข้ม ของพฤติกรรม	
	เบา	รุนแรง
Externalized Attack	ทำร้ายผู้อื่น	ฆาตกรรม
Internalized Attack	มุ่งทำร้ายตนเอง	ฆ่าตัวตาย
Externalized Avoidance	กล่าวโทษผู้อื่น หาเหตุผลเข้าข้างตนเอง	หลีกเลี่ยงสังคม
Internalized Avoidance	หลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา หาเหตุผลเข้าข้างตนเอง	อาการทางจิตที่แสดงออกทาง ร่างกาย เช่น ปวดหัว ฯลฯ
Externalized Denial	โยนความผิดให้คนอื่นทั้งหมด	ทวาดระแวง
Internalized Denial	ปฏิเสธโดยสิ้นเชิง	ไม่อยู่ในโลกความจริง หลงตัวเอง

(แหล่งที่มา) Boyd และ Johnson. 1981 : 11)

จากตารางจะเห็นได้ว่าลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่สามารถทำนายหรือพยากรณ์พฤติกรรมใหม่ที่จะเกิดตามมาภายหลัง เมื่อบุคคลได้เลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาในรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดอย่างมากขึ้น โดยพฤติกรรมในขั้นสุดท้ายจะนำไปสู่พฤติกรรมที่เบี่ยงเบน จึงสรุปได้ว่าลักษณะของพฤติกรรมการณ์เผชิญปัญหาที่บุคคลใช้อยู่เป็นประจำจะสามารถทำนาย หรือชี้ให้เห็นแนวโน้มของพฤติกรรมในอนาคตได้ ดังนั้นการศึกษาถึงลักษณะการเผชิญปัญหาของบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อจะได้ทราบแนวโน้มของพฤติกรรมในอนาคตถ้ามีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาจะได้หาทางแก้ไขพฤติกรรมของบุคคล

แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา

บอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981 : 19) ได้พัฒนาแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาสำหรับให้ครูอาจารย์ประเมินนักเรียน เนื่องจากการใช้แบบวัด Rorschach , T.A.T , Blacky , Draw-A-Man , House-Tree-Person เพื่อวัดบุคลิกภาพนั้นผู้ที่ใช้แบบวัดเหล่านี้ต้องได้รับการฝึกทางด้านจิตวิทยาคลินิก ซึ่งยุ่งยากและลำบากมากในการที่จะต้องใช้แบบวัดสำหรับครูอาจารย์ที่ไม่ได้รับการฝึกมาโดยเฉพาะ เช่น ปัญหาในการดำเนินการใช้แบบวัด การให้และแปลความหมายคะแนน ความยุ่งยากเหล่านี้ทำให้แบบวัดไม่เหมาะที่จะใช้วัดลักษณะการเผชิญปัญหา ดังนั้นแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาที่พัฒนาขึ้นมาจึงทำให้เหมาะกับครูอาจารย์ที่ไม่ได้รับการฝึกฝนสามารถใช้ประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนได้ การสร้างแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาบอยด์ และจอห์นสัน พัฒนามาจากแบบวัด School Picture-Story Test ที่มีจำนวน 15 ภาพ ให้นักเรียนตอบเรื่องราวในภาพเป็นความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน กับผู้มีอำนาจ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยนักเรียนพิจารณาภาพแล้วบอกถึงความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าคือภาพนั่นเอง และอีก 1 ภาพให้นักเรียนวาด การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแล้วนำมาวิเคราะห์รวมกับภาพที่นักเรียนวาดว่ามีทัศนคติทางบวก หรือทางลบกับกลุ่มเพื่อน กับผู้มีอำนาจ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยให้ความหมายออกมา 5 รูปแบบ คือการปฏิเสธ ความเกลียดชัง ความไม่พึงพอใจ ความอิสระ และเป็นความผิด แต่แบบประเมินนี้มีปัญหาในการให้คะแนน และการใช้เวลาในการทำแบบประเมินอีกทั้งต้องฝึกผู้ประเมิน บอยด์ และจอห์นสัน ได้พัฒนาแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาโดยการวาดภาพใหม่แล้วเน้นความเป็นอิสระในการตอบสนอง โดยทำเป็นเรื่องราวในภาพเป็นความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และผู้มีอำนาจ ก่อนที่พัฒนาได้มีการวิจัยรวบรวมข้อมูลเพื่อจะ ได้ความคงที่ของจำนวนภาพที่วาดและประโยคที่นำมาใส่ไว้เป็นตัวเลือกลำดับสำหรับตอบสนองประโยคเหล่านี้เขียนมาจากพื้นฐานของแบบจำลองลักษณะการเผชิญปัญหาของบอยด์ และจอห์นสัน ซึ่งตั้งอยู่บนการรู้จักคิดและพฤติกรรม ที่มาจากแหล่งปัญหาจากครูจำนวน 23 คน ที่อยู่ตามโรงเรียนลักษณะต่าง ๆ ภาษาที่ใช้เป็นของเด็กนักเรียนที่สะท้อนถึงความก้าวร้าว การหลบเลี่ยง และการปฏิเสธ เป็นภาษาที่ใช้ทั่วไปของบุคคลปกติจากนั้นได้นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตัดสินว่ามี การตอบสนองของประโยคต่อลักษณะเผชิญปัญหาพบว่ามีประโยคที่ตอบสนองจำนวน 102 ประโยค จากจำนวน 120 ประโยค

จึงได้นำส่วนที่เหลือมาปรับปรุงแก้ไขจนสามารถตอบสนองได้ ซึ่งมาจากการตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนใช้เมื่อมีการเผชิญปัญหาในกลุ่มเพื่อน และผู้มีอำนาจเหนือนักเรียน ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน จากนักจิตวิทยาโรงเรียน ครูแนะแนว ครูในโรงเรียนหลายแห่ง แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา เป็นแบบวัดการฉายภาพ (Projective) ที่มีการพัฒนาเพื่อให้สะดวกแก่การใช้ของครูอาจารย์ โดยใช้ภาพเป็นสิ่งเร้าที่คลุมเครือไม่ชัดเจนทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านป้องกันตนเองน้อยจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังนั้นวิธีการที่คนมองเห็นและตีความหมายของภาพนั้นจะสะท้อนให้เห็นความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งเร้า ทั้งสิ่งเร้าที่สร้างขึ้นมาจากคีย์พื้นฐานมาจากการรับรู้ทางความคิด และพฤติกรรม ที่มีพื้นฐานมาจากครู นักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นที่โรงเรียนในชั้นเรียน ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบกำว้าว หลบหลีก หรือปฏิเสธ ลักษณะของแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาจะเป็นภาพมีข้อความให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งทางด้านขวามือ เป็นลักษณะการเผชิญปัญหาจำนวน 6 ลักษณะ ปกติบุคคลทั่วไปจะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาทั้ง 6 รูปแบบ จัดการกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามลักษณะของปัญหาจะไม่เลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาเพียงรูปแบบเดียวจัดการกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซ้ำกันเป็นจำนวนมาก บอยด์ และจอห์นสัน ได้พัฒนาประโยคข้อความที่เป็นตัวเลือกมาจากแบบจำลองของบอยด์ และจอห์นสัน แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหานี้สามารถแยกเด็กออกมาตามจำนวนการเลือกลักษณะของลักษณะการเผชิญปัญหาทั้ง 6 รูปแบบว่าแต่ละรูปแบบมีจำนวนเท่าไรจากแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหามีจำนวน 20 ภาพ สำหรับประเมินเด็ก และวัยรุ่น เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน จำนวน 10 ภาพ และเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจ 10 ภาพ เรื่องราวที่แสดงภายในภาพเป็นส่วนที่นำมาจากลักษณะภายในของตน (self) โดยสร้างเป็นสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้าภายใน การเลือกตอบเรื่องราวภายในภาพนั้น มีการจัดประโยคตอบสนองความคิดของผู้ตอบไว้ 6 ประโยค เป็นประโยคที่มาจากความรู้สึกของเด็กหรือวัยรุ่นในภาพ ซึ่งจะเป็นลักษณะที่จัดไว้อย่างเหมาะสมที่เด็กหรือวัยรุ่นที่จะแสดงลักษณะการเผชิญปัญหาที่ซ่อนอยู่ภายในออกมาโดยผ่านรูปภาพในลักษณะการเลือกประโยคที่มีไว้ให้ภายใต้ข้อตกลงเบื้องต้นว่าแบบประเมินนี้เป็นแบบวัดการฉายภาพ (Projective) มีการแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะซ้ำ ๆ ส่วนประโยคทั้ง 6 ประโยค ที่เป็นตัวเลือกในภาพนั้นเป็นตัวตอบสนองที่เตรียมไว้ให้เด็ก หรือวัยรุ่นที่จะเลือกแสดงออกมาโดยตรงจากตน (self) การเลือกตอบสนองแบบนี้ถูกกำหนดออกมาจากความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล

(Boyd and Johnson. 1981 : 20 ; citing Yarrow. 1960) เพราะเรื่องราวภายในภาพจะทำให้บุคคลบรรยายความรู้สึกออกมาเมื่อเห็นภาพที่เป็นสิ่งเร้า (Boyd and Johnson. 1981 : 20 ; citing Gardner. 1952) แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาที่มีจำนวน 20 ข้อ มีภาพจำนวน 20 ภาพ มี 2 ฉบับ คือ ฉบับ C ใช้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และฉบับ Y ใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาขึ้นไป แบบประเมินนั้นแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็น 2 ลักษณะ คือภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวนักเรียนกับผู้มีอำนาจ จำนวน 10 ข้อ และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน จำนวน 10 ข้อ ที่กล่าวมาแล้ว แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหานี้ กระทำโดยให้นักเรียนทำแบบประเมินด้วยการพิจารณาจากภาพว่าความสัมพันธ์ของบุคคล 2 คน มีลูกศรชี้ไปที่บุคคลในภาพและบุคคลดังกล่าวในภาพเป็นเสมือนตัวแทนของนักเรียนแล้วให้นักเรียนเลือกประโยคใดประโยคหนึ่งจาก 6 ประโยคที่อยู่ทางด้านขวามือมาหนึ่งคำตอบซึ่งไม่มีข้อถูกข้อผิด การเลือกคำตอบของนักเรียนจะมาจากส่วนความรู้สึกซึ่งอยู่ภายในของบุคคลให้แสดงออกมาโดยการเลือกประโยคใดประโยคหนึ่งทางด้านขวามือที่ตรงกับส่วนความรู้สึกที่อยู่ภายใน บอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981) ได้กล่าวว่าแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาของเขานั้นเป็นแบบวัดการฉายภาพ (Projective) มีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินแสดงความรู้สึกภายในออกมาอย่างชัดเจนโดยไม่รู้สึกตัว ส่วนพวกที่เห็นภาพแล้วไม่เข้าใจภาพ ภาพลักษณะการเผชิญปัญหาจะดึงความรู้สึกภายในให้แสดงออกมาในลักษณะการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า คือภาพและข้อความด้านขวามือที่มีให้เลือกหนึ่งข้อตามความคิด ความรู้สึกภายในที่ผู้ตอบโดยไม่รู้ตัวจากภาพที่เป็นสิ่งเร้าแล้ว

การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981) ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงกับนักเรียน 2 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ 395 คน และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา คือกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์ที่อยู่ในโลกของตนเอง กลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์ กลุ่มนักเรียนที่เคยถูกคัดชื่อออกเนื่องจากเป็นนักเรียนที่เกเร กลุ่มนักเรียนที่ถูกคำสั่งศาลให้อยู่ในโปรแกรมพิเศษที่จัดให้เด็กเกเร นักเรียนที่อยู่ในสถานกักกัน รวมทั้งสิ้นจำนวน 203 คน พบว่ามีการเลือกลักษณะการเผชิญปัญหาแตกต่างกันกลุ่มนักเรียนปกติกับกลุ่มนักเรียนที่เป็นปัญหา โดยพิจารณาเปอร์เซ็นต์ของนักเรียนวัยรุ่นที่เลือกจำนวนครั้งที่เลือกใช้รูปแบบเดียวตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไป แล้วใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ดังกล่าวของนักเรียนกลุ่มปกติกับกลุ่มที่เป็น

ปัญหา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 (ในกลุ่มปกติเลือกลักษณะการเผชิญปัญหาแบบเดียวตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไป จำนวนร้อยละ 17 ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เป็นปัญหาเลือกลักษณะการเผชิญปัญหาแบบเดียวตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไป จำนวนร้อยละ 33)

ส่วนการหาความเชื่อมั่นนั้น ใช้วิธีการสอบซ้ำ (test retest) โดยทดสอบกับนักเรียนจำนวน 82 คน แล้วหาเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของการเลือกคำตอบจากการทำแบบประเมินครั้งที่ 1 กับการประเมินครั้งที่ 2 ผลปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงของการเลือกคำตอบของการประเมินครั้งที่ 1 กับการประเมินครั้งที่ 2 เป็นร้อยละ 16

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเผชิญปัญหา

สมัญญา เสียงใส (2521 : 45-50) ได้ศึกษาความวิตกกังวล และวิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 375 คน พบว่านักเรียนใช้วิธีการลดความรู้สึกกังวลโดยใช้เหตุผลมากที่สุด วิธีการถอยหนีรองลงมาการมีความวิตกกังวลกับการใช้วิธีการถอยหนีในการลดความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน เลขยานนท์ และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง (2517 : 2-63) ที่ศึกษาอิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครธนบุรี จำนวน 720 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นใช้วิธีลดความวิตกกังวลแบบใช้เหตุผลมากที่สุด วิธีระงับความรู้สึก และวิธีก้าวร้าว ตามลำดับ ต่อมาจรรยา เกษศรีรังษ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจจำนวน 316 คน พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อวิธีการเผชิญปัญหา ได้แก่ ระดับชั้นปี บุคลิกภาพ และบรรยากาศในครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลิกภาพแตกต่างบรรยากาศในครอบครัวต่างกัน มีวิธีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งบอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981 : 27) ได้ศึกษากับนักเรียนเกรด 2 -12 จำนวน 598 คน โดยใช้แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา 6 ลักษณะพบว่าข้อมูลมีความโน้มเอียงที่แสดงว่านักเรียนหญิงมีการกระทำที่เป็นการหันเข้าสู่ภายในตนเองมากกว่าเด็กชาย และลักษณะการเผชิญปัญหาจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ ส่วนเด็กที่มีปัญหานั้นมีความโน้มเอียงที่จะแสดงการกระทำที่เป็นการแสดงออกจากตนเองหันออกสู่ภายนอกอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ซึ่งจริยา วัฒนโสภณ และคณะ (2536 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยวิธีการปรับตัว (Coping Style) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 596 คน โดยใช้แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา 6 รูปแบบของบอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson, 1981) พบว่านักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 เพศชายใช้วิธีการทำร้ายตนเองมากกว่าเพศหญิง นักเรียนที่มีระดับเศรษฐฐานะทางสังคมต่ำใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาโดยการลงโทษตัวเองมากกว่านักเรียนที่มีเศรษฐฐานะทางสังคมสูง ส่วนนักเรียนที่มีเศรษฐฐานะทางสังคมสูงใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิงมากกว่านักเรียนที่มีเศรษฐฐานะต่ำ ส่วนนักเรียนที่มีพี่น้องตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีการแสดงออกจากตนเองให้เห็นชัดเจนมากกว่านักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวแล้วยังพบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการปรับตัวอย่างปกติมีวิธีการปรับตัวแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตัวเอง (I.A.V.) มากที่สุด ร้อยละ 41.44 ส่วนที่ใช้วิธีการปรับตัวระดับที่เป็นปัญหาใช้วิธีการปรับตัวแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D.) ร้อยละ 38.02

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของลักษณะการเผชิญปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ คือ ภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม จิตลักษณะ การรับรู้สภาพแวดล้อม

ภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา

แบบแผนพฤติกรรมถูกกำหนดด้วย พันธุกรรมและสภาพแวดล้อมของนักเรียนวัยรุ่นนั้นขึ้นอยู่กับ การได้รับพันธุกรรมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนวัยรุ่นแสดงพฤติกรรมที่ต่างไปจากผู้อื่น ความแตกต่างในเรื่องภูมิหลังและลักษณะทางชีวสังคม เช่น เพศ ลำดับการเกิด สถานภาพการสมรส รายได้ของผู้ปกครอง จึงน่าจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกัน เพราะปัจจัยที่กล่าวมาทำให้นักเรียนวัยรุ่นมีความแตกต่างกัน ดังนี้

เพศกับลักษณะการเผชิญปัญหา

เพศชายและเพศหญิง เป็นลักษณะที่แสดงความแตกต่างในด้านเพศ โดยเพศชายซึ่งมีโครงสร้างทางร่างกายที่ใหญ่โต และกล้ามเนื้อมากกว่าเพศหญิง มีความก้าวร้าว กล้าแสดงออก

มีลักษณะกตัญญู ชุ่มชู่ ชอบใช้กำลัง ในขณะที่เด็กหญิงมักจะเฉยยอมตามผู้อื่น นำทะนุถนอม ไม่ชอบการแข่งขัน (Wiley. 1961 : 147) แต่เด็กหญิงมักจะมีปฏิกริยาโต้ตอบทางสังคมดี ในขณะที่เด็กชายส่วนใหญ่จะฉุนเฉียวและโยเย (Perry and Bussy. 1984 : 275) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ซิมบาร์โด (Zimbardo. 1971 : 227) ที่พบว่า เด็กชายที่มารับบริการทางด้านจิตเวชมักมีปัญหาดุติกรรมก้าวร้าว เกเรมากกว่าเด็กหญิง ซึ่งบอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981 : 27) พบว่าเด็กหญิงมีการกระทำที่เป็นการหันเข้าสู่ภายในตนเองมากกว่าเด็กชาย ส่วนจรรยา วัฒนโสภณ และคณะ (2536 : 26) ได้นำแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา 6 รูปแบบ ของบอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson) มาศึกษาวิธีการปรับตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยทั่วไป เด็กชายมักใช้วิธีการปรับตัวโดยการลงโทษหรือทำร้ายตนเอง (I.At.) เมื่อมีความโกรธและความคับข้องใจเกิดขึ้นมากกว่าเด็กหญิง และในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการปรับตัวระดับที่เป็นปัญหา พบว่าเพศชายส่วนใหญ่ใช้วิธีการปรับตัวแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D.) เพศหญิงส่วนใหญ่มักใช้วิธีการปรับตัวแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.Av.) (พีระพงศ์ ลีระวัฒนางกูร. 2522 : 71-73) พบว่าเด็กชายใช้วิธีการปรับตัวเข้าหาตนเองโดยลงโทษตนเองแล้วคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง และแสดงออกมาภายนอกถ้าสังคมไม่ยอมรับพฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะปรับตัวไม่ได้กลายเป็นเด็กที่มีปัญหา นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลในลักษณะแก้ปัญหา มากกว่าเด็กหญิง ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เด็กชายแสดงออกมาเพื่อแก้ปัญหา เป็นรูปแบบการหันเข้าหาตนเอง โดยลงโทษตนเอง เป็นลักษณะการเผชิญปัญหาวิธีหนึ่ง การที่เป็นปัญหาเนื่องจากสังคมไม่ยอมรับนั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน การกระทำพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนั้น บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981) ได้กล่าวว่า การใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากเกินไปจนสุดท้ายจะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน ดังนั้นลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์กับเพศของนักเรียนวัยรุ่น จึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบกับเพศของนักเรียน

ลำดับการเกิดกับลักษณะการเผชิญปัญหา

ลำดับการเกิดเป็นองค์ประกอบด้านชีวสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพบางประการของนักเรียน

วัยรุ่นเพราะการรับรู้ของเด็ก เกี่ยวกับพ่อแม่ในด้านการให้ความรัก การมีอำนาจและการปรับตัว ในลูกแต่ละคนนั้นต่างกัน ดังผลการศึกษาของ นินา นิธยาน (2530 : 137) ที่พบว่าบุตรคนหัวปี มักมีความอิจฉาริษยามากกว่าบุตรคนอื่น ๆ อันเป็นผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมต่อต้านขัดขืนหรือแสดง ความก้าวร้าวรุนแรงต่อพี่น้องคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมเผชิญกับสภาพความไม่พอใจที่มี ลักษณะเป็นปัญหา เพราะการมีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง อาจจะนำไปสู่พฤติกรรมสุดท้ายที่รุนแรง เช่น การฆาตกรรมผู้อื่น การทะเลาะวิวาท (Boyd and Johnson. 1981 : 11) และสุรีย หัชรินทร์หา (2516) พบว่า บุตรคนที่หนึ่งป่วยเป็นโรคจิตโรคประสาทจากการเลี้ยงดูที่ปกป้องเกินควร ในระยะเริ่มต้น เริ่มรับรู้การสูญเสียความรักต้องเสียสละให้กับน้อง ๆ ทำให้ไม่สามารถเผชิญปัญหา เฉพาะหน้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของวัลลภ ปิยะมโนธรรม (2536 : 12) ที่กล่าวว่าบุคคล ที่มีอาการโรคประสาท เมื่อวิเคราะห์ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ โดยการสังเกตจะเป็นคนที่ไม่รู้จัก เปลี่ยนนิสัย หรือวิธีการใหม่ที่จะแก้ปัญหาต่อเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ในชีวิตประจำวัน เคยใช้วิธีการ แก้ปัญหาที่เคยมาอย่างไรก็คงยังทำอยู่เช่นนั้น ทั้งที่รู้ว่าไม่ได้ผล หรือมีแต่จะแยกลง แต่ก็ขาดความ สามารถที่จะหาทางออก หรือเปลี่ยนแปลงความคิดความรู้สึกลึกใหม่ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นซ้ำแล้ว ซ้ำอีก จะคงยังใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบเดิม ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่เป็น ปัญหาอาจเป็นสาเหตุของการกระทำที่รุนแรง เช่น การฆ่าตัวตาย เพราะจากการรายงานของ จิตแพทย์ สุวัทนา อารินทร์ (วัลลภ ปิยะมโนธรรม. 2536 : 5 อ้างอิงมาจาก สุวัทนา อารินทร์. 2517) พบว่าสาเหตุของการฆ่าตัวตายส่วนใหญ่ประมาณ 8 ใน 10 คน กระทำไปเพราะเป็นโรคจิต โรคประสาท จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะพฤติกรรมหรืออาการที่กล่าวข้างต้นเป็นพฤติกรรมที่พัฒนา มาจากการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหา คือ กระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจนติดเป็นนิสัยที่ ไม่นิ่งปรารถนา

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์กับลำดับการเกิด ของนักเรียนวัยรุ่น จึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบกับลำดับ การเกิดของนักเรียนวัยรุ่น

สถานภาพสมรสของบิดามารดากับลักษณะการเผชิญปัญหา

ครอบครัวแต่ละครอบครัวมีสภาพแตกต่างกัน ไปขึ้นอยู่กับว่าในครอบครัวมีพ่อแม่อยู่ร่วมกัน พ่อแม่แยกกันอยู่ พ่อมีภรรยาใหม่ แม่มีสามีใหม่ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดสภาพครอบครัวที่ต่างกันไป ในสภาพเหล่านี้จะสามารถส่งผลถึงเด็กที่อยู่ในครอบครัว ดังที่โควิลล์และคนอื่น ๆ (Coville and other. 1960 : 120-129) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านสังคมนั้นมีสาเหตุมาจากความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ซึ่งความสัมพันธ์นี้เกิดขึ้นภายในครอบครัว ดังที่โคลแมน (อมรรัตน์ เศวตพันธ์. 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coleman. 1980 : 24) ได้ศึกษาพบว่าวัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อมักประสบปัญหาในเรื่องบทบาททางเพศของตน ซึ่งสอดคล้องกับ ออลเลอร์สไตน์ และเคลลี (อมรรัตน์ เศวตพันธ์. 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Wallerstien and kelly. 1981 : 92) ได้ศึกษาพบว่าเด็ก วัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก หรือหย่าร้างมักมีปัญหาในการคบเพื่อนชาย เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของสังคมนั้น มีสาเหตุมาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยก หรือมีการหย่าร้าง (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์. 2532 : 21) ดังที่ วัชรวิ ทรัพย์มี (2530) ได้ศึกษาพบว่า สาเหตุการปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ของนักเรียนวัยรุ่นมีสาเหตุใหญ่มาจากปัญหาเกี่ยวกับสภาพจิตใจโดยมีปมด้อยหรือความไม่สบายใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ครอบครัวแตกแยก ผลการเรียนต่ำ ฐานะเศรษฐกิจต่ำ สภาพครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีผลต่อการปรับตัวและนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมที่ขัดขวางสังคม และปัญหาทางอารมณ์ จึงกล่าวได้ว่าสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นปัญหาข้างต้นเกิดเนื่องมาจาก สถานภาพสมรสของบิดามารดา ดังนั้นการที่บุคคลเกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ไปจากสังคม คือการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากเกินไปนั้นเอง (Boyd and Johnson. 1981)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์กับ สถานภาพสมรสของบิดามารดา จึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบ กับสถานภาพสมรสของบิดามารดา

รายได้ของผู้ปกครองกับลักษณะการเผชิญปัญหา

ในสังคมหนึ่งจะประกอบไปด้วยชนชั้นทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน บุคคลที่อยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจเดียวกันก็จะแสดงพฤติกรรมติดต่อสังสรรค์กันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันและมีลักษณะบางอย่างที่บ่งบอกถึงความเป็นสมาชิกในระดับชั้นทางเศรษฐกิจเดียวกัน การอบรมสั่งสอนลูกในแต่ละระดับชั้นทางเศรษฐกิจจะมีลักษณะที่สั่งสอนให้ลูกแสดงพฤติกรรมตอบสนองค่านิยมความเชื่อที่เหมาะสมกับชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่บ่งชี้ถึงการแสดงพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น กล่าวคือครอบครัวที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีรายได้สม่ำเสมอ เนียงพอต่อการใช้จ่าย ไม่เกิดความขัดสนย่อมนำมาซึ่งความสุขความสะดวกสบายของครอบครัว เพราะมีปัจจัยที่ต้องตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัวเมื่อทุกคนพอใจก็ย่อมสุขใจ วาเนอร์ และคณะ (Ringess. 1968 : 270 ; citing Warner and others. n.d.) พบว่าพวกที่มีเศรษฐกิจปานกลางมีความมั่นคงทางอารมณ์ เป็นตัวของตัวเอง ส่วนพวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มขาดความอบอุ่น หงุดหงิดง่ายมีอาการทางประสาท เช่น กัดเล็บ พวกนี้มีความยากลำบากในการควบคุมอารมณ์ มีความวิตกกังวลปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้มากกว่าชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง จากการศึกษาของ สวิทย์ สัยโยคะ (2513 : 633-634) ได้ศึกษากับนักเรียนฝึกหัดครู พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาว่าค่อนข้างต่ำจะมีบุคลิกภาพที่ต้อยกว่าในด้านอารมณ์ มีความเศร้าซึม เหนงาทงอย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความอดทน ไม่มี ความหวังในอนาคต ปรับตัวเข้ากับคนอื่นยาก เก็บตัวควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ซึ่งเรดลิค และคนอื่น ๆ (Redlich and others. 1978 : 229 - 230) พบว่า คนไข้ที่มาอยู่ในโรงพยาบาลจิตเวช ร้อยละ 78 มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและสังคมต่ำจะปรับตัวไม่ดีและอารมณ์ไม่มั่นคง มีปริมาณมากกว่าเด็กที่มีมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับปานกลาง จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการมีรายได้หรือระดับเศรษฐกิจสูงย่อมทำให้เด็กมีโอกาสในการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมได้มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ดังสรุปผลการวิจัยของ อัมพร โอตระกุล (2521 : 144-145) ว่าผู้ที่มีปัญหาการปรับตัวมาจากครอบครัว ที่มีเศรษฐกิจฐานะทางสังคม หรือรายได้ระดับปานกลาง นอกจากนั้นผลการศึกษาเรื่องวิธีการปรับตัวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ของ จรียา วัฒนโสภณ และคณะ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่าเด็กที่มาจาก

ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำหรือมีระดับเศรษฐฐานะทางสังคมต่ำใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาโดยการลงโทษหรือทำร้ายตัวเองเมื่อความโกรธ และความคับข้องใจ รวมทั้งลักษณะการเผชิญปัญหาโดยแสดงความโกรธ และแสดงออกอย่างชัดเจนมากกว่าเด็กที่มีระดับเศรษฐฐานะทางสังคมสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนเด็กที่มีระดับเศรษฐฐานะทางสังคมสูงคือครอบครัวที่มีรายได้สูง มักใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาโดยการปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับตนเองมากกว่าเด็กที่มีระดับเศรษฐฐานะทางสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มเด็กที่มีเศรษฐฐานะทางสังคมต่ำ มีวิธีการปรับตัวในระดับที่เป็นปัญหา (คะแนนตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขาดความยืดหยุ่นในการเผชิญปัญหา โดยใช้วิธีการปรับตัวแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) สรุปได้ว่าไม่ว่าเด็กจะอยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจโดยอ้อมส่งผลต่อการสร้างลักษณะของพฤติกรรมที่ต่างกัน และเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำมักใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบก้าวร้าวทั้งการกระทำที่เป็นการหันเข้าสู่ภายในตนเองและผู้อื่นมากกว่า จากงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารายได้ของครอบครัวนั้นส่งผลถึงลักษณะการเผชิญปัญหาที่ทำให้บุคคลมีลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบแตกต่างกันการแสดงออกของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่มีรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดมากเกินไปจึงเกิดขึ้นทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอันเป็นขั้นสุดท้ายของลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหา

ดังนั้นลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัว จึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบกับรายได้ของครอบครัว

จิตลักษณะกับลักษณะการเผชิญปัญหา

จิตลักษณะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเผชิญปัญหา ซึ่งจากการประมวลเอกสารและงานวิจัย พบว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหา ดังนี้

ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองกับลักษณะการเผชิญปัญหา

ความหมายความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง

การแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นไปตามการรับรู้ ความเชื่อ ความรู้สึกที่ตนเองมีต่อตนเอง บุคคลจะรับรู้ว่าคุณภาพตนเองเป็นอย่างไร บุคคลแวดล้อมมองตนเองว่าเป็นอย่างไร การมองตนเองของเด็ก หรือความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) จะเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่ตนเองเชื่อเกี่ยวกับตนเอง ถ้าการรับรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นไปในแง่ดีเด็กจะแสดงพฤติกรรมไปในทางบวกแต่ถ้ามองตนเองในแง่ไม่ดี เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมไปในทางลบ

โรเจอร์ (Roger. 1951 : 136) กล่าวว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นโครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับคำกล่าวของ ไบรน์ (Byrne. 1984 : 429) ความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถหรือทักษะที่รับรู้มาจากตนเองและสังคม สอดคล้องกับ กูด (Good. 1973 : 254) ที่ให้ความหมายของความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองว่า คือการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถ รูปร่างลักษณะ การกระทำของตนเอง ในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง เป็นลักษณะที่เป็นความคิด ที่คนคิดต่อตัวเอง (Hamachek. 1978 : 3) เป็นลักษณะการให้ความหมายที่คล้ายกับคำกล่าวที่ว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองหมายถึงผลรวมของธรรมชาติ ที่คนคิด ความคิด ความรู้สึก ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม ความสามารถ และคุณลักษณะของบุคคล เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองกำลังเป็น (McDavid. 1985 : 4505) และสามารถแยกเป็นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ทางกายและจิตใจ ทางกายได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา และสุขภาพ ส่วนจิตใจได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและอารมณ์เป็นต้น (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์. 2532 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1978)

สรุปได้ว่าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองหมายถึงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านลักษณะรูปร่าง บุคลิกภาพ ด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรม ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนเองเคยมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และสิ่งแวดล้อมและนำไปสู่การตีความ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

ที่เกิดขึ้น (Ames and Felker. 1979 : 613)

ความสำคัญของความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองกับลักษณะการเผชิญปัญหา

ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นตัวแปรทางจิตลักษณะที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดการแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก จะมีความรู้สึกว่าคุณค่า มีคุณค่า มีความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ใคร่วิตกกังวลกับสิ่งที่เกิดขึ้น มีความเชื่อมั่นที่จะเผชิญปัญหาในแบบต่าง ๆ สามารถปรับวิธีการเผชิญปัญหา แม้ว่าบางครั้งอาจจะล้มเหลว แต่ก็พร้อมที่จะลุกขึ้นยืน การแสดงพฤติกรรมจะเป็นในทิศทางบวก จึงเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมสำหรับผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบจะมีความรู้สึกต่ำต้อย ผิดหวัง ล้มเหลว และใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเข้าสู่ตนเอง (Internalization) คือ กล่าวโทษ มุ่งตำหนิตนเอง คิดว่าตนเองผิดทุกอย่างเกิดเพราะตนเอง (Boyd and Johnson. 1981 : 9) รูปแบบการเผชิญปัญหาเช่นนี้เกิดจากการได้รับประสบการณ์ในอดีตที่เสริมให้เกิดการมองภาพพจน์ของตนเองในทางลบ (Negative self-concept) หรือไม่พอใจตนเอง เด็กกลุ่มนี้จะผ่านประสบการณ์ที่พ่อแม่ใช้วิธีดุด่า ตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์ ทำให้เด็กรู้สึกอับอาย รวมทั้งเด็กบางคนถูกปฏิเสธจากพ่อแม่หรือไม่ได้รับความเอาใจใส่และความรักจากพ่อแม่หรือไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้ใหญ่ ทำให้เกิดความกลัวต่อความผิด กลัวถูกปฏิเสธ กลัวเสียหน้า ทำให้เด็กใช้วิธีการเผชิญปัญหารูปแบบถอยหนี ปฏิเสธหรือหลบเลี่ยงไป เพราะกลัวต่อการถูกลงโทษและถูกรังแกจากผู้ใหญ่ ที่ทำให้โกรธและลงโทษตนเอง คิดว่าเหตุทั้งหมดเกิดจากตนเอง ดังผลการศึกษาของสมิท และคณะ (Smith and others. 1992 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในลักษณะเด่นชัดจะสามารถเลือกปรับลักษณะการเผชิญปัญหาได้มากกว่า ส่วนผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในลักษณะไม่ชัดเจนมีนิสัยชอบเก็บตัวเฉยเมย มักใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบปฏิเสธความจริงเสมอ

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นการกล่าวให้เห็นถึงความสำคัญของความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนที่มีต่อการกำหนดลักษณะพฤติกรรมการเผชิญปัญหาโดยสรุปได้ว่าถ้าบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางบวก ก็สามารถที่จะปรับใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาในลักษณะปกติได้มากกว่า ส่วนบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางลบก็จะใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยไม่ปรับ

รูปแบบอื่นมาใช้ให้เหมาะสม เช่น การใช้รูปแบบมุ่งทำร้ายคนอื่น หรือการหลบเลี่ยงหลีกเลี่ยงปัญหา โดยหาเหตุผลเข้าข้างตนเองหรือไม่ก็ปฏิเสธปัญหาอย่างสิ้นเชิง การใช้รูปแบบดังกล่าวมากเกินไปถึงขั้นเป็นปัญหาอาจส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในอนาคตได้ ดังนั้นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองซึ่งเป็นจิตลักษณะที่พัฒนามาจากสิ่งแวดล้อมในครอบครัว จึงเป็นส่วนที่สามารถสร้างเสริม หรือป้องกันแก้ไขได้ว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใด และสามารถที่จะทำนายการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาได้หรือไม่เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างเสริม แก้ไข และป้องกันปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อไป

การวัดความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเอง มาร์ช และคณะ (Mars and others. 1984) ได้สร้างแบบสำรวจความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งอรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์. (2532) ได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเอง ในการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เป็นแบบประโยคประกอบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ เป็นแบบสำรวจตนเองที่ใช้ความหมายทางภาษา (Semantic Differential Scale) คือการนำคำคุณศัพท์มาใช้บรรยายคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเอง เป็นคำคุณศัพท์ตรงข้ามเป็นขั้วของการวัด (Bipolar Scale) เป็นการใช้นำคำคุณศัพท์ต่าง ๆ ในแต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.87 - 5.97 ความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 และจรัส อุ่นจิตติวัฒน์ (2532) ได้ใช้แบบวัดเป็นประโยคประกอบมาตรฐานประเมินค่า 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งคุณลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองออกเป็น 5 ด้าน ในการวัดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองกับลักษณะการเผชิญปัญหา

คูเปอร์สมิท (Copersmith. 1959 : 87-92) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับความกังวลใจ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน เกรด 5 และ 6 จำนวน 102 คน โดยใช้แบบวัดความกังวลใจของคาสตานีดา (Castaneda) แมคแคนเลส (Mccandless) และปาร์เลอโม (Palemo) พบว่า นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในทางที่ดีจะมีความกังวลใจน้อยกว่านักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในทางที่ไม่ดี และนักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในทางที่ดีจะเป็นที่นิยมของคนทั่วไป

ส่วนวิล สวรรธเมธี (2527 : 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบอัตราในทัศนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม และนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีอัตราทัศนสูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเองกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ดังผลการวิจัยของสมิท และคณะ (Smith and others. 1992 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนกับรูปแบบการเผชิญปัญหาในกลุ่มนักศึกษา จำนวน 175 คน พบว่าผู้มีความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนชัดเจนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมหรือนิสัยกระตือรือร้นและปรับรูปแบบการเผชิญปัญหาได้มากกว่า ส่วนผู้ที่มีความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเองไม่ชัดเจน มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม หรือนิสัย เก็บตัว เจยเมย และใช้ลักษณะการเผชิญปัญหา แบบปฏิเสธความจริง และยังพบอีกว่า กลุ่มผู้มีความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างชัดเจน เป็นกลุ่มที่สามารถพยากรณ์ลักษณะการเผชิญปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดความตึงเครียด นอกจากนี้ ทอมป์สัน (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมภ์. ; อ้างอิงจาก Thompson. 1974) พบว่านักเรียนวัยรุ่นมีการปรับตัวที่มีความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกมากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ปรับตัวไม่ดี สอดคล้องกับ ดีส์ (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมภ์. 2532 : 17 ; อ้างอิงจาก ไนน์ มีวีริยะเกิด. 2514 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Deitch. n.d.) ที่ศึกษาพบว่า เด็กชายที่มีปัญหาการปรับตัวจะมีความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเองไปในด้านดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาในการปรับตัว พีระพงศ์ ลีระวัฒนางกูร (2522) ศึกษาพบว่าเด็กชายที่ใช้วิธีการปรับตัวเข้าหาตัวเองลงโทษตนเอง และคิดปัญหาด้วยตนเอง ถ้าไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และแสดงพฤติกรรมออกสู่ภายนอกโดยตรงแล้ว สังคมไม่ยอมรับจะทำให้เด็กคนนั้นไม่สามารถปรับตัวอยู่ได้ กลายเป็นเด็กที่มีปัญหาต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อบุคคลที่มีความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ในทิศทางบวกจะแสดงพฤติกรรมไปในทางบวก เช่นมีความกังวลใจน้อย ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติ มีพฤติกรรมกระตือรือร้น และสามารถปรับใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาได้ดีกว่า ส่วนบุคคลที่มีความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบก็แสดงพฤติกรรมไปในทางลบ เช่น มีความวิตกกังวลใจมาก มีปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติ มีลักษณะก้าวร้าว ชอบเก็บตัว และมักใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาในลักษณะหลีกเลี่ยง หรือปฏิเสธปัญหามองโลกในแง่ร้ายและอาจป่วยเป็นโรคจิตในที่สุด

การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น เป็นเพราะบุคคลเหล่านั้นใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบใด
รูปแบบหนึ่งมากเกินไปนั่นเอง (Boyd and Johnson. 1981)

จากความสัมพันธ์ดังกล่าว จึงควรศึกษาว่าลักษณะการเผชิญปัญหาแบบต่าง ๆ แต่ละ
รูปแบบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้ลึกลับนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ
ปัญหารูปแบบแตกต่างกันมีความรู้ลึกลับนึกคิดเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกัน และความรู้ลึกลับนึกคิดเกี่ยวกับ
ตนเอง เป็นปัจจัยที่สามารถใช้จำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาได้

ความเชื่ออำนาจในตนกับการเผชิญปัญหา

ความหมายของความเชื่ออำนาจในตน

รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 1) ซึ่งเป็นเจ้าของแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตน
และนอกตน ได้อธิบายความหมายของความเชื่อในเชิงความเชื่อ และการรับรู้ผลตอบแทนของ
การกระทำของบุคคลโดยอาศัยฐานทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ว่า
"ผลตอบแทนที่ได้จากพฤติกรรมหนึ่งของบุคคลย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังว่าจะต้องได้รับผลตอบแทน"
โดยอธิบายเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ความเชื่ออำนาจในตน (Belief in internal locus of control)

หมายถึงความเชื่อหรือการรับรู้ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นผลจากการกระทำ
หรือความสามารถของตนตั้งแต่อดีตและในปัจจุบัน

2. ความเชื่ออำนาจนอกตน (Belief in external locus of control)

หมายถึง ความเชื่อหรือการรับรู้ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นผลจากอิทธิพล
อำนาจภายนอกตนที่ไม่สามารถที่จะควบคุมได้ เช่น เคราะห์กรรม โชคชะตา ความบังเอิญ
หรืออำนาจของผู้อื่น

กล่าวคือลักษณะความเชื่ออำนาจในตนหรือนอกตนนี้ เมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมใดแล้ว
เมื่อทราบผลตอบแทนจะคาดหวังว่าเมื่อกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกก็จะได้รับผลตอบแทน เช่นเดียวกัน
ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าสามารถควบคุมได้ แต่เมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีกแต่ไม่ได้รับ

ผลตอบแทนเช่นเดียวกัน แต่ได้รับผลตอบแทนที่ต่างออกไป หรือไม่ได้รับอะไรตอบแทนเมื่อกระทำพฤติกรรมเช่นนั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าตนเองไม่สามารถควบคุมได้ จึงเกิดความท้อแท้ และหมดหวัง

จึงสรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึงการที่บุคคลรับรู้ว่ามีสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองที่ตนสามารถควบคุมได้ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับความเชื่ออำนาจนอกตน หมายถึงการที่บุคคลรับรู้ว่ามีสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลมาจากอำนาจภายนอก โชคชะตา เคราะห์กรรม ความบังเอิญ และอำนาจของผู้อื่น ซึ่งตนไม่สามารถควบคุมได้ ความเชื่อที่แตกต่างกันเป็นผลให้บุคคล 2 ประเภทนี้ มีลักษณะการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกัน

ความสำคัญของความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน เป็นภาวะจิตพื้นฐานที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมและการเผชิญปัญหา (Lazarus and Folkman. 1984 : 75) ในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา บุคคลที่เชื่อในอำนาจตนเองจะสามารถประเมินตนเองว่าสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานการณ์บางอย่างได้ และจะพยายามค้นหาข้อมูล นิยามไตร่ตรองทางเลือก เหตุและผลของการกระทำ และตัดสินใจเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถฝ่าฟันต่ออุปสรรคที่มาขัดขวางจนเป็นผลสำเร็จ และเหมาะสมกับเหตุการณ์ (Hollander. 1981 : 123, ดวงเดือน แซ่ตั้ง. 2532 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Fishbein. 1976) ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่เชื่ออำนาจนอกตนและประเมินตนเองว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์ได้ เพราะมีความเชื่อว่าผลของการกระทำต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ไม่ใช่เพราะตนเองเป็นเพราะโชคกลาง เคราะห์กรรม อำนาจของผู้อื่น บุคคลประเภทนี้จะไม่กระตือรือร้นที่จะคิดแก้ปัญหาโดยจะแสดงพฤติกรรมวางเฉยนิ่งดูตาย จะเป็นผู้ที่มีความท้อแท้สิ้นหวัง เป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ปัญหา (Willams. 1973 : 51 - 65) ดังผลการศึกษาของ ฟอล์คแมน และลาซารุส (Folkman and Lazarus. 1980 : 80) ที่พบว่า การประเมินสถานการณ์ของบุคคล มีผลต่อการเผชิญปัญหา คือ สถานการณ์ใดที่บุคคลประเมินว่าตนเองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้บุคคลจะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาในรูปแบบมุ่งลดอารมณ์มากกว่าสถานการณ์ที่บุคคลประเมินว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางอย่างได้ผลในสถานการณ์ที่บุคคลประเมินว่าต้องค้นหาข้อมูล

มาเพิ่มเติมเพื่อจัดสภาพปัญหา บุคคลจะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญในรูปแบบมุ่งแก้ไขปัญหามากกว่าสถานการณ์ที่บุคคลประเมินว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้

บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตน เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความทุกข์กายทุกข์ใจ จะพยายามค้นหาข้อเท็จจริง และเลือกใช้หรือปรับเปลี่ยนลักษณะการเผชิญปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัว (ภิญญา หนูภักดี. 2533 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Murray and Huelskooter. 1983) ซึ่งผลการวิจัยของ ภิญญา หนูภักดี (2532 : บทคัดย่อ) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน โดยความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเผชิญปัญหารูปแบบมุ่งแก้ไขปัญหา และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเผชิญปัญหาแบบมุ่งลดอารมณ์ จึงกล่าวได้ว่าความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหา

การวัดความเชื่ออำนาจในตน รอตเตอร์ (Rotter. 1966) ได้สร้างเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจภายนอกตน โดยใช้ข้อคำถามความรู้สึกต่อเรื่องที่เกิดขึ้น เป็นข้อความที่เป็นประโยค ประกอบกันเป็นคู่มีลักษณะตรงกันข้ามกันคำตอบจะมี 2 คำ เมื่อเลือกข้อใดข้อหนึ่ง ต่อมาได้มีการปรับปรุงแบบวัดเป็นแบบประโยคประกอบแบบประเมินค่าในลักษณะมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Scale) เช่น จินตนา บิลมาศ และคณะ (2529) ได้สร้างเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจในตนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการทำงานของข้าราชการ แบบประเมินค่าแบบลิเคิร์ตมี 6 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ต่อมาศักดิ์ชัย นิรุธทวี (2532) ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน - นอกตน ประโยคประกอบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา .90 ส่วนรัตน ประเสริฐจรัส (2526) ได้แปลแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนสำหรับเด็กของ โนวิชกี - สตรีคแลนด์ (Novichi - Stricland Locus of Control) โดยเปลี่ยนมาตรวัดแบบประเมินค่า 2 ระดับมาเป็นประโยคประกอบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จำนวน 22 ข้อ และดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ได้นำมาปรับปรุงและนำแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนไปใช้วัดความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียนจำนวน 22 ข้อ ความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา .55 ในปี 2536 ดวงเดือน พันธุนาวันงามตา วณิชานนท์ และคณะ (2536) ได้ใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อว่าจะผลดีหรือผลเสียที่เกิดกับตนนั้นเป็นเพราะการกระทำของตนเองเป็นส่วนใหญ่ตรงข้ามกับความเชื่อเรื่องโชคเคราะห์ ความบังเอิญ มีมาตร 6 หน่วย ประกอบทุกประโยคจำนวน 20 ข้อ

แบบวัดนี้ได้นำเอาแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนจากการวิจัยสองเรื่องมาใช้ร่วมกัน (ดวงเดือน พันธุนาวัน และคณะ. 2529 และดวงเดือน แซ่ตั้ง. 2532) โดยเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงของแต่ละงานวิจัยมาใช้มีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา .55

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตน

การศึกษาเรื่องการเชื่ออำนาจในตน ของ ชีร์วัฒน์ นิจนตร (2526) ได้ศึกษาในลักษณะที่เป็นปัจจัยร่วมกับตัวแปรอื่น ที่ส่งผลต่อการมีสุขภาพจิตเสื่อม โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 563 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 จำนวน 559 คน พบว่าความเชื่ออำนาจที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความก้าวร้าวหรือความเศร้าซึมแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวคิดของเวิร์ทแมน และเบรม (Wortman and Brehm) ว่าถ้าบุคคลใดรับรู้ว่าคุณไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมของตนได้ จะมีปฏิกิริยาทางจิตต่างกันสองชนิด คือ ก้าวร้าว และซึมเศร้า ทั้งนี้อยู่กับประสบการณ์ในการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลนั้น นอกจากนี้ แอน (พรศิริ โรจนรัตน์เกียรติ. 2535 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Ann. 1987 : 118-B) พบว่าความเชื่ออำนาจในตน-ภายนอกตน เป็นตัวทำนายความเป็นอยู่มาสุขของสตรี โดยสตรีที่เชื่อว่าคุณเองสามารถควบคุมหรืออยู่สภาพแวดล้อมที่กำลังเผชิญอยู่ สามารถปรับตัวได้ดีกว่าสตรีที่เชื่ออำนาจภายนอกตนจากการศึกษาถึงการตอบสนองของบุคคลต่อความเครียด พบว่าบุคคลที่เชื่ออำนาจภายในตนจะมีความรู้สึกที่เป็นทุกข์น้อยกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน และยังไม่ได้รับผลสำเร็จที่ดีกว่าในการแก้ปัญหาอีกด้วย (พรศิริ โรจนรัตน์เกียรติ. 2535 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Parkes. 1984 : 655 ; อ้างอิงมาจาก Anderson. 1977 ; Poll and Kaplan De-Nour. 1980) และผลการวิจัยของ ภูษิตา หนูภักดี (2532 : บทคัดย่อ) พบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนว่าความสัมพันธ์ทางบวกกับการเผชิญปัญหาในรูปแบบแก้ไขปัญหา และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเผชิญปัญหาในรูปแบบมุ่งลดอารมณ์ ซึ่ง ซอเบอร์ (วรารัตน์ กิตติรักษันนท์. 2536 : 34 ; อ้างอิงมาจาก อัจฉรา พุ่มพวง. 2527 : 68 ; อ้างอิงมาจาก Sauber. 1971) พบว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนเมื่อเผชิญกับความเครียด มักใช้กลไกทางจิตป้องกันจิตรูปแบบปฏิเสธและหลีกเลี่ยงแต่ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะมีความพยายามมากขึ้น

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษาความเชื่ออำนาจในตนเป็นปัจจัยร่วมที่ส่งผลทำให้
 สุขภาพจิตเสื่อมของชิววัฒน์ นิจนตร (2526) ผลที่ได้แตกต่างจากแนวคิดของเวิร์ทแมน และเบรม
 (Wortman and Brehm) ที่ว่าถ้าบุคคลใดรับรู้ว่าคุณไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมของตนได้
 จะมีปฏิกริยาทางจิตต่างกันสองชนิด คือก้าวร้าว และซึมเศร้า สอดคล้องกับการที่บุคคลมีความเชื่อ
 อำนาจภายนอกตนเมื่อเผชิญกับความเครียด มักใช้กลไกทางจิตป้องกันจิตแบบปฏิเสธและหลีกเลี่ยง
 จึงเห็นได้ว่าลักษณะการเผชิญปัญหาของบุคคลที่มีความเชื่อภายนอกตนมีระดับที่เป็นปัญหา คือจะใช้ลักษณะ
 การเผชิญปัญหารูปแบบซ้ำ ๆ ในการเผชิญปัญหาซึ่งบุคคลที่มีลักษณะนั้นแนวโน้มการเผชิญปัญหาที่จะ
 เป็นปัญหาต่อไป บอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson, 1981) ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อบุคคล
 เลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากเกินไปพฤติกรรมที่เกิดในขั้นสุดท้ายจะนำ
 ไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน

จึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบน่าจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อ
 อำนาจในตน และกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบแตกต่างกันมีความเชื่ออำนาจ
 ในตนแตกต่างกัน และความเชื่ออำนาจในตนเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาได้

การรับรู้สภาพแวดล้อมกับลักษณะการเผชิญปัญหา

การรับรู้สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหา
 และจากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทาง
 สังคมต่างมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหา ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะการเผชิญปัญหา

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกทีสอนให้เด็กรู้จักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยการถ่ายทอด
 ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ และลักษณะนิสัยให้กับเด็ก โดยวิธีการอบรมเลี้ยงดูซึ่งเป็นกระบวนการ

ที่ส่งผลต่อลักษณะจิตใจและแบบแผนพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นและยังมีผลต่อการกระทำในอนาคตอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลในการอธิบายลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี การอบรมเลี้ยงดูเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างพ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิดกับเด็กโดยแสดงออกในลักษณะคำพูด ท่าทางการกระทำในรูปแบบของการเสริมแรง การลงโทษ การเป็นต้นแบบ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูคือการที่ พ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิด แสดงท่าทาง ทางคำพูด การกระทำ ความรู้สึก และอารมณ์ต่อเด็ก การถ่ายทอดความรู้สึก การรับรู้ และพฤติกรรมต่างๆ นั้น พ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิด จะมีการถ่ายทอดที่มีลักษณะเฉพาะก่อให้เกิดเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เกี่ยวกับรูปแบบหรือวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิดปฏิบัติต่อเด็กนั้น ยังหาหลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนไม่ได้ กล่าวคือจิตวิทยา นักสังคมวิทยา จะแบ่งแยกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูตามวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบรอนเฟนเบเนเนอร์ (Bronfenbrenner. 1970 : 74) ที่แบ่งแยกเป็น 3 แบบ ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก (Loving) แบบให้การลงโทษ (Punishment) และแบบเรียกร้องเอาากับเด็ก ส่วนโรเจอร์ (Rogers. 1972 : 117) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างออกไป 3 แบบ คือแบบประชาธิปไตย (Democracy) แบบเข้มงวดกวดขัน (Overprotection) แบบปล่อยปละละเลย (Rejection) ในการจัดประเภทการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คือ การจัดประเภทการอบรมเลี้ยงดูของ เฟอร์ และเบลคิน (ตุษฎี โยเหลา. 2535 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Faw and Belkin. 1989) แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล (Authoritative) แบบเผด็จการ (Authoritarian) แบบปล่อยตามใจ (Permissive) สำหรับการศึกษเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดูในประเทศไทยมีการจัดประเภทการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษาของ ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ (2528 : 3-15) จัดแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบการใช้เหตุผล แบบลงโทษทางจิตหรือทางกาย แบบควบคุมแบบให้พึ่งตนเองเร็ว นอกจากนั้น งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2529 : 40-41) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ คือการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ สังคม ด้านสติปัญญา และด้านจริยธรรม จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า นักจิตวิทยา และนักสังคมวิทยา ได้จัดแบ่งประเภท หรือรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้อย่างหลากหลาย มีลักษณะที่ต่างกัน และคาบเกี่ยวกัน สำหรับงานวิจัยนี้ ได้จัดแบ่งการอบรมเลี้ยงดู ออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนับสนุน หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิดมีการแสดงความรักหรือยอมรับเด็ก ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก และช่วยเหลือสนับสนุนเด็ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ . 2536) และให้ความสำคัญกับเด็กเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ให้สิ่งที่เด็กต้องการจนเกิดความรัก ไว้วางใจในพ่อแม่ หรือผู้ใกล้ชิด เมื่อโตขึ้นจะแผ่ขยายความรู้สึกรักใคร่ไว้วางใจให้ผู้อื่น และสภาพแวดล้อมแปลกใหม่ ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดี ในระยะเวลาต่อมาเกี่ยวข้องกับกรณีสุขภาพจิตดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ . 2528 : 5 อ้างอิงมาจาก Erikson. 1968) และยิ่งพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนสนับสนุนมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ เมื่อทำความผิดยอมรับสารภาพผิด รู้สึกละเอียดในการกระทำผิด พฤติกรรมแบบก้าวร้าวน้อยและให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมากด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ . 2528 : 5 อ้างอิงมาจาก Hoffman, 1970 and Becker, 1964) และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ยังเป็นเสมือนกำแพงป้องกันเด็กจากการมีโอกาสดิตยาเสพติด (ลาตทองใบ ภูภิมรัมย์ . 2530 : 202) และอาชญากรรม เพราะวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนสนับสนุนจะพบในเด็กปกติมากกว่าเยาวชนอาชญากร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่ พ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิด มีการให้รางวัลเมื่อเด็กทำความดี และลงโทษเมื่อเด็กทำความผิด และได้อธิบายเหตุผลในการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของเด็กมากน้อยเพียงใด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ . 2536) ในการอธิบายเหตุผลควรจะได้มีการกระทำก่อนล่วงหน้าเพื่อจะได้ชี้ให้เด็กเห็นคุณและโทษจากการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยที่เด็กไม่คาดคิดมาก่อน อันเป็นวิธีการกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลก่อนลงมือกระทำ (ลาตทองใบ ภูภิมรัมย์ . 2530 : 13) และจะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กรู้ว่าการที่พ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิดส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรมบางอย่างนั้นตั้งอยู่บนรากฐานของเหตุผล และความรักความหวังดี แต่ถ้าการอบรมเด็กแบบไม่คงเส้นคงวา ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล จะส่งผลให้เด็กไม่อาจตัดสินใจได้ว่าพฤติกรรมใดควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ในที่สุดเด็กจะเกิดความคับข้องใจจนกลายเป็นคนก้าวร้าว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญเช ประจวบจันิก . 2520 : 15) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ควรกระทำตั้งแต่อยู่ในวัยประถมเพราะเด็กวัยนี้เริ่มพัฒนาเหตุผลในเรื่องสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดผิด (Biehler. 1974) แต่ต้องมีการย้ำเตือน ชี้แจงเหตุผล อยู่เสมอเพราะเด็กอยู่ในวัยลืมนง่าย การชี้แจงให้เด็กเข้าใจในเหตุผล จะสามารถโน้มน้าวให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ (Bee. 1978)

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะการเผชิญปัญหา

รูปแบบหรือวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ มีความสำคัญกับจิตใจและลักษณะพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น (งามตา วณิชทานนท์. 2535 : 141) ยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือเกิดโรคจิต โรคประสาทได้ (Wechcler and other. 1970 : 1-2) การที่พ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิด ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะให้ความรัก ความเอาใจใส่ให้ความอบอุ่น และความเข้าใจในตัวเด็ก ทำให้เด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าคิด กล้าแสดงออก มีเหตุผล มีความสามารถในการตัดสินใจพิจารณาข้อดีข้อเสียก่อนลงมือทำหรือตัดสินใจ เมื่อเกิดสภาพปัญหาส่วนใหญ่มักใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบสู้ปัญหาโดยคำนึงถึงเหตุผลประกอบ (Moos and Moos. 1968 : 1) เช่นเดียวกับคำกล่าวของ แบนดูรา และวอลเตอร์ (Coleman and Hammen. 1974 ; citing Bandura and Walters. 1963) ที่ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักสร้างบรรยากาศในการยอมรับ บุตรธิดา เป็นองค์ประกอบสำคัญ ยังช่วยให้เกิดความไว้วางใจตนเองและผู้อื่นมีความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักรักและเอื้ออาทรคนอื่น ซึ่งเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่จะส่งผลให้เด็กเรียนรู้ที่จะใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เหมาะสม ตรงกันข้ามกับเด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งปล่อยปละละเลยหรือครอบครัวไม่สงบสุขมีปัญหายุ่งยากทำให้เด็กสุขภาพจิตเสื่อมได้ (อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ. 2532 : 17) จากการศึกษาของ ประพันธ์ สุทธาวาส (2519 : 38) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดูพบว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และคุ้มครองมากเกินไป จะมีความก้าวร้าวมากกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัยรุ่นที่ใช้พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอมักจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ในรูปแบบใช้ความรุนแรง ทำร้ายผู้อื่น ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม ผลการทดลองนี้สัมพันธ์กับการศึกษา ของ มูสและมูส (Moos and Moos. 1968 : 1-2) ที่พบว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่ปล่อยปละละเลยมาก หรือควบคุมคุ้มครองบุตรธิดามากเกินไปจะทำให้วัยรุ่นที่เป็นสมาชิกของครอบครัวมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม เช่น จะแสดงอารมณ์โกรธโดยไม่มีเหตุผล หรือบางครั้งอาจใช้รูปแบบหลบหนีในการเผชิญปัญหาและในการที่ไม่มีใครสนใจจึงทำให้วัยรุ่นพยายามแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อเรียกร้องให้คนอื่นสนใจและ เมื่อได้รับความผิดหวังล้มเหลวก็มักโทษผู้อื่นมากกว่าตนเอง ส่วนพ่อแม่ที่ควบคุมคุ้มครองเด็กมากเกินไปจะทำให้วัยรุ่น

รู้สึกว่าคุณเองถูกปฏิเสธทำอะไรไม่ได้ตามที่ใจปรารถนาแต่ได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือ อยู่ตลอดเวลาบางครั้งได้รับการตามใจจนเกินขอบเขต จนไม่รู้จกยับยั้ง ใจการกระทำจึงมีลักษณะ เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม และแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อจัดความคับข้องใจ

ที่กล่าวมาจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือผู้ใกล้ชิด กับ ลักษณะการเผชิญปัญหาของเด็กเพื่อยืนยันคำกล่าวที่ว่าพัฒนาการของลักษณะการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้น ในตัวบุคคล มีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิด (Garland and Bush. 1982 : 12) เมื่อได้ใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแล้ว และได้รับแรงเสริมเป็นผลให้บุคคลเกิดความ พึงพอใจ ประสบผลสำเร็จในการกำจัดสิ่งที่คุกคามในสถานการณ์นั้นได้ พฤติกรรมที่ได้รับแรงเสริม จนทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจเช่นนี้ จะถูกนำมาใช้อีกในสถานการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน ประสบการณ์การใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่นนี้จะสะสมเข้าในตัวเด็กวัยรุ่น จนกลายเป็นความเชื่อมั่นว่าสถานการณ์เช่นไรที่ตนเองสามารถจัดการได้ และพัฒนาให้เด็กวัยรุ่นมี ความเชื่อว่าตนเองมีทักษะในการใช้พฤติกรรมเฉพาะอย่างได้เป็นอย่างดี (Sugarman. 1986 : 161)

สรุปได้ว่า ลักษณะการเผชิญปัญหาเกิดขึ้นจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือผู้ใกล้ชิด การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะทำให้วัยรุ่นมีลักษณะการเผชิญปัญหาในรูปแบบต่างกันไป วัยรุ่นปกติ จะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเดิมเพียง 1-2 ครั้ง แต่ถ้าวัยรุ่นเลือกใช้ลักษณะการเผชิญ ปัญหาในรูปแบบเดิม ๆ รูปแบบซ้ำ ๆ เป็นประจำจะแสดงแนวโน้มของพฤติกรรมที่อาจก่อปัญหาต่อ สังคมในอนาคต (Boyd and Johnson. 1981 : 11) เช่นผลการศึกษาของแบนต์ูรา และ วอลเตอร์ ที่ตีพิมพ์ในหนังสือของ กุลิกและกลุ๊ก (ประวิทย์ หลักบุญ. 2528 : 25 ; อ้างอิง มาจาก Glueck and Glueck. 1956) เด็กชายที่เป็นยุวอาชญากรมีประวัติว่าได้รับความรัก จากพ่อแม่ไม่เพียงพอ เด็กที่มีพฤติกรรมแบบอันธพาลเป็นเด็กที่ถูกพ่อแม่ละเลยเพิกเฉย หรือปฏิเสธ เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ปล่อยปละละเลยทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวใช้ ความรุนแรงในการแก้ปัญหา (ประพันธ์ สุทธาวาส. 2519 : 38) มักใช้ลักษณะการเผชิญปัญหา ใน 2 รูปแบบ คือมุ่งทำร้ายผู้อื่น และมุ่งทำร้ายตนเอง ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบมุ่งทำร้าย ผู้อื่นโดยแสดงความโกรธ และความก้าวร้าวต่อผู้อื่นโดยตรง เช่น พุดจาพยานคาย การล้อเลียน การทำร้ายร่างกายผู้อื่นและอาจก่อคดีฆ่าผู้อื่นได้ ส่วนลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบมุ่งทำร้ายตนเอง กล่าวโทษตนเองว่าเป็นผู้ผิดตลอดเวลา ลงโทษและทำร้ายตนเองเมื่อมีความโกรธและความคับ

ข้อใจเกิดขึ้น โดยการโศกเศร้าตนเองกับนั้น หรืออาจถึงขั้นฆ่าตัวตายได้ ดังผลการศึกษาของ ประวิทย์ หลักบุญ. (2528 : 71) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์กับ กลไกการป้องกันตนเองแบบก้าวร้าว หรือต่อสู้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่บุคคลใช้ต่อสู้กับอุปสรรคที่ขวางกั้น ในลักษณะที่ทำร้ายผู้อื่นตอบโต้โดยทันควัน ชัดโทษผู้อื่น ก้าวร้าวสูง และมีแนวโน้มของการฆ่าตัวตาย วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามคำสั่ง ต่อสู้โดยไม่มีเหตุผล และ โยนความผิดให้คนอื่น ในขณะที่เป็นความผิดของตนเอง จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจเป็นความหวาดระแวง วิตกกังวลว่าความจริงจะปรากฏขึ้นกลายเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป หรือบางครั้งใช้ลักษณะ การเผชิญปัญหาในรูปแบบลักษณะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาแล้วหาเหตุผลเข้าข้างตนเองถ้าใช้ใน ปริมาณมากเกินไปจะส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตที่แสดงออกทางร่างกาย เช่นอาการปวดหัวเป็นประจำ เมื่อเด็กวัยรุ่นได้รับความผิดหวังหรือล้มเหลวจะมีความรู้สึกที่ไม่ใช่ความผิดของตนเองแต่จะ กล่าวโทษผู้อื่นและหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง ในลักษณะคนอื่นและสังคมไม่คิดตนเองดีที่สุด ดังนั้นตนเอง จึงไม่ควรอยู่ในสังคมที่ตนคิดว่าไม่ดีต่อไปจึงเป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงสังคมในที่สุด เช่นเดียวกับเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากโอบอ้อม ควบคุมคอยบงการ หรือตัดสินใจแทนทุกเรื่อง จะทำให้เด็กกลายเป็นผู้มีลักษณะตาม เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา หรือสถานการณ์ที่ยุ่งยากใช้รูปแบบ การถอยหนีมากกว่าสู้ ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

การวัดการอบรมเลี้ยงดูมีนักวิชาการจำนวนมากทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เช่นดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบัจฉนิก (2520) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรในงานวิจัยต่าง ๆ โดยการสร้างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูเป็นแบบวัดประโยชน์ประกอบมาตรฐาน ประเมินค่า 6 ระดับ และได้ปรับปรุงแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูเรื่อยมา นอกจากนี้ได้มีผู้นำแบบวัดนี้ ในแต่ละด้านไปใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัยของตนเอง เช่นสุกานดา นิมทองคำ (2535) ได้นำแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบัจฉนิก มาปรับปรุง นอกจากนี้ยังมีการนำแบบวัดมาใช้โดยนำแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูมาปรับปรุงและหาความเชื่อมั่นของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละด้านที่เหมาะสม เช่นดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ได้หาความเชื่อมั่นของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 10 ข้อ มีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา .67 ต่อมา ปี 2536 ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามดา วณิชานนท์ และคณะ ใช้แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ในการวิจัยเรื่อง ลักษณะทางจิต และ

พฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในภาวะเสี่ยงในครอบครัว และทางป้องกันโดยเพิ่มจำนวนข้อ
อีกแบบละ 5 ข้อ เป็น 15 ข้อ ทำให้แบบวัดมีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟามากขึ้นคือ .88
และ .89 ตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะการเผชิญปัญหา

ประพันธ์ สุทธาวาส (2518 : 38) ได้ศึกษาความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้
กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ป.ศ. ปีที่ 1 จำนวน 400 คน พบว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบทอดทิ้งมีความก้าวร้าวมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปมี
ความก้าวร้าวมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .01 นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ให้ความคุ้มครองมากเกินไปมีความก้าวร้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนประวิทย์ หลีกบุญ
(2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อการใช้กลไกป้องกันตนเองกับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 90 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการอบรม
เลี้ยงดูการสร้างสถานการณ์เฉพาะหน้าและแบบทดสอบวัดการใช้กลไกป้องกันตนเอง พบว่านักเรียน
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการใช้กลไกป้องกันตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

จากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู สรุปได้ว่าการอบรม
เลี้ยงดูเป็นพฤติกรรมที่พ่อ แม่ หรือผู้ใกล้ชิดปฏิบัติต่อเด็กใน 2 ลักษณะ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ให้ความรักสนับสนุน แบบให้เหตุผล แต่ละแบบจะมีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรมของเด็ก โดยเฉพาะ
กับกลุ่มเด็กวัยรุ่น (ดุษฎี โยธเลา. 2535 : 45) โดยจะถ่ายทอดให้เด็กวัยรุ่นเกิดพฤติกรรม
ในลักษณะที่แตกต่างกัน และพฤติกรรมเหล่านั้นจะพัฒนากลายเป็นแบบแผนพฤติกรรมเฉพาะของบุคคล
เป็นลักษณะนิสัยถาวร ซึ่งจะมีลักษณะการแสดงพฤติกรรมทั้งด้านดีและไม่ดี อีกทั้งมูส และมูส
(Moos and Moos. 1968 : 1-2) ได้ยืนยันความสัมพันธ์ดังกล่าวด้วยผลการศึกษาที่สรุปได้ว่า
การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่มีความสัมพันธ์กัน โดยผู้ที่มีความก้าวร้าว มีความขัดแย้ง

ในใจ มักจะมาจากครอบครัวที่ปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับ มีลักษณะเป็นครอบครัวที่ปล่อยปละละเลย มากเกินไป หรือครอบครัวที่ควบคุมมากหรือน้อยเกินไป พบในเด็กที่กระทำผิดและมีปัญหาทางสังคม และจิตใจ การอบรมเลี้ยงดูจึงมีผลต่อจิตใจของวัยรุ่น การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่น มีลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบที่แตกต่างกัน คือทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม วัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมก็จะไม่เป็นปัญหากับสังคม เช่นวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความอบอุ่น ประกอบด้วยเหตุผลจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองมีความสามารถในการตัดสินใจ พิจารณาข้อดีข้อเสียก่อนลงกระทำหรือก่อนการตัดสินใจ ส่วนในทางตรงกันข้ามวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาไม่เหมาะสม เช่นมักแสดงความโกรธโดยไม่มีเหตุผล หรือบางครั้งอาจใช้การเผชิญปัญหารูปแบบหลีกเลี่ยง จึงทำให้มีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ต่างไปจากพวกแรกที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาที่เหมาะสม นอกจากนั้นยังพบงานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของเด็กที่ทำความผิดซึ่งเป็นการใช้การเผชิญปัญหาในลักษณะที่เป็นปัญหา เช่น การวิจัยของอัจฉราพรรณ เทศบุรณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ 2536 : 12 ; อ้างอิงมาจาก อัจฉราพรรณ เทศบุรณะ 2524) ที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่ทำผิดที่ชั้นศาลเด็กและเยาวชน และมีพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำเคยถูกจับกุมมาแล้วเกินกว่า 2 ครั้งเป็นเด็กที่ขาดความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว บางครั้งถูกควบคุมมาก แต่ได้รับความรักความอบอุ่นน้อย เด็กจึงมีทัศนคติไม่ดีต่อครอบครัวของตน

จากงานวิจัยอาจกล่าวได้ว่าการที่เด็กแสดงพฤติกรรมเพื่อจัดสภาพปัญหา หรือความไม่พอใจของตนในลักษณะที่มีความรุนแรงและกระทำผิดซ้ำ ๆ เป็นการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่เป็นปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับบอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson, 1981) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากเกินไปพฤติกรรมขั้นสุดท้ายจะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน ลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวเป็นผลมาจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะไม่ได้รับความรักการเอาใจใส่และการขาดเหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู จึงสรุปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหา

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นระดับปกติและระดับที่มีปัญหา และการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ สามารถถูกใช้เพื่อจำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาได้

การสนับสนุนทางสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึงการให้ความใกล้ชิด การช่วยเหลือโดยให้สิ่งของ แรงงาน คำแนะนำ ข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการมีส่วนร่วมทางสังคม (Berrara. 1982 : 70) สอดคล้องกับสาราซัน และคณะ (Sarason and others. 1983 : 127) ที่ให้นิยามไว้ว่า การที่รู้ว่ามีคนที่สามารถฟังได้ หรือมีคนที่แสดงความเอื้ออาทร เห็นคุณค่าให้ความรักแก่เรา ดังนั้น การให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมจึงมีหลายความหมายแต่มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังที่ เชฟเฟอร์ และคณะ (Schaefer and others. 1981 : 381-406) ได้ให้ความหมายโดยนิยาม การสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotion Support) หมายถึงการได้รับความสนิทสนมคุ้นเคย หรือการยืนยันความมั่นใจ 2. การสนับสนุนที่ชัดเจน (Tangible Support) หมายถึงการได้รับการช่วยเหลือ หรือได้รับบริการโดยตรงต้องการอย่างไร ได้รับการช่วยเหลืออย่างนั้น 3. การสนับสนุนด้านข้อมูล (Information Support) หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือทางข้อมูล หรือข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ได้รับการสนับสนุน จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าการสนับสนุนทางสังคม หมายถึงการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านข้อมูล ข่าวสาร วัตถุสิ่งของ การบริการต่าง ๆ รวมถึง การสนับสนุนทางด้านจิตใจ เช่นการเอาใจใส่ การให้ความรัก เป็นต้น

ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมจึงจำเป็นต่อบุคคลเพราะการที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขคนเรา ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของรวมถึงข้อมูล สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญ หรือตอบสนองต่อความเครียด หรือ ภาวะที่มีปัญหาได้อย่างรวดเร็วขึ้น เบิร์ดแมนและไซม์ (Berkman and Syme. 1979 : 109) มีความเชื่อว่าการที่บุคคลแยกออกจากสังคมนั้นทำให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยจึงส่งผลต่อ

จิตใจทำให้เกิดความเศร้าหมองมีการเปลี่ยนแปลงโลกการต่อสู้และความสามารถที่จะเผชิญภาวะวิกฤติ จึงอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตาย และพฤติกรรมเสี่ยง

การวัดการสนับสนุนทางสังคม สาราซัน และคณะ (Sarason and others. 1983 : 128 - 129) ได้ใช้แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมกับนักศึกษามหาวิทยาลัยวอชิงตัน จำนวน 602 คน โดยใช้แบบวัดจำนวน 27 ข้อ เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1. ให้ระบุบุคคลที่ตัวผู้ตอบสามารถพึ่งพาได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. ให้ระบุระดับความพึงพอใจผู้ตอบที่ได้รับความช่วยเหลือ แบบวัดเป็นแบบประเมินค่า 6 อันดับ ตั้งแต่ พอใจมาก (6 คะแนน) ถึง ไม่พอใจมาก (1 คะแนน) ซึ่งศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ได้ดัดแปลงเป็นแบบวัดความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม โดยลักษณะคำถามเป็นการสำรวจแหล่งการสนับสนุนทางสังคมที่ให้ความช่วยเหลือในด้านอารมณ์ เช่นการให้ความรัก ความเห็นใจ ความเอื้ออาทร การยอมรับ เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือด้านข่าวสาร และข้อมูลเมื่อต้องการ คำถามเป็นแบบประเมินค่า 6 อันดับ จำนวน 28 ข้อ ความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา .87 ดวงเดือน พันธุมนาวัน งามตา วณิชานนท์ และคณะ (2536) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมโดยยึดหลักเครื่องมือวัดการสนับสนุนทางสังคมของนักวิจัยสามคณะของต่างประเทศ ประกอบด้วยประโยชน์นอกเล่า 15 ประโยค และมาตร 6 หน่วยประกอบทุกประโยคประโยชน์นี้จะเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบตัวนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกครอบครัว เช่นญาติ ครู เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนบิดามารดา เป็นต้น และตลอดจนปริมาณความช่วยเหลือที่นักเรียนได้รับจากคนอื่นมีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา .82

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา

จากการศึกษาของภิญญา หนูดี (2533 : บทคัดย่อ) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเผชิญภาวะวิกฤติและยังเป็นตัวร่วมในการทำนายการเผชิญภาวะวิกฤติอีกด้วย ซึ่งเกอร์สไตน์ (Gerstein. 1992) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญภาวะเครียด กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาสาสมัคร จำนวน 66 คน พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการใช้ลักษณะเผชิญปัญหา เช่นเดียวกับเปียร์ค (Pierce. 1989) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 63 คน พบว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกันจะมีลักษณะการแก้ปัญหาแตกต่างกัน

จากการศึกษาของเพ็ญศรี วรสมบัติ (2537) กับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นพบว่าการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือวัยรุ่นตอนต้นที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำจะมีพฤติกรรมการเผชิญความเครียดไม่ตี วัยรุ่นตอนต้นที่มีการสนับสนุนทางสังคมสูงจะมีพฤติกรรมการเผชิญความเครียดดี ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบการเผชิญความเครียดพบว่าวัยรุ่นตอนต้นที่มีการสนับสนุนทางสังคมสูงจะมีพฤติกรรมการเผชิญความเครียดดีกว่าวัยรุ่นตอนต้นที่มีการสนับสนุนทางสังคม ปานกลางและต่ำ สอดคล้องกับแนวคิดของวอร์แมน (Warman) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลได้รับจะทำให้สามารถเผชิญภาวะเครียดได้ดีขึ้น จากการได้รับข้อมูลต่าง ๆ ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือทำให้การรับรู้ของบุคคลดีขึ้น เกิดความรู้สึกว่ามีคุณค่าในตนเองทำให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือปรับเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาในระดับปกติ

จากเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การที่บุคคลมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหานั้น คนปกติจะใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบต่าง ๆ ที่คุ้นเคยเพียง 1-2 ครั้ง (Boyd and Johnson. 1981 : 7) ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายแต่ประการใด แต่ถ้ามีการเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบซ้ำ ๆ ซาก จนกลายเป็นลักษณะนิสัยจะนำไปสู่ปัญหาที่ยากในการปรับตัวมากยิ่งขึ้น เพราะลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ถ้ามีการรับรู้อย่างไม่เหมาะสม ก็อาจเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังที่ ดอลลาร์ด และ มิลเลอร์ (Boyd and Johnson. 1981 : 12 : citing Dollard and Miller. 1950) ว่าในสถานการณ์ถ้าบุคคลได้รับการตอบสนอง คำแนะนำหรือให้แรงเสริม ในลักษณะที่กำกวมจะเป็นเหตุให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนอง โดยแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม อย่างซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัย ผลที่เกิดตามมาคือมักแสดงพฤติกรรมในด้านลบมากกว่าด้านบวก ซึ่งบอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981) ได้กล่าวสรุปไว้ว่าเมื่อบุคคลได้เลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาใดรูปแบบหนึ่งมากเกินไปพฤติกรรมในขั้นสุดท้ายจะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน

ดังนั้นจึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นกับการสนับสนุนทางสังคม นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแตกต่างกันจะมีการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน และการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่สามารถใช้จำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาได้

นิยามปฏิบัติการ

1. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองใน 5 ด้าน คือด้านการแก้ปัญหา ด้านรูปลักษณะที่ปรากฏ ด้านความสามารถทางกาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองวัดได้โดยใช้แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของจรัล อุ่นจิตวิวัฒน์ (2532) มีมาตรา 6 หน่วยประกอบ จำนวน 20 ข้อ พิสัยของคะแนน คือ 20 - 120 คะแนน นักเรียนวัยรุ่นที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนวัยรุ่นคนนั้นมีความความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองสูง และถ้านักเรียนวัยรุ่นคนใดได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนวัยรุ่นคนนั้นมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำ

2. ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง การรับรู้ถึงปริมาณความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดกับตน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้นตรงข้ามกับผู้เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดกับตนนั้นขึ้นกับโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลของตนเอง วัดได้โดยแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน นำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิ นงามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) ให้นักเรียนวัยรุ่นตอบรับหรือปฏิเสธข้อความต่าง ๆ 20 ประโยค ซึ่งมีมาตรา 6 หน่วยประกอบ พิสัยของคะแนน คือ 20 - 120 คะแนน นักเรียนวัยรุ่นที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนวัยรุ่นคนนั้นมีความเชื่ออำนาจในตนสูงและถ้านักเรียนวัยรุ่นคนใดได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนวัยรุ่นคนนั้นมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึงการรายงานจากการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองรักและยอมรับตนมากเพียงไร ได้ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม และช่วยเหลือสนับสนุนตนมากน้อยเพียงไร วัดโดยให้นักเรียนตอบแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ที่นำมาจากแบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิ นงามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) เป็นแบบวัดที่มี 15 ประโยค มีมาตรา 6 หน่วย ประโยคกอบแต่ละประโยค พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน นักเรียนคนใดที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนคนนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดู

แบบรักสนับสนุนมาก ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนคนนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การรายงานจากการรับรู้ของนักเรียน วิจารณ์ว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของตนได้มีการให้รางวัลเมื่อตนทำความดี และลงโทษเมื่อตนทำผิด และได้อธิบายเหตุผลในการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของตนมากน้อยเพียงใดและได้ทำอย่างสม่ำเสมอเพียงใด วัดโดยให้นักเรียนตอนแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ที่นำมาจากแบบวัดของดวงเดือน พันธมนาวิน งามตา วณิชทานนท์ และคณะ (2536) เป็นแบบวัดที่มี 15 ประโยค มีมาตรา 6 หน่วย ประกอบแต่ละประโยค พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน ซึ่งนักเรียนคนใดได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนคนนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนคนนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

4. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ปริมาณและคุณภาพของการสนับสนุนที่นักเรียนวัยรุ่นได้รับจากบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น จากญาติ เช่น ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้า อา และลูกพี่ลูกน้อง ครูอาจารย์ เพื่อนคนที่รู้จัก เพื่อนของบิดามารดา บิดามารดาของเพื่อน เป็นต้น แบบวัดนี้สอบถามถึงคุณภาพและปริมาณความช่วยเหลือที่คาดว่าจะได้รับหรือกำลังจะได้รับจากบุคคลเหล่านี้แทนบิดามารดาและพี่น้องของตน วัดได้จากแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมที่นำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธมนาวิน งามตา วณิชทานนท์ และคณะ (2536) มี 20 ประโยค มีมาตราประเมิน 6 หน่วยประกอบ พิสัยของคะแนนจะอยู่ระหว่าง 20 - 120 คะแนน นักเรียนคนใดได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงและถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่านักเรียนคนนั้นได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

5. ลักษณะการเผชิญปัญหา หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสภาพปัญหาต่อบุคคล หรือเหตุการณ์ที่คุกคามหรือทำทนาย ทั้งนี้เพื่อแก้ไขความรู้สึกไม่เป็นที่สุข แบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ คือ

5.1 การโจมตีผู้อื่น (Externalization Attack) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาด้วยการแสดงความโกรธและความคับข้องใจต่อบุคคลอื่นทางพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงแสดงออกมาอย่างชัดเจน เช่น การพุดชกต่อย ล้อเลียน ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

5.2 การหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (Externalization Avoidance) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการจงใจหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาโดยกล่าวโทษบุคคลอื่นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้ตนล้มเหลว หรือเกิดปัญหา เช่น ฉันน่าจะทำได้ แต่เขา หรือเสียงนอกห้องดังเกินไปจนทำให้ฉันทำงานไม่ได้ หรือแยกตนเอง เป็นต้น

5.3 การปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (Externalization Denial) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหา โดยการโยนความผิดทั้งหมดให้แก่คนอื่นรับผิดชอบโดยเจ้าตัวไม่สามารถยอมรับได้ว่าตนเองมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น เช่น เป็นปัญหาของเขา หรือหลงผิด ระแวง เป็นต้น

5.4 การทำร้ายตนเอง (Internalization Attack) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการลงโทษ หรือทำร้ายตนเองเมื่อโกรธ มีความคับข้องใจเกิดขึ้น เช่น เป็นความผิดของฉัน ทำร้ายร่างกายตนเองให้ได้รับบาดเจ็บโดยการโยกศีรษะ หรืออาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย เป็นต้น

5.5 การหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (Internalization Avoidance) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการจงใจ หลีกเลี่ยงปัญหา โดยอ้างความบกพร่องอ่อนแอ หรือความเจ็บป่วยของตนเองว่าเป็นสาเหตุของปัญหา เช่น ฉันน่าจะทำได้แต่ฉัน...หรือปวดศีรษะ ปวดท้อง เป็นต้น

5.6 การปฏิเสธสิ้นเชิง (Internalization Denial) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับตนเอง

สามารถวัดได้จากแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาที่ถอดความมาจากแบบประเมิน ฉบับ Y ของบอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson, 1981) จำนวน 20 ข้อ มี 6 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกเป็นลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบโดยนับจำนวนครั้งที่เลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งซ้ำกันว่าเลือกลักษณะการเผชิญปัญหาในแต่ละรูปแบบจำนวนเท่าใด นักเรียนคนใดที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาซ้ำกันในรูปแบบเดียว 8 ครั้งขึ้นไปในแต่ละรูปแบบถือว่ามีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหา ส่วนนักเรียนคนใดที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาซ้ำกันในแต่ละรูปแบบเดียวกันไม่ถึง 8 ครั้งในแต่ละรูปแบบถือว่ามีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ

6. นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา หมายถึงการที่นักเรียนวัยรุ่นแสดงพฤติกรรมทางเลือกลักษณะการเผชิญปัญหาออกมาเพื่อตอบสนองต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยแสดงลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเดียวกันตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไปไม่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการเผชิญปัญหา โดยจะเลือกแสดงลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเดียวกันทุกสภาพปัญหา สามารถนับ

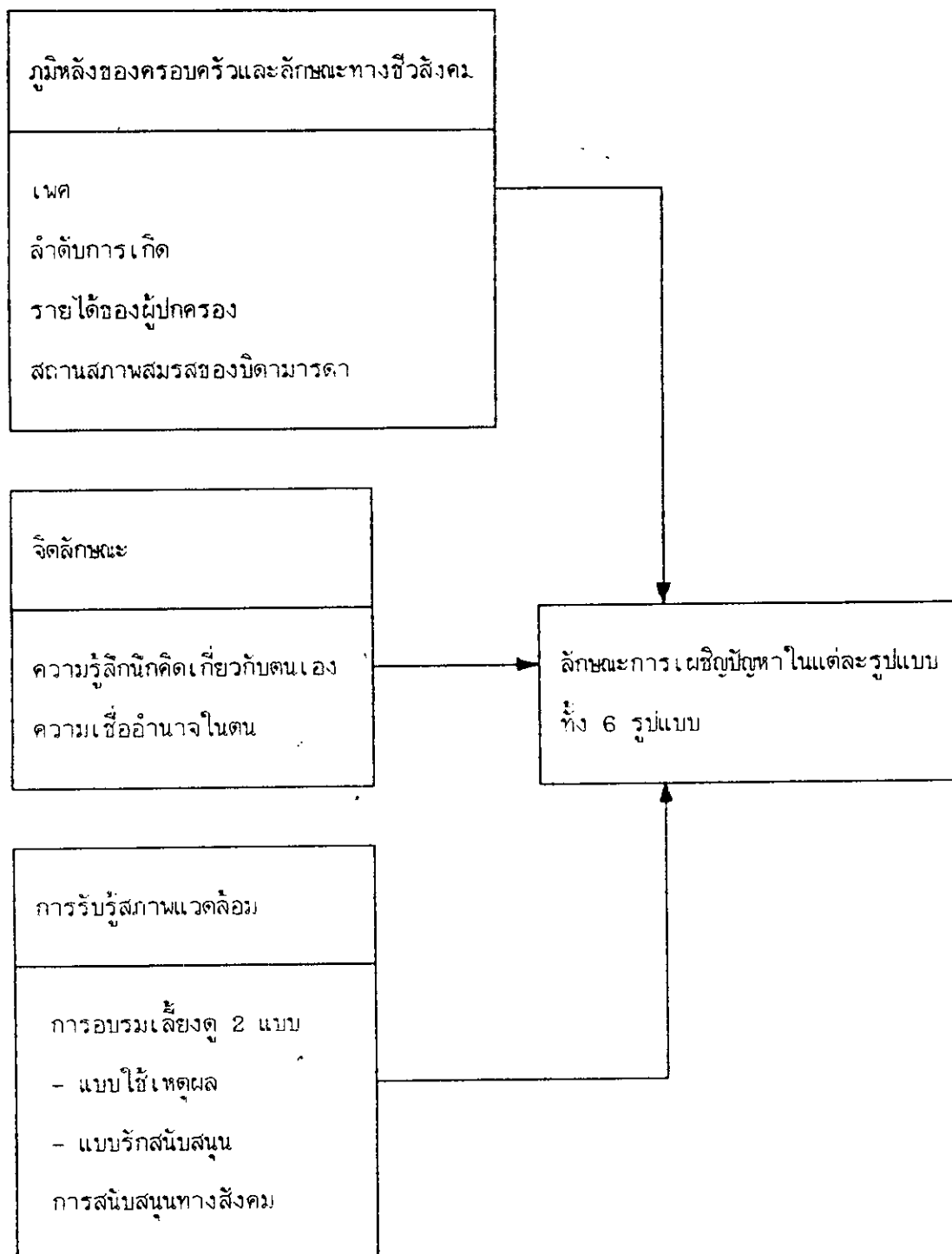
ได้จากจำนวนข้อที่นักเรียนวัยรุ่นเลือกตอบลักษณะการเผชิญปัญหาซ้ำรูปแบบเดียวกันตั้งแต่ 8 ข้อขึ้นไปจากแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาจำนวน 20 ข้อ ถือว่านักเรียนวัยรุ่นคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาในลักษณะนั้นเป็นระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

7. นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ หมายถึงการที่นักเรียนวัยรุ่นแสดงพฤติกรรมลักษณะการเผชิญปัญหาออกมาเพื่อตอบสนองต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเลือกแสดงลักษณะการเผชิญปัญหาในแต่ละรูปแบบกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งการเลือกแสดงลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งรวมแล้วไม่ถึง 8 ครั้ง การปรับเปลี่ยนการเลือกลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบต่าง ๆ ไปตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถนับได้จากจำนวนข้อที่นักเรียนวัยรุ่นเลือกตอบลักษณะการเผชิญปัญหาในแต่ละรูปแบบไม่ถึง 8 ข้อ จากแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา จำนวน 20 ข้อ ถือว่านักเรียนวัยรุ่นคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาในแต่ละลักษณะเป็นระดับปกติ

จากการศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหา พบว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และลักษณะทางชีวสังคม มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหา

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเผชิญปัญหา สามารถกำหนดกรอบแนวความคิดดังนี้

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
2. นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาของการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบจะได้รับการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และความเชื่ออำนาจในตน แตกต่างกัน
3. ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 63,411 คน (กรมสามัญศึกษา. 2538)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวนทั้งสิ้น 367 คน/จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้จากการเปิดตารางประมาณกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (นงวรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 297 ; อ้างจาก Yamane. 1967) และนำกลุ่มตัวอย่างจำนวนดังกล่าวมาใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งเป็นหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนตามกลุ่มการศึกษาของกรมสามัญศึกษา จำนวน 8 กลุ่ม

ซึ่งแบ่งตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร

ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกรายชื่อโรงเรียนในแต่ละกลุ่มโรงเรียน จำนวน 8 กลุ่ม

กลุ่มละ 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 8 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน

จากโรงเรียนแต่ละกลุ่มโรงเรียน จำนวน 8 โรงเรียน ได้จำนวน 8 ห้องเรียน

จากการสุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในกรุงเทพมหานคร จาก 8 โรงเรียน จำนวน 367 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม
2. แบบวัดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง
3. แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน
4. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู
5. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม
6. แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา

มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม

ตัวอย่างสอบถามภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม

แบบสอบถามฉบับนี้มีความประสงค์ที่จะสำรวจภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีว

สังคมของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบโดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในวงเล็บ (...) หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ (...) ชาย (...) หญิง

2. รายได้ของผู้ปกครอง

(....) ต่ำกว่า 5,000 บาท

(....) 5,001- 12,000 บาท

(....) 12,001 บาท ขึ้นไป

2. แบบวัดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง มีลักษณะเป็นแบบวัดที่วัดความรู้สึก

เกี่ยวกับตนเอง โดยแบ่งคุณลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองออกเป็น

5 ด้าน คือ 1. ด้านการแก้ปัญหา 2. ด้านความสามารถทางกาย 3. ด้านรูปลักษณ์ที่ปรากฏ

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน 5. ด้านความสัมพันธ์กับระหว่างผู้ปกครอง มีจำนวน 20 ข้อ

การตอบให้ผู้ตอบบอกว่าแต่ละประโยคนั้นเป็นความจริงสำหรับเขาเพียงไร โดยทำเครื่องหมายลง

บนมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

ไม่จริงเลย ระดับดังกล่าวมีช่วงคะแนนระหว่าง 1-6 ผู้ตอบจะได้คะแนนรวมระหว่าง 20-120 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่ามีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่ามีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำ

แบบวัดนี้ผู้วิจัยคัดเลือกและปรับปรุงมาจากแบบวัดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของจรัล อุ่นจิตติวัฒน์ (2532) ซึ่งใช้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 ที่มีความตรงตามลักษณะกลุ่มตัวอย่างและนิยามปฏิบัติการของงานวิจัยนี้ จึงได้นำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตวิทยา จำนวน 100 คน แล้วนำคะแนนจากคำตอบที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนก โดยเทคนิค 25% แบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเลือกข้อที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้จำนวน 20 ข้อ (ค่า t สูงสุด คือ 7.83 ต่ำสุด 2.57) และคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .84

3. แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน มีลักษณะเป็นแบบวัดความเชื่อว่าเป็นผลดี หรือผลเสียที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นเพราะการกระทำของตนเองเป็นส่วนใหญ่ตรงข้ามกับความเชื่อเรื่องโชคเคราะห์ ความบังเอิญ มีจำนวน 20 ข้อ การตอบให้ผู้ตอบบอกว่าแต่ละประโยคนั้นเป็นความจริงสำหรับเขาเพียงไร โดยทำเครื่องหมายลงบนมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย ระดับดังกล่าวมีช่วงคะแนนระหว่าง 1-6 ผู้ตอบจะได้คะแนนรวมระหว่าง 20-120 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของ ดวงเดือน พันธมนาวิน งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .55 เป็นแบบวัดที่มีความตรงตามลักษณะกลุ่มตัวอย่างและนิยามปฏิบัติการของงานวิจัยนี้ จึงได้นำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตวิทยา จำนวน 100 คน และคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .69

4. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู มีลักษณะเป็นแบบวัดการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นว่า พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่ใกล้ชิดนั้นปฏิบัติต่อตัวผู้ตอบ โดยให้การอบรมเลี้ยงดูในแบบใดกับตนเองมากที่สุด มีจำนวน

2 แบบ คือ

4.1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน จำนวน 15 ข้อ

4.2 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 15 ข้อ

การตอบให้ผู้ตอบบอกว่าแต่ละประโยคนั้นเป็นความจริงสำหรับเขาเพียงไร โดยทำเครื่องหมายลงบนมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย ระดับดังกล่าวมีช่วงคะแนนระหว่าง 1-6 ผู้ตอบจะได้คะแนนรวมในแต่ละแบบระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเฉลี่ยในแต่ละแบบแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบน้อย

แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลของ ดวงเดือน พันธุมนาวิ นามตา วินิทานนท์ และคณะ (2536) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 และ .88 ตามลำดับ เป็นแบบวัดที่มีความตรงตามลักษณะกลุ่มตัวอย่างและนิยามปฏิบัติการของงานวิจัยนี้ จึงได้นำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสารวิทยา จำนวน 100 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .61 และ .87 ตามลำดับ

5. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม มีลักษณะเป็นแบบวัดการรับรู้ถึงปริมาณและลักษณะความช่วยเหลือจากบุคคลรอบตัววัยรุ่นซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เช่น ญาติ ครูเพื่อน และเพื่อนบ้าน เพื่อนของบิดามารดา เป็นต้น มีจำนวน 15 ข้อ การตอบให้ผู้ตอบบอกว่าแต่ละประโยคนั้นเป็นความจริงสำหรับเขาเพียงไร โดยทำเครื่องหมายลงบนมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย ระดับดังกล่าวมีช่วงคะแนนระหว่าง 1-6 ผู้ตอบจะได้คะแนนรวมระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของดวงเดือน พันธุมนาวิ นามตา วินิทานนท์ และคณะ (2536) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 เป็นแบบวัดที่มี

ความตรงตามลักษณะกลุ่มตัวอย่างและนิยามปฏิบัติการของงานวิจัยนี้ จึงได้นำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสารวิทยา จำนวน 100 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบวัดเท่ากับ .83

6. แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981 : 19) ได้พัฒนาแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาสำหรับให้ครูอาจารย์ประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนเนื่องจากการใช้แบบวัด Rorschach, T.A.T, Blacky, Draw-A-Man, House-Tree-Person วัดบุคลิกภาพแบบวัดเหล่านี้ ผู้ที่ใช้ต้องได้รับการฝึกวิธีการใช้ทางด้านจิตวิทยาคลินิก มีความยุ่งยากและลำบากในการใช้แบบวัดทำให้ครูอาจารย์ที่ไม่ได้รับการฝึกมาโดยเฉพาะ เช่น ปัญหาการดำเนินการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนความยุ่งยากเหล่านี้ทำให้แบบวัดไม่เหมาะที่จะใช้วัดบุคลิกภาพในเรื่องลักษณะการเผชิญปัญหา ดังนั้นแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาจึงถูกพัฒนาขึ้นมาให้เหมาะสมกับครูอาจารย์ที่ไม่ได้รับการฝึกมาโดยเฉพาะสามารถใช้ประเมินแยกลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนได้ แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นแบบวัดการฉายภาพ (Projective) มีการพัฒนาเพื่อให้สะดวกแก่การใช้ของครู-อาจารย์โดยใช้ภาพเป็นสิ่งที่เร้าที่คลุมเครือไม่ชัดเจนทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านป้องกันตนเองน้อยที่สุดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังนั้นวิธีการที่คนมองเห็นและตีความหมายของภาพนั้นจะสะท้อนความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งเร้า

แบบประเมินนี้เป็นแบบวัดการฉายภาพ (Projective) แต่ละภาพประกอบด้วยประโยค 6 ประโยค ให้เลือกตอบ นักเรียนวัยรุ่นที่จะเลือกประโยคที่แสดงออกมาโดยตรงจากตน (self) การตอบสนองลักษณะนี้ถูกกำหนดออกมาจากความคิด ความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล (Boyd and Johnson. 1981 : 20 ; citing Yarrow. 1960) เรื่องราวภายในภาพจะทำให้บุคคลแสดงความคิดความรู้สึกภายในออกมาเมื่อเห็นภาพที่เป็นสิ่งเร้า (Boyd and Johnson. 1981 : 20 ; citing Gardner. 1952) แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา มีจำนวน 20 ข้อ มี 2 ฉบับ คือ ฉบับ C ใช้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และฉบับ Y ใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาขึ้นไป แบบประเมินนี้แบ่งความสัมพันธ์ออกเป็น 2 ลักษณะ คือภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวนักเรียนกับผู้มีอำนาจ จำนวน 10 ข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน จำนวน 10 ข้อ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหานี้ วัดนักเรียนโดยประเมินจากภาพความสัมพันธ์ของบุคคล 2 คน

โดยมีลูกศรชี้ไปที่บุคคลในภาพ และบุคคลในภาพเป็นตัวแทนของนักเรียนพร้อมทั้งให้นักเรียนเลือกประโยคใดประโยคหนึ่งจากประโยคที่อยู่ทางด้านขวามือมาหนึ่งคำตอบซึ่งไม่มีข้อถูกข้อผิด การตอบคำตอบของนักเรียนที่ทำนั้นจะพิจารณาจากส่วนลึกซึ่งซ่อนอยู่ภายในของบุคคลให้แสดงออกมาโดยการเลือกประโยคใดประโยคหนึ่งทางด้านขวามือที่ตรงกับส่วนลึกที่ซ่อนอยู่ภายใน บอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981) กล่าวว่าแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหานั้นเป็นแบบฉายภาพ (Projective) มีลักษณะที่คลุมเครือไม่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินแสดงความรู้สึกภายในออกมาอย่างชัดเจนโดยไม่รู้สีกตัว ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เห็นภาพแล้วไม่เข้าใจภาพ ภาพลักษณะการเผชิญปัญหาที่จะดึงความรู้สึกภายในให้แสดงออกมาในลักษณะการตัดสินใจโดยการตอบสนองต่อสิ่งเร้าคือภาพและข้อความด้านขวามือที่ให้เลือกข้อใดข้อหนึ่งตามความคิด ความรู้สึกภายในที่ผู้ตอบตอบโดยไม่รู้สีกตัวจากภาพที่เป็นสิ่งเร้า แบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ จำนวน 20 ข้อ ดังนี้

6.1 การโจมตีผู้อื่น (Externalization Attack) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาด้วยการแสดงความโกรธและความคับข้องใจต่อบุคคลอื่นทางพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง แสดงออกมาอย่างชัดเจน เช่น การพูดหยาบคาย ล้อเลียน ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

6.2 การหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (Externalization Avoidance) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการจงใจหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา โดยกล่าวโทษบุคคลอื่นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้ตนล้มเหลว หรือเกิดปัญหา เช่น ฉันน่าจะทำได้ แต่เขา หรือเสียงนอกห้องดังเกินไปจนทำให้ฉันทำงานไม่ได้ หรือแยกตนเอง เป็นต้น

6.3 การปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (Externalization Denial) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหา โดยการโยนความผิดทั้งหมดให้แก่คนอื่นรับผิดชอบโดยเจ้าตัวไม่สามารถยอมรับได้ว่าตนเองมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น เช่น เป็นปัญหาของเขา หรือหลงผิด ระแวง เป็นต้น

6.4 การทำร้ายตนเอง (Internalization Attack) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการลงโทษ หรือทำร้ายตนเองเมื่อโกรธ มีความคับข้องใจเกิดขึ้น เช่น เป็นความผิดของฉัน ทำร้ายร่างกายตนเองให้ได้รับบาดเจ็บโดยการโยนศิโรตม์ หรืออาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย เป็นต้น

6.5 การหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (Internalization Avoidance) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการจงใจ หลีกเลี่ยงปัญหา โดยอ้างความบกพร่องอ่อนแอ หรือความเจ็บป่วยของตนเองว่าเป็นสาเหตุของปัญหา เช่น ฉันน่าจะทำได้แต่ฉัน...หรือปวดศีรษะ ปวดท้อง เป็นต้น

6.6 การปฏิเสธสิ่งเชิง (Internalization Denial) เป็นรูปแบบการเผชิญปัญหา โดยการปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับตนเอง

เกณฑ์การให้คะแนน ใน 1 ข้อมี 6 ตัวเลือก ซึ่งแต่ละตัวเลือกเป็นลักษณะการเผชิญปัญหา ในแต่ละรูปแบบ โดยนับจำนวนครั้งที่เลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งซ้ำกันว่าเลือกลักษณะการเผชิญปัญหาในแต่ละรูปแบบจำนวนเท่าใด นักเรียนคนใดที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาซ้ำกันในรูปแบบเดียว ตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไปในแต่ละรูปแบบ ถือว่านักเรียนคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาในรูปแบบนั้นเป็นระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ส่วนนักเรียนคนใดที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาซ้ำกันในแต่ละรูปแบบเดียวกันไม่ถึง 8 ครั้ง ถือว่านักเรียนคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ

การหาคุณภาพของแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา มีดังนี้

1. การหาความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้ นำแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาของบอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson.) ฉบับ Y ที่ใช้วัดนักเรียนมัธยมศึกษา ไปวัดกับนักเรียนที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยแบ่งการวัดออกเป็น 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ให้นักเรียนตอบสนองกับภาพที่ไม่มีตัวเลือก โดยให้เขียนคำตอบลงในช่องว่างด้านขวามือของนักเรียน ส่วนครั้งที่ 2 ให้นักเรียนตอบสนองกับภาพพร้อมตัวเลือกตอบจากตัวเลือก จำนวน 6 ตัวเลือก แล้วนำคำตอบที่ได้จากการตอบของนักเรียนที่ได้จากครั้งที่ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ อาจารย์จริยา วัฒนโสภณ และอาจารย์วันชัย ไชยสิทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้พิจารณาแล้วผลของคำตอบที่นักเรียนตอบในครั้งที่ 1 มีความสอดคล้องกัน เมื่อนำคำตอบของนักเรียนครั้งที่ 1 กับภาพที่ไม่มีตัวเลือก กับคำตอบครั้งที่ 2 กับภาพพร้อมตัวเลือก จำนวน 6 ตัวเลือก มาพิจารณาคำตอบของนักเรียนทั้ง 2 ครั้ง พบว่าการตอบแบบประเมินฉบับนี้ทั้ง 2 ครั้ง มีความสอดคล้องกัน

2. หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ทราบลักษณะทางโครงสร้างด้านการเผชิญปัญหาจำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นปกติ จากโรงเรียนสารวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน กับกลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาจากบ้านเมตตา และบ้านปราณี จำนวน 50 คน พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีปัญหาที่อยู่ในบ้านเมตตา และบ้านปราณี เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ จำนวน 28 คน เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็น

ปัญหาจำนวน 22 คน ส่วนนักเรียนปกติเลือกลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับปกติ จำนวน 47 คน เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา จำนวน 3 คน เมื่อนำมาทดสอบ จำนวนนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยสถิติ ไค-สแควร์ พบว่าระดับของการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับกลุ่มของวัยรุ่น จึงสรุปได้ว่าแบบประเมินนี้มีความเที่ยงตรง โครงสร้าง

3. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของลักษณะการเผชิญปัญหาใช้วิธีการทดสอบซ้ำ (test-retest) ระยะเวลาห่างกัน 15 วัน เพื่อทดสอบความคงเส้นคงวาของแบบทดสอบ เช่น การให้คะแนนเมื่อนักเรียนคนหนึ่งได้ทำแบบประเมินโดยข้อที่ 1 เลือกลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบที่ 6 (การปฏิเสธอย่างสิ้นเชิง) เมื่อตรวจนับคะแนน 20 ข้อแล้ว ไม่มีการเลือกลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเดียวตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไปเลย ถือว่านักเรียนคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับปกติ นักเรียนที่ทำแบบประเมินในครั้งที่ 2 โดยข้อที่ 1 เลือกลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบที่ 4 (การทำร้ายตนเอง) เมื่อตรวจนับคะแนนทั้ง 20 ข้อแล้ว ไม่มีการเลือกลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเดียวตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไปเลย ถือว่านักเรียนคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับปกติ ดังนั้นแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาที่มีความเชื่อมั่นเพราะนักเรียนคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับปกติเหมือนกับที่ทำแบบทดสอบครั้งแรก แต่เมื่อตรวจนับคะแนนทั้ง 20 ข้อแล้ว นักเรียนคนดังกล่าวมีการเลือกลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบเดียวตั้งแต่ 8 ครั้งขึ้นไป ถือว่านักเรียนคนนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา จากการตรวจสอบความเชื่อมั่น ได้โดยการทดสอบโดยใช้ไค-สแควร์ ผลการทดสอบ ครั้งที่ 1 มีนักเรียนที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับปกติ จำนวน 47 คน ส่วนที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา จำนวน 3 คน ผลการทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนคนเดิมกลุ่มเดิมมีนักเรียนที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับปกติ จำนวน 48 คน ส่วนที่เลือกลักษณะการเผชิญปัญหาที่ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา จำนวน 2 คน จากการทดสอบความเชื่อมั่น โดยการทดสอบโดยใช้ไค-สแควร์ พบว่ามีจำนวนเท่าเทียมกันในการเลือกระดับของลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น ในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 แสดงว่าแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาฉบับนี้มีความคงเส้นคงวา และเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อติดต่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากกรมสามัญศึกษา
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากกรมสามัญศึกษาไปติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 367 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน
3. นำแบบวัดที่ผู้ตอบทำเสร็จแล้วมาตรวจสอบดูความสมบูรณ์และให้คะแนนตามที่เกณฑ์ที่กำหนด และทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย

1. ใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ ทดสอบความเป็นอิสระระหว่างตัวแปร ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 1
2. ใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 2 กลุ่ม ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 2
3. ใช้สถิติวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) เพื่อจำแนกลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบทั้ง 6 รูปแบบ ของนักเรียนวัยรุ่น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และกลุ่มลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาตามตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะและรับรู้สภาพแวดล้อม ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร 6 รูปแบบ คือ 1) การโจมตีผู้อื่น (Externalization Attack) 2) การหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (Externalization Avoidance) 3) การปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (Externalization Denial) 4) การทำร้ายตนเอง (Internalization Attack) 5) การหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (Internalization Avoidance) 6) การปฏิเสธสิ้นเชิง (Internalization Denial) โดยลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบทั้ง 6 รูปแบบ แบ่งเป็นลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่มีการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา 2) กลุ่มที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ ดังนั้นผู้วิจัยมุ่งที่ศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่สามารถจำแนก และทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา คือปัจจัยทางด้านภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา และยังเปรียบเทียบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาของการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบมีปัจจัยใดบ้างที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่กำหนดไว้จำนวน 3 ข้อ และลักษณะพื้นฐานบางประการของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences) พบผลดังนี้

ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วย เพศ ลำดับการเกิด รายได้ของ

ผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา พบรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 367 คน สุ่มมาจากประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ เป็นนักเรียนเพศชาย 186 คน นักเรียนหญิง 181 คน ลำดับการเกิด ส่วนใหญ่เป็นลูกคนแรก จำนวน 190 คน คนรอง (คนที่ 2 ขึ้นไป) จำนวน 63 คน คนสุดท้ายจำนวน 114 คน รายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในกลุ่ม 5,001-12,000 บาท และ 12,001 บาทขึ้นไป

สมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 กำหนดว่า "ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหา" การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานใช้สถิติไค-สแควร์ (X^2) ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น (E.At) ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มี ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น		X^2
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	
เพศ			28.36**
ชาย	178 (50.7%)	8 (61.5%)	
หญิง	173 (49.3%)	5 (38.5%)	

ตาราง 2 (ต่อ) แสดงค่าไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น (E.At) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มี ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น		χ^2
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	
ลำดับการเกิด			6.38*
คนแรก	177 (50.4%)	10 (76.9%)	
คนรอง	60 (17.1%)	3 (23.1%)	
คนสุดท้าย	114 (32.5%)	-	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			24.97**
อยู่ร่วมกัน	282 (80.4%)	5 (38.5%)	
หย่าขาดจากกัน	44 (12.5%)	8 (61.5%)	
อื่น ๆ	25 (7.1%)	-	
รายได้ผู้ปกครอง			58.62**
ต่ำกว่า 5,000 บาท	19 (5.4%)	8 (61.5%)	
5,001-12,000 บาท	180 (51.3%)	4 (30.8%)	
12,000 บาท ขึ้นไป	152 (43.3%)	1 (7.7%)	

* p < .05

** p < .01

จากตาราง 2 แสดงว่า ปัจจัยด้าน เพศ ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าจำนวนร้อยละของเพศชาย (50.7%) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น

ในระดับปกติน้อยกว่าเพศหญิง (49.3%) แต่มีจำนวนร้อยละของเพศชายมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (61.5%) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากกว่าเพศหญิง (38.5%)

จำนวนร้อยละของลูกคนแรก (50.4%) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่นในระดับปกติมีมากกว่าลูกคนรอง (17.1%) แต่มีจำนวนร้อยละของลูกคนแรกที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (76.9%) ในระดับที่เป็นปัญหามากกว่าลูกคนรอง (23.1%) ส่วนลูกคนสุดท้ายยังไม่พบลักษณะที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

จำนวนร้อยละของนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าขาดจากกันมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (12.5%) ในระดับปกติน้อยกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวอยู่ร่วมกัน (80.4%) แต่มีจำนวนร้อยละของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (61.5%) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวอยู่ร่วมกัน (38.5%)

จำนวนร้อยละของนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (5.4%) ในระดับปกติน้อยกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ระหว่าง 5,001-12,000 บาท และตั้งแต่ 12,000 บาท เป็นต้นไป (51.3% และ 43.3%) แต่มีจำนวนร้อยละของผู้มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น (61.5%) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากกว่ากลุ่มอื่นๆ (30.8% และ 7.7%)

สรุป เพศ ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น

ตาราง 8 แสดงค่าไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E. Av) ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น		
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	χ^2
เพศ			
ชาย	180 (51.4%)	3 (33.3%)	1.17
หญิง	170 (48.6%)	6 (66.7%)	
ลำดับการเกิด			
คนแรก	180 (51.4%)	3 (33.3%)	4.59
คนรอง	59 (16.9%)	4 (44.4%)	
คนสุดท้าย	111 (31.7%)	2 (22.3%)	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ร่วมกัน	278 (79.4%)	6 (2.1%)	3.18
หย่าขาดจากกัน	48 (13.7%)	3 (5.8%)	
อื่น ๆ	24 (6.9%)	-	
รายได้ผู้ปกครอง			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	25 (7.1%)	1 (11.1%)	.41
5,001-12,000 บาท	176 (50.3%)	5 (55.5%)	
12,000 บาท ขึ้นไป	149 (42.6%)	3 (33.3%)	

จากตาราง 8 แสดงว่า ปัจจัยด้าน เพศ ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น

ตาราง 4 แสดงค่าไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น		
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	χ^2
เพศ			
ชาย	180 (51.4%)	4 (33.3%)	1.58
หญิง	170 (48.6%)	8 (66.7%)	
ลำดับการเกิด			
คนแรก	182 (52.0%)	5 (41.7%)	5.20
คนรอง	62 (17.7%)	-	
คนสุดท้อง	106 (30.3%)	7 (58.3%)	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ร่วมกัน	275 (78.6%)	11 (91.7%)	1.40
หย่าขาดจากกัน	50 (14.3%)	1 (8.3%)	
อื่น ๆ	25 (7.1)	-	
รายได้ผู้ปกครอง			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	26 (7.4%)	1 (8.3%)	1.50
5,001-12,000 บาท	174 (49.7%)	8 (66.7%)	
12,000 บาท ขึ้นไป	150 (42.9%)	3 (25.0%)	

จากตาราง 4 แสดงว่า ปัจจัยด้านเพศ ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น

ตาราง 5⁴ แสดงค่าไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มี ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง		
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	χ^2
เพศ			
ชาย	173 (50.9%)	7 (46.7%)	.16
หญิง	167 (49.1%)	8 (53.3%)	
ลำดับการเกิด			
คนแรก	174 (51.2%)	10 (66.7%)	2.00
คนรอง	60 (17.6%)	1 (6.6%)	
คนสุดท้าย	106 (31.2%)	4 (26.7%)	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ร่วมกัน	275 (80.9%)	7 (46.7%)	13.70**
หย่าขาดจากกัน	43 (12.6%)	7 (46.7%)	
อื่น ๆ	22 (6.5%)	1 (6.6%)	
รายได้ผู้ปกครอง			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	24 (7.1%)	2 (13.3%)	.86
5,001-12,000 บาท	173 (50.9%)	7 (46.7%)	
12,000 บาท ขึ้นไป	143 (42.0%)	6 (40.0%)	

** p < .01

จากตาราง ๔ แสดงว่า ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบ จำนวนร้อยละของนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่หย่าขาดจากกัน มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (12.6%) ในระดับปกติน้อยกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่อยู่ร่วมกัน (80.9%) แต่มีจำนวนร้อยละของผู้มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (46.7%) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาเท่ากับกลุ่มครอบครัวอยู่ร่วมกัน (46.7%) และมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ (6.6%)

ตาราง ๕ แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง		
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	X^2
เพศ ชาย	175 (51.3%)	6 (37.5%)	1.26
หญิง	166 (48.7%)	10 (62.5%)	
ลำดับการเกิด			
คนแรก	174 (51.0%)	11 (68.8%)	4.05
คนรอง	62 (18.2%)	-	
คนสุดท้อง	105 (30.8%)	5 (31.2%)	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ร่วมกัน	264 (77.4%)	14 (87.6%)	.95
หย่าขาดจากกัน	50 (14.7%)	1 (6.2%)	
อื่น ๆ	27 (7.9%)	1 (6.2%)	

ตาราง 5 (ต่อ) แสดงค่าไค-สแควร์ (X^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง		
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	X^2
รายได้ผู้ปกครอง			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	26 (7.6%)	1 (6.2%)	11.00*
5,001-12,000 บาท	178 (52.2%)	2 (12.5%)	
12,000 บาท ขึ้นไป	137 (40.2%)	13 (81.3%)	

*p < .05

จากตาราง 5 แสดงว่ารายได้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยพบว่าจำนวนของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ระหว่าง 5,001-12,000 บาท มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (52.2%) ในระดับปกติ มากกว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และสูงกว่า 12,000 บาท ขึ้นไป (7.6% และ 42.0%) และกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูงกว่า 12,000 บาท ขึ้นไป มีจำนวนร้อยละของนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (81.3%) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ (12.5% และ 6.2%)

ตาราง 7⁶ แสดงค่าไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง		χ^2
	ระดับปกติ	ระดับที่เป็นปัญหา	
เพศ			
ชาย	175 (49.9%)	9 (81.2%)	4.36
หญิง	176 (50.1%)	2 (18.8%)	
ลำดับการเกิด			
คนแรก	183 (52.1%)	3 (27.3%)	3.80
คนรอง	58 (16.5%)	4 (36.4%)	
คนสุดท้อง	110 (31.4%)	3 (27.3%)	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ร่วมกัน	274 (78.1%)	11 (100.0%)	3.02
หย่าขาดจากกัน	52 (14.8%)	-	
อื่น ๆ	25 (7.1%)	-	
รายได้ผู้ปกครอง			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	27 (7.7%)	-	11.18*
5,001-12,000 บาท	178 (50.7%)	1 (9.1%)	
12,000 บาท ขึ้นไป	146 (41.6%)	10 (99.1%)	

*p < .05

จากตาราง 6 แสดงว่า ปัจจัยด้าน รายได้ผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวที่มีรายได้ระหว่าง 5,001-12,000 บาท มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (50.7%) ในระดับปกติน้อยกว่ากลุ่มที่มาจากรอบครัวที่มีรายได้สูงตั้งแต่ 12,000 บาทขึ้นไป และต่ำกว่า 5,000 บาท (41.6% และ 7.7%) และจำนวนร้อยละของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 12,000 บาท ขึ้นไปมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (99.1%) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา มากกว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวที่มีรายได้ระหว่าง 5,001-12,000 บาท (9.1%) ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ไม่พบลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

สมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 กำหนดว่า "นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาของการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบจะได้รับการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม มีความรู้สึกรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเอง และความเชื่ออำนาจในตนเองแตกต่างกัน" การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานนี้ใช้สถิติ t-test ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนของปัจจัยทำนายต่างๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ โจมตีผู้อื่น

ปัจจัยทำนาย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ โจมตีผู้อื่น				t
	ระดับปกติ		ระดับที่เป็นปัญหา		
	X	S	X	S	
ความรู้สึกรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเอง	78.69	17.18	48.92	17.79	6.12**
ความเชื่ออำนาจในตนเอง	74.44	14.67	54.83	8.32	4.76**

ตาราง 8 (ต่อ) การเปรียบเทียบคะแนนของปัจจัยทำนายต่างๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ
 โจมตีผู้อื่น

ปัจจัยทำนาย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น				t
	ระดับปกติ		ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา		
	x	s	x	s	
การอบรมเลี้ยงดู					
-แบบรักสนับสนุน	56.87	10.96	38.15	8.49	6.09**
-แบบใช้เหตุผล	60.01	14.48	35.92	6.64	5.79**
การสนับสนุนทางสังคม	58.29	12.46	40.00	6.70	5.28**

** p < .01

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น ในระดับปกติมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนของปัจจัยทำนายต่างๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยกล่าวโทษผู้อื่น

ปัจจัยทำนาย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยกล่าวโทษผู้อื่น				t
	ระดับปกติ		ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา		
	X	S	X	S	
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง	77.86	18.17	67.78	9.62	1.66
ความเชื่ออำนาจในตน	74.31	14.53	51.22	13.35	4.71**
การอบรมเลี้ยงดู					
-แบบรักสนับสนุน	56.64	11.15	38.78	8.38	4.77**
-แบบใช้เหตุผล	59.59	14.64	41.44	17.47	3.65**
การสนับสนุนทางสังคม	57.82	12.82	49.89	6.95	1.85

** p < .01

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยกล่าวโทษผู้อื่น ในระดับปกติมีความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล มากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยกล่าวโทษผู้อื่น ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคะแนนของปัจจัยทำนายต่างๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธ
ไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น

ปัจจัยทำนาย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น				t
	ระดับปกติ		ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา		
	x	s	x	s	
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง	78.20	17.92	60.50	13.90	3.39**
ความเชื่ออำนาจในตน	74.57	14.23	49.42	14.66	6.01**
การอบรมเลี้ยงดู					
-แบบรักสนับสนุน	56.37	11.48	51.08	8.50	1.58
-แบบใช้เหตุผล	59.43	15.03	50.50	9.87	2.04
การสนับสนุนทางสังคม	57.97	12.74	47.75	8.99	2.75**

** p < .01

จากตาราง 10 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น ในระดับปกติมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง มีความเชื่ออำนาจในตน และการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนของปัจจัยทำนายต่างๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง

ปัจจัยทำนาย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง				t
	ระดับปกติ		ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา		
	x	s	x	s	
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง	78.16	18.11	64.93	11.65	2.80**
ความเชื่ออำนาจในตน	74.16	14.93	63.80	11.59	2.65**
การอบรมเลี้ยงดู					
-แบบรักสนับสนุน	56.89	10.92	40.20	11.28	5.79**
-แบบใช้เหตุผล	59.67	14.95	46.87	8.89	3.29**
การสนับสนุนทางสังคม	58.26	12.35	43.27	13.82	4.58**

** p < .01

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง ในระดับปกติมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคม มากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนของปัจจัยทำนายต่างๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง

ปัจจัยทำนาย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง				t
	ระดับปกติ		ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา		
	x	s	x	s	
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง	78.54	17.46	57.56	19.64	4.76**
ความเชื่ออำนาจในตน	74.46	14.50	58.06	15.58	4.40**
การอบรมเลี้ยงดู					
-แบบรักสนับสนุน	56.66	11.27	46.25	10.41	3.53**
-แบบใช้เหตุผล	59.41	15.17	53.13	7.43	1.65
การสนับสนุนทางสังคม	58.24	12.50	44.63	11.54	4.27**

** p < .01

จากตาราง 12 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง ในระดับปกติมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตน มีความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคะแนนของปัจจัยทำนายต่าง ๆ กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ่งเชิง

ปัจจัยทำนาย	ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ่งเชิง				t
	ระดับปกติ		ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา		
	X	S	X	S	
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง	78.35	17.55	54.00	17.89	4.52**
ความเชื่ออำนาจในตน	74.56	14.26	47.45	11.75	6.23**
การอบรมเลี้ยงดู					
-แบบรักสนับสนุน	56.56	11.28	44.82	10.56	3.40**
-แบบใช้เหตุผล	59.67	14.77	42.09	10.85	3.91**
การสนับสนุนทางสังคม	58.10	12.44	42.64	14.05	4.04**

** p < .01

จากตาราง 13 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ่งเชิง ในระดับปกติมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตน มีความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ ปัญหาแบบปฏิเสธสิ่งเชิง ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

สมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 3 กำหนดว่า "ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถ จำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหาได้" การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานนี้ ใช้สถิติจำแนกประเภท

(Discriminant Analysis) เพื่อจำแนกลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบทั้ง 6 รูปแบบ ของนักเรียนวัยรุ่น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และกลุ่มที่มีลักษณะการเผชิญปัญหา ระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ตามตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อม ซึ่งพบผลการวิเคราะห์ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มระดับปกติและกลุ่มระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
ความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.60	.04
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.57	.04
ค่าคงที่		-5.12

Corr. = .32 Lambda = .87 $\chi^2 = 47.48$ Sig. = .000

จากตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัย และจำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน พบว่ามีปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในสมการเพียง 2 ตัว คือ ความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สมการทำนายนี้สามารถจำแนกกลุ่ม นักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น ในระดับปกติกับในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 มีค่า Lambda เท่ากับ .87 เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 2 (ดูตาราง 8) พบว่าผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มปกติ และผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบแนวโน้มของการมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติ เนื่องการทำนาย ดังนี้

1. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเองสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำ

มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

2. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าแนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ตาราง 15 ผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท

กลุ่ม	จำนวนรวม	การทำนายสมาชิกกลุ่ม			
		ระดับปกติ		ระดับที่เป็นปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	351	287	81.80	64	18.20
ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหา	13	2	15.40	11	84.60

สามารถคาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 81.87

จากตาราง 15 แสดงว่าเมื่อนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ไปใช้คาดคะเนกลุ่มตัวอย่างพบว่า ใช้คาดคะเนกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติถูกต้องร้อยละ 81.80 (287) ที่เหลือร้อยละ 18.20 (64) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา สำหรับการคาดคะเนกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับที่เป็นปัญหาถูกต้องร้อยละ 84.60 (11) ผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติร้อยละ 15.40 (2) สรุปในกลุ่มตัวอย่าง 364 คน

คาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 81.87 ผิดพลาดไป ร้อยละ 18.13 ถือเป็นการทำนายที่ดีแสดงว่า ปัจจัยทั้ง 2 สามารถให้อำนาจในการทำนายได้เกือบเท่ากับการใช้ปัจจัยทั้งหมด

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$D = .60 \text{ SELF} + .57 \text{ RES}$$

สรุป ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหาได้ โดยมีตัวทำนาย 2 ตัว สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่นในระดับปกติและระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ได้ถูกต้อง ร้อยละ 81.87 จึงได้สร้างสมการทำนายจากปัจจัยทำนายเพียง 2 ตัว คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มระดับปกติ และกลุ่มระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
การอบรมเลี้ยงดูรักสับสนุน (LOV)	.84	.08
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.81	.06
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	-.80	-.05
ค่าคงที่		-4.59

Corr. = .34 Lambda = .89 $\chi^2 = 38.49$ Sig. = .000

จากตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัย และจำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน พบว่ามี

ปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในสมการเพียง 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ความเชื่ออำนาจในตน ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง สมการทำนายนี้สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับปกติกับในระดับที่เป็นปัญหา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.000 มีค่า Lambda เท่ากับ .89 เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 3 (ดูตาราง 9) พบว่าผู้ที่ได้คะแนนสูง เป็นกลุ่มปกติ และผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบแนวโน้มของการมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับปกติ และระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เพื่อการทำนายดังนี้

1. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
2. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
3. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ตาราง 17 ผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (E.AV) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มันแวนโน้มนจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท

กลุ่ม	จำนวนรวม	การทำนายสมาชิกกลุ่ม			
		ระดับปกติ		ระดับที่เป็นปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	350	292	83.40	58	16.60
ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหา	9	2	22.20	7	77.80

สามารถคาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 83.29

จากตาราง 17 แสดงว่า เมื่อนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ไปใช้คาดคะเนกลุ่มตัวอย่างในระดับปกติถูกต้องร้อยละ 83.40 (292) ที่เหลือร้อยละ 16.60 (58) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับที่มันแวนโน้มนจะเป็นปัญหาสำหรับการคาดคะเนกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับที่เป็นปัญหาถูกต้องร้อยละ 77.80 (7) สรุปในกลุ่มตัวอย่าง 359 คน คาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 83.29 ผิดพลาดไป ร้อยละ 16.71 ซึ่งถือเป็นการทำนายที่ดี แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 สามารถให้อำนาจในการทำนายได้เกือบเท่ากับการใช้ปัจจัยทั้งหมด

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$D = .84LOV + .81LOC - .80SELF$$

สรุป ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (E.AV) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหาได้ โดยมีตัวทำนาย 3 ตัว สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับปกติและระดับที่เป็นปัญหาได้

ถูกต้องร้อยละ 83.29 จึงได้สร้างสมการทำนายจากปัจจัยทำนายเพียง 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การเชื่ออำนาจในตน และความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเอง

ตาราง 18 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มระดับปกติและกลุ่มระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	1.31	.09
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	-.64	-.06
ค่าคงที่		-3.60

Corr. = .34 Lambda = .88 $\chi^2 = 43.82$ Sig. = .000

จากตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยและจำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน พบว่ามีปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในสมการเพียง 2 ตัว คือความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สมการทำนายนี้สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติกับในระดับที่เป็นปัญหาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 มีค่า Lambda เท่ากับ .88 เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 2 (ดูตาราง 10) พบว่าผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มปกติ และผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มที่เป็นปัญหา เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบแนวโน้มของการมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติและในระดับที่เป็นปัญหา เพื่อการทำนายดังนี้

1. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

แนวโน้มนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับที่เป็นปัญหา

2. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากแนวโน้มนั้นมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับที่มีแนวโน้มนั้นจะเป็นปัญหา

ตาราง 19 ผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มนั้นจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท

กลุ่ม	จำนวนรวม	การทำนายสมาชิกกลุ่ม			
		ระดับปกติ		ระดับที่เป็นปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	350	302	86.30	48	13.70
ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหา	12	1	8.30	11	91.70

สามารถคาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 85.19

จากตาราง 19 แสดงว่า เมื่อนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ไปใช้คาดคะเนกลุ่มตัวอย่างพบว่า ใช้คาดคะเนกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติถูกต้องร้อยละ 86.30 (302) ที่เหลือร้อยละ 13.70 (48) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับที่มีแนวโน้มนั้นจะเป็นปัญหา สำหรับการคาดคะเนกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับที่เป็นปัญหาถูกต้องร้อยละ 91.70 (7) ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.30 (1) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธ

ไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติ สรุปลงในกลุ่มตัวอย่าง 358 คน คาคชเนได้ถูกต้องร้อยละ 85.19 ผิดพลาดไป ร้อยละ 14.81 ถือเป็นการทำนายที่ดี แสดงว่าปัจจัยทั้ง 2 สามารถให้อำนาจในการทำนายได้เกือบเท่ากับการใช้ปัจจัยทั้งหมด

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$D = 1.31LOC - .64LOV$$

สรุป ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มึนงงโง่เขลาจะเป็นปัญหาได้ โดยมีตัวทำนาย 2 ตัว สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติและระดับที่เป็นปัญหาได้ถูกต้อง ร้อยละ 85.19 จึงได้สร้างสมการทำนายจากปัจจัยทำนายเพียง 2 ตัว คือ การเชื่ออำนาจในตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มระดับปกติและกลุ่มระดับที่เป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	1.07	.10
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.48	.04
ความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	-.40	-.02
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	-.28	-.02
ค่าคงที่		-4.60

Corr. = .33 Lambda = .89 $\chi^2 = 40.10$ Sig. = .000

จากตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยและจำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน พบว่ามีปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในสมการเพียง 4 ตัว คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการสนับสนุนทางสังคม สมการทำนายนี้สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติกับในระดับที่เป็นปัญหาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.000 มีค่า Lambda เท่ากับ .89 เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 4 (ดูตาราง 11) พบว่า ผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มปกติและผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มที่เป็นปัญหา เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบแนวโน้มของการมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ และในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เพื่อการทำนายดังนี้

1. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.A.t) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
2. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
3. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากแนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
4. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ตาราง 21 ผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท

กลุ่ม	จำนวนรวม	การทำนายสมาชิกกลุ่ม			
		ระดับปกติ		ระดับที่เป็นปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	340	272	80.00	68	20.00
ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหา	15	4	26.70	11	73.30

สามารถคาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 79.72

จากตาราง 21 แสดงว่า เมื่อนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ไปใช้คาดคะเนกลุ่มตัวอย่างพบว่า ใช้คาดคะเนกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ ถูกต้องร้อยละ 80.00 (272) ที่เหลือร้อยละ 20.00 (68) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับที่เป็นปัญหา สำหรับการคาดคะเนกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับที่เป็นปัญหาถูกต้องร้อยละ 73.30 (11) ที่เหลือร้อยละ 26.70 (4) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ สรุปในกลุ่มตัวอย่าง 355 คน คาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 79.72 ผิดพลาดไป ร้อยละ 20.28 ซึ่งถือเป็นการทำนายที่ค่อนข้างดี แสดงว่าปัจจัยทั้ง 4 สามารถให้อำนาจในการทำนายได้เกือบเท่ากับการใช้ปัจจัยทั้งหมด

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$D = 1.07LOV + .48SOC - .40SELF - .28LOC$$

สรุป ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และ

ลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่เป็นปัญหาได้ โดยมีปัจจัยทำนายเพียง 4 ตัว สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติและระดับที่เป็นปัญหา ได้ถูกต้อง ร้อยละ 79.72 จึงได้สร้างสมการทำนายจากตัวแปรทำนาย 4 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และการเชื่ออำนาจในตน

ตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มระดับปกติ และกลุ่มระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.49	.04
ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.48	.03
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.40	.03
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	-.37	-.03
ค่าคงที่		-4.92

Corr. = .28 Lambda = .92 $\chi^2 = 28.54$ Sig. = .000

จากตาราง 22 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัย และจำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน พบว่ามีปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในสมการเพียง 4 ตัว คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการสนับสนุนทางสังคม สมการทำนายนี้สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติกับในระดับที่เป็นปัญหา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 มีค่า Lambda เท่ากับ .92 เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 4 (ดูตาราง 12) พบว่า ผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มปกติ ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เป็นกลุ่มที่เป็นปัญหา

เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบแนวโน้มของการมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดย โทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติ และในระดับที่เป็นปัญหา เพื่อการทำนายดังนี้

1. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (IA.v) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
2. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
3. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
4. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ตาราง 23 ผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ
หลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญ
ปัญหาระดับที่เป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท

กลุ่ม	จำนวนรวม	การทำนายสมาชิกกลุ่ม A:			
		ระดับปกติ		ระดับที่เป็นปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	341	260	76.20	81	23.80
ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหา	16	5	31.30	11	68.80

สามารถคาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 75.91

จากตาราง 23 แสดงว่าเมื่อนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ไปใช้คาดคะเนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ใช้คาดคะเนกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติถูกต้องร้อยละ 76.20 (260) ที่เหลือร้อยละ 23.80 (81) คาดคะเนผิดพลาดไป เป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับที่เป็นปัญหา สำหรับการคาดคะเนกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับที่เป็นปัญหาถูกต้องร้อยละ 68.80 (11) ที่เหลือร้อยละ 31.30 (5) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติ สรุปในกลุ่มตัวอย่าง 357 คน คาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 75.91 ผิดพลาดไปร้อยละ 24.09 ซึ่งถือเป็นการทำนายที่ค่อนข้างดี แสดงว่าปัจจัยทั้ง 4 สามารถให้อำนาจในการทำนายได้เกือบเท่ากับการใช้ปัจจัยทั้งหมด

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$D = .49SOC + .48SELF + .40LOC - .37RES$$

สรุป ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนาย

การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.AV) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญ
 ปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหาได้ โดยมีตัวทำนาย 4 ตัว
 สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติ และ
 ระดับที่เป็นปัญหา ได้ถูกต้องร้อยละ 75.91 จึงได้สร้างสมการทำนายจากปัจจัยทำนายเพียง
 4 ตัว คือการสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน
 และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ตาราง 24 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ
 ปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มระดับปกติ และกลุ่มระดับที่มี
 แนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
ความเชื่ออำนาจใจตน (LOC)	1.03	.07
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.39	.03
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	-.40	-.03
ค่าคงที่		-4.93

Corr. = .33 Lambda = .89 $\chi^2 = 40.76$ Sig. = .000

จากตาราง 24 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยและจำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน พบว่ามีปัจจัย
 ที่ถูกนำมาใช้ในสมการเพียง 3 ตัว คือ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
 และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สมการทำนายนี้สามารถจำแนกกลุ่ม นักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญ
 ปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติกับในระดับที่เป็นปัญหา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .000 มีค่า Lambda เท่ากับ .89 เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้ง 3 (ดูตาราง 13) พบว่า

ผู้ที่ได้คะแนนสูง เป็นกลุ่มปกติ และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เป็นกลุ่มที่เป็นปัญหา เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบ แนวโน้มของการมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติและในระดับที่เป็นปัญหา เพื่อการทำนายดังนี้

1. นักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
2. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
3. นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก แนวโน้มมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติ นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ตาราง 25 ผลการคาดคะเนความเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยสมการจำแนกประเภท

กลุ่ม	จำนวนรวม	การทำนายสมาชิกกลุ่ม			
		ระดับปกติ		ระดับที่เป็นปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	351	299	85.20	52	14.80
ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหา	11	2	18.20	9	81.80

สามารถคาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 85.08

จากตาราง 25 แสดงว่า เมื่อนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ไปใช้คาดคะเนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ใช้คาดคะเนกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติ ถูกต้องร้อยละ 85.20 (299) ที่เหลือร้อยละ 14.80 (52) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ในระดับที่เป็นปัญหา สำหรับการคาดคะเนกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ในระดับที่เป็นปัญหาถูกต้อง ร้อยละ 81.80 (9) ที่เหลือร้อยละ 18.20 (2) คาดคะเนผิดพลาดไปเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติ สรุปในกลุ่มตัวอย่าง 362 คน คาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 85.08 ผิดพลาดไป ร้อยละ 14.92 ซึ่งถือเป็นการทำนายที่ดี แสดงว่า ปัจจัยทั้ง 3 สามารถให้อำนาจในการทำนายได้เกือบเท่ากับการใช้ปัจจัยทั้งหมด

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$D = 1.03LOC + .39RES - 40LOV$$

สรุป ปัจจัยด้านจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่เป็นปัญหาได้ โดยมีตัวทำนาย 3 ตัว สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) ในระดับปกติและระดับที่เป็นปัญหาได้ถูกต้อง ร้อยละ 85.08 จึงได้สร้างสมการทำนายจากปัจจัยทำนายเพียง 3 ตัว คือ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาถึงปัจจัยด้านภูมิหลังและลักษณะทางชีวสังคม จิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม ที่สัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยทฤษฎีรูปแบบการเผชิญปัญหาของบอยด์ และจอห์นสัน (Boyd and Johnson, 1981 : 11) และแนวคิดทางจิตวิทยาสังคมมาร่วมกันอธิบายลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหาในแต่ละรูปแบบของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคม กับลักษณะการเผชิญปัญหาในแต่ละรูปแบบระหว่างกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับปกติและกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา
3. เพื่อจำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ด้วยปัจจัยด้านจิตลักษณะ และการรับรู้สภาพแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 367 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 6 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสำรวจภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะชีวสังคม เป็นข้อเท็จจริงตามสภาพนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน จำนวน 4 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา มีลักษณะเป็นภาพ และมีข้อความให้เลือก 6 ข้อความ ในแต่ละข้อความจะหมายถึงรูปแบบการเผชิญปัญหาหนึ่ง ๆ มีจำนวนภาพที่จะกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน 20 ภาพ สำหรับงานวิจัยนี้ได้นำแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาที่ผ่านการตรวจสอบทั้งความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและค่าความเชื่อมั่นแล้วอยู่ในระดับยอมรับได้

ชุดที่ 3 แบบวัดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

ชุดที่ 4 แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .69

ชุดที่ 5 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งวัดลักษณะการอบรมเลี้ยงดู 2 แบบ คือแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .61 และ .87 ตามลำดับ

ชุดที่ 6 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ จำนวน 15 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ใช้สถิติ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ใช้สถิติวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) เพื่อจำแนกลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบทั้ง 6 รูปแบบ ในกลุ่มที่มีการเผชิญปัญหาในระดับปกติ

และระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาตามปัจจัยด้านจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อมเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สรุปผลงานวิจัย

ผลการวิจัยที่นำเสนอต่อไปนี้ เป็นการนำเสนอเพื่อสรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ลำดับการเกิดกับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) และแบบทำร้ายตนเอง (I.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ตามลำดับ รายได้ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบการโจมตีผู้อื่น (E.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (I.AV) และแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. เปรียบเทียบลักษณะการเผชิญปัญหากับปัจจัยต่างๆ พบว่า

2.1 นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติ และในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามีความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนแบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยกล่าวโทษผู้อื่น (E.AV) ในระดับปกติและในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามีความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น (E.D) ในระดับปกติและในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามีความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน และการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติ และในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (I.AV) ในระดับปกติและในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสั้นเชิง (I.D) ในระดับปกติ และในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา มีความเชื่ออำนาจในตน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) พบว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้

อภิปรายผลการวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวิสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยพบว่าเพศชายมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศชายมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติทางเพศของวัยรุ่นชายที่มีลักษณะแข็งแรงและสัญชาตญาณของความก้าวร้าวอย่างรุนแรง เป็นไปตาม

ผลการศึกษาของ บอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981) ที่พบว่าเด็กชายจะมีลักษณะก้าวร้าว เกเรมากกว่าเด็กหญิง จากผลการวิเคราะห์พบว่าลำดับการเกิดมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ลูกคนแรกมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับปกติมากกว่าลูกคนอื่น ๆ ซึ่งจะมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากกว่าลูกคนรอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภา นิธยาน (2530) และ สุรีย์ ทัชวีฬิษา (2516) ที่สรุปเหมือนกันว่า บุตรคนหัวปีมักแสดงพฤติกรรมต่อต้านขัดขืนสังคม มีลักษณะอาการทางประสาท และโรคจิตมากกว่าบุตรคนอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาในรูปแบบเดิมแบบซ้ำ ๆ ซาก (วัลลภ ปิยะมโนธรรม. 2536) จากผลการวิเคราะห์พบว่า สถานภาพการสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) และแบบทำร้ายตนเอง (I.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวอยู่ร่วมกันมีการปรับใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) แบบทำร้ายตนเอง (I.At) ในระดับปกติเท่ากับนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่หย่าขาดจากกัน และพบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าขาดจากกัน ซึ่งจะเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบใดแบบหนึ่งลักษณะเดิมแบบซ้ำ ๆ ซาก ๆ จนกลายเป็นลักษณะที่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ออลเลอร์สไตน์ และเคลลี (อมรรัตน์ เศวตันนท์ 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Wallerstien and Kelly. 1981 : 92) ได้ศึกษาพบว่าเด็กวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก หรือหย่าร้างมักมีปัญหาในการคบเพื่อนชาย เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของสังคมมีสาเหตุมาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยกหรือมีการหย่าร้าง (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์ 2532 : 21) โควิลล์ และคนอื่น ๆ (Coville and others.1960 : 120-129) พบว่าเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคมนั้น มีสาเหตุมาจากความสัมพันธ์ของบิดามารดา เพราะสถานภาพการสมรสของบิดามารดาส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็ก จากสรุปผลการวิเคราะห์พบว่า รายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E.At) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบหลีกเลี่ยงโดยโทษตนเอง (I.AV) แบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับปกติมากกว่าระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา กล่าวคือนักเรียนวัยรุ่นที่มา

จากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางปรับใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบ โจมตีผู้อื่น ในระดับปกติมากกว่า กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงและต่ำ และในรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.At) และปฏิเสธโดยสิ้นเชิง (I.D) พบว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางมักจะปรับใช้ทั้งรูปแบบในลักษณะปกติมากกว่ากลุ่มที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงและต่ำ สรุปได้ว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงมักปรับใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบ โจมตีผู้อื่น ในระดับปกติ สำหรับนักเรียนที่มาจากครอบครัวรายได้ปานกลางมักจะปรับใช้รูปแบบเผชิญ ปัญหาและหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง และแบบปฏิเสธสิ้นเชิงในระดับปกติ และพบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำมักจะ ใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบ โจมตีผู้อื่น ในระดับปัญหา ส่วน นักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงมักจะ ใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเองและปฏิเสธสิ้นเชิง ในระดับที่มั่นคงแนวโน้มจะเป็นปัญหาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร โอตระกูล (2521 : 144-145) ว่าผู้ที่มีปัญหาการปรับตัวมาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจฐานะทาง สังคม หรือรายได้ระดับปานกลาง นอกจากนั้นผลการศึกษาเรื่องวิธีการปรับตัวของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ของ จริญญา วัฒนโสภณ และคณะ (2536 : บทคัดย่อ) ที่ พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ หรือมีระดับเศรษฐกิจฐานะทางสังคมต่ำ ใช้รูปแบบการเผชิญ ปัญหาโดยการลงโทษหรือทำร้ายตัวเอง เมื่อความโกรธและความคับข้องใจ รวมทั้งรูปแบบการเผชิญปัญหา โดยแสดงความโกรธ และแสดงออกอย่างชัดเจนมากกว่าเด็กที่มีระดับเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคมสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนเด็กที่มีระดับ เศรษฐฐานะทางสังคมสูง คือครอบครัวที่มีรายได้สูงมักใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาโดยการปฏิเสธ อย่างสิ้นเชิงว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับตนเองมากกว่าเด็กที่มีระดับเศรษฐกิจฐานะทางสังคมต่ำอย่างมีนัย สำคัญที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าไม่ว่าเด็กจะอยู่ในฐานะใดจะมีการใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาที่ต่างกัน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงส่วนใหญ่เลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือ บางครั้งอาจไม่ยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองเลยก็ได้ เพราะสภาพที่อยู่ติดกันดีทำให้เด็กเคยชินกับ สังคมสะดวกสบายไม่ต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิต เมื่อเกิดสภาพปัญหาขึ้นก็ไม่สามารถทนทุกข์ ยากในการแก้ปัญหาจึง ใช้การปฏิเสธสิ่งที่เกิดขึ้น โดยสิ้นเชิง เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นความคับข้องใจนั้น

ความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองกับลักษณะการเผชิญปัญหา

จากสรุปผลการวิเคราะห์ "นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับปกติและระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาที่มีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ" โดยนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติมีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองสูงและนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองต่ำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมิท และคณะ (Smith and others. 1992 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้มีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองชัดเจนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมหรือนิสัยกระตือรือร้นและปรับเปลี่ยนลักษณะการเผชิญปัญหาได้มากกว่า ส่วนผู้ที่มีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองไม่ชัดเจน มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม หรือนิสัย เก็บตัว เจยเมย และใช้ลักษณะการเผชิญปัญหา แบบปฏิเสธความจริงแล้วยังพบอีกว่ากลุ่มผู้มีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองอย่างชัดเจนเป็นกลุ่มที่สามารถพยากรณ์ลักษณะการเผชิญปัญหาและจากการวิเคราะห์ยังพบว่า ความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีอำนาจการทำนาย เช่นเดียวกับตัวแปรอื่น

จากผลวิเคราะห์ และเอกสารข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองที่แตกต่างกันจะทำให้วัยรุ่นมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ต่างกัน โดยวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปกติ เป็นผู้มีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองดีและวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่เป็นปัญหา เป็นผู้มีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองต่ำ เป็นไปตามแนวคิดของบอยด์และจอห์นสัน (Boyd and Johnson. 1981) ว่ารูปแบบการเผชิญปัญหาเกิดจากการได้รับประสบการณ์ในอดีตที่เสริมให้เกิดการมองภาพพจน์ตนเอง ถ้ามีความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเองในทางบวก (Positive self-concept) จะเกิดความเชื่อมั่นที่จะเผชิญปัญหาในแบบต่าง ๆ สามารถปรับวิธีการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม แต่ถ้ามีการมองตนเองในทางลบ (Negative self-concept) จะเกิดความรู้สึกต่ำต้อย ผิดหวัง ล้มเหลว และใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยไม่ปรับเปลี่ยนอันมาใช้ให้เหมาะสม เช่น การใช้รูปแบบมุ่งทำร้ายคนอื่นหรือการหลบเลี่ยงหลีกเลี่ยงปัญหาโดยหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง หรือไม่ก็ปฏิเสธปัญหาอย่างสิ้นเชิง การใช้ลักษณะดังกล่าวในลักษณะมากเกินไปถึงขั้นเป็นปัญหาอาจส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในอนาคตได้ จึงสรุปได้ว่าความรู้ลึกลับเกี่ยวกับตนเอง

เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง ในการศึกษาลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น

ความเชื่ออำนาจในตนกับการเผชิญปัญหา

จากผลการวิเคราะห์ "นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาของทุกรูปแบบในระดับปกติและระดับที่มันวโน้มจะเป็นปัญหามีความเชื่ออำนาจในตนแตกต่างกัน" โดยพบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงมีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และนักเรียนวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำมีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มันวโน้มจะเป็นปัญหา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภิญญา หนูภักดี (2532 : บทคัดย่อ) พบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนว่าความสัมพันธ์ทางบวกกับการเผชิญปัญหา ส่วน แอน (พรศิริ โรจนรัตน์เกียรติ. 2535 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Ann. 1987 : 118-B) พบว่าความเชื่ออำนาจในตนภายนอกตน เป็นตัวทำนายความเป็นอยู่มีความสุขของสตรี โดยสตรีที่เชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมหรืออยู่สภาพแวดล้อมที่กำลังเผชิญอยู่สามารถปรับตัวได้ดีกว่าสตรีที่เชื่ออำนาจภายนอกตน และจากการศึกษาถึงการตอบสนองของบุคคลต่อความเครียด พบว่าบุคคลที่เชื่ออำนาจภายในตนจะมีความรู้สึกที่เป็นทุกข์น้อยกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน และยังไม่ได้รับผลสำเร็จที่ดีกว่าในการแก้ปัญหา (พรศิริ โรจนรัตน์เกียรติ. 2535 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Parkes. 1984 : 655 ; อ้างอิงมาจาก Anderson. 1977 ; Poll and Kaplan De-Nour. 1980) ซึ่งซอเนอร์ (วราวิธน์ กิตติวิเศษณ์. 2536 : 34 ; อ้างอิงมาจาก อัจฉรา พุ่มพวง. 2527 : 68 ; อ้างอิงมาจาก Sauber. 1971) พบว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนเมื่อเผชิญกับความเครียด มักใช้การปฏิเสธและหลีกเลี่ยงแต่ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะมีความพยายามมากขึ้น นอกจากนี้จากผลการวิเคราะห์ยังพบว่าความเชื่ออำนาจในตนยังเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลวิเคราะห์ และเอกสารข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนที่แตกต่างกันส่งผลและสามารถทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาที่ต่างกัน โดยวัยรุ่นที่มีความเชื่ออำนาจในตนมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปกติ ส่วนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มันวโน้มจะเป็นปัญหาเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจนอกตนเป็นไปตามแนวคิด ของลาซารัส และ โฟล์คแมน (Lazarus and Folkman. 1984 : 75) ที่กล่าวว่าความเชื่ออำนาจในตนเป็นภาวะจิตพื้นฐานที่ส่งผลต่อการแสดง

พฤติกรรมการณ์เผชิญปัญหา ในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา บุคคลที่เชื่อในอำนาจตนเองจะสามารถประเมินตนเองว่าสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานการณ์บางอย่างได้ และจะพยายามค้นหาข้อมูลพิจารณาไตร่ตรองทางเลือก เหตุและผลของการกระทำและตัดสินใจเลือกที่จะแสดงพฤติกรรม เพื่อให้สามารถฝ่าฟันต่ออุปสรรคที่มาขัดขวางจนเป็นผลสำเร็จ และเหมาะสมกับเหตุการณ์ (Hollander. 1981 : 123, ดวงเดือน แซ่ตั้ง. 2532 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Fishbein. 1976) ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่เชื่ออำนาจนอกตนและประเมินตนเองว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์ได้เพราะมีความเชื่อว่าผลของการกระทำต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ไม่ใช่เพราะตนเอง เป็นเพราะโชคกลาง เคราะห์กรรม อำนาจของผู้อื่น บุคคลประเภทนี้จะไม่กระตือรือร้นที่จะคิดแก้ปัญหา โดยจะแสดงพฤติกรรมวางเฉยนิ่งดูตายจะเป็นผู้ที่มีความท้อแท้สิ้นหวัง เป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหา (Willams. 1973 : 51 - 65) สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในการศึกษาลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบเหตุผล กับลักษณะการเผชิญปัญหา

จากผลสรุปการวิเคราะห์ "นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและระดับที่เป็นปัญหาแต่ละรูปแบบได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ " โดยพบว่านักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบมีเหตุผลมาก มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับปกติ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยมีเหตุผลน้อย มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา สอดคล้องกับคำกล่าวของมูส และมูส (Moos and Moos. 1968 : 1-2) ที่กล่าวว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความอบอุ่น ประกอบด้วยเหตุผลจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจพิจารณาข้อดีข้อเสีย ก่อนกระทำหรือก่อนการตัดสินใจ จึงทำให้มีรูปแบบการเผชิญปัญหาในลักษณะที่ปรับการใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับคำกล่าวของ แบนดูรา และวอลเตอร์ (Coleman and Hammen. 1974 ; citing Bandura and Walters. 1963) ที่ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักสร้างบรรยากาศในการยอมรับบุตรธิดาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ความไว้วางใจตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักรักและเอื้ออาทรคนอื่น ซึ่งเป็น

ลักษณะบุคลิกภาพที่จะส่งผลให้เด็กเรียนรู้ที่จะใช้ลักษณะการเผชิญปัญหาที่เหมาะสม ส่วนนักเรียน
 วัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา พบว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบรักสนับสนุนน้อย และแบบมีเหตุผลน้อย เป็นผลการวิจัยที่ยืนยันแนวคิดและงานวิจัยที่ผ่านมา
 เช่น ผลการศึกษาของ กลุค และกลุค (ประวิทย์ หลักบุญ. 2528 : 25 ; อ้างอิงมาจาก
 Glueck and Glueck. 1956) เด็กชายที่เป็นยุวอาชญากรมีประวัติที่ได้รับความรักจาก
 พ่อแม่ไม่เพียงพอเด็กที่มีพฤติกรรมแบบอันธพาลเป็นเด็กที่ถูกพ่อแม่ละเลยเพิกเฉย หรือปฏิเสธ
 เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งปล่อยปละละเลยทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบใช้
 ความรุนแรงในการแก้ปัญหา (ประพันธ์ สุทธาวาส. 2519 : 38) มักใช้รูปแบบการเผชิญ
 ปัญหาใน 2 รูปแบบ คือ มุ่งทำร้ายผู้อื่น และมุ่งทำร้ายตนเอง รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบ
 มุ่งทำร้ายผู้อื่นโดยการแสดงความโกรธ และความก้าวร้าวต่อผู้อื่นโดยตรง เช่น พุดจาหยาบคายน
 การล้อเลียน การทำร้ายร่างกายผู้อื่น และอาจก่อคดีฆ่าผู้อื่นได้ ส่วนรูปแบบการเผชิญปัญหา
 การมุ่งทำร้ายตนเอง กล่าวโทษตนเองว่าเป็นผู้ผิดตลอดเวลา ลงโทษและทำร้ายตนเองเมื่อมี
 ความโกรธและความคับข้องใจเกิดขึ้น โดยการโขกศีรษะตนเองกับพื้น หรืออาจถึงขั้นฆ่าตัวตายได้
 ดังผลการศึกษาของ ประวิทย์ หลักบุญ. (2528 : 71) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 มีความสัมพันธ์กับกลไกการป้องกันตนเองแบบก้าวร้าว หรือต่อสู้ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลใช้ต่อสู้กับ
 อุปสรรคที่ขวางกั้นในลักษณะที่ทำร้ายผู้อื่น ตอบโต้โดยทันที ชัดโทษผู้อื่น ก้าวร้าวสูงและมีแนวโน้ม
 ของการฆ่าตัวตาย วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามคำสั่ง ต่อสู้
 โดยไม่มีเหตุผล และโยนความผิดให้คนอื่น ในขณะที่เป็นความผิดของตนเอง จึงทำให้เกิดความไม่
 มั่นใจเป็นความหวาดระแวง วิตกกังวลว่าความจริงจะปรากฏขึ้นกลายเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป
 หรือบางครั้งใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาแล้วหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง
 ถ้าใช้ในปริมาณมากเกินไปจะส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตที่แสดงออกทางร่างกาย เช่น อากาศปวดหัว
 เป็นประจำ นอกจากนั้นเด็กวัยรุ่นได้รับความผิดหวังหรือล้มเหลวจะมีความรู้สึกที่ไม่ใช่ความผิด
 ของตนเอง แต่จะกล่าวโทษผู้อื่น และหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง ในลักษณะคนอื่นและสังคมไม่ดี
 ตนเองดีที่สุด ดังนั้น ตนเองจึงควรอยู่ในสังคมที่ตนคิดว่าไม่ดีต่อไป จึงเป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรม
 หลีกหนีสังคมในที่สุด เช่นเดียวกับเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากโอ้อาก ควบคุม
 คอยบงการ หรืออดดลใจแทนทุกเรื่องจะทำให้เด็กกลายเป็นผู้มีลักษณะตาม เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา

หรือสถานการณ์ที่ย่างยากจะถอยหนี มากกว่าสู้ ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ดังผลการศึกษาของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ สรุปว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศไม่ดี มักมีวิธีการเผชิญปัญหาแบบถอยหนี นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูยังเป็นตัวแปรที่สามารถจำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์ และเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันจะทำให้วัยรุ่นมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ต่างกัน โดยวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีเหตุผล มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปกติ และวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยและมีเหตุผลน้อยเป็นการยืนยันแนวคิดที่ว่า การเลือกใช้ลักษณะการเผชิญปัญหารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากเกินไป จนเป็นพฤติกรรมในระดับที่เป็นปัญหาเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะไม่ได้รับความรัก เอาใจใส่ และการขาดเหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู (Boyd and Johnson, 1981) จึงสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบมีเหตุผล มีความสำคัญในการศึกษาลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น

การสนับสนุนทางสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา

จากผลการวิเคราะห์ พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับปกติ และระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้รับการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ "โดยนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมามีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย" ผลการวิจัยสอดคล้องกับคำกล่าวของดอลลาร์ด และมิลเลอร์ (Boyd and Johnson, 1981: 12 ; citing Dollard and Miller, 1950) กล่าวว่าในสถานการณ์ที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบโต้ต่อสภาพปัญหาแล้วได้รับการตอบสนอง คำแนะนำหรือแรงเสริมในลักษณะกำกวมจะเป็นเหตุให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนอง โดยแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมอย่างซ้ำ ๆ จนเป็น

นิสัยประจำตัวผลที่ตามมาคือมักจะแสดงพฤติกรรมในด้านลบมากกว่าด้านบวก จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่นักเรียนวัยรุ่นได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย หรือไม่ได้รับ ย่อมส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม การเผชิญปัญหาในลักษณะที่ต่างกัน ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกอร์สไตน์ (Gerstein. 1992) การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการใช้ลักษณะเผชิญปัญหา เช่นเดียวกับเปียร์ค (Pierce. 1989) พบว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกันจะมีลักษณะการแก้ปัญหา แตกต่างกัน จากการได้รับข้อมูลต่าง ๆ ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือทำให้การรับรู้ของบุคคลดีขึ้นเกิด ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองทำให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนวิธีการ เผชิญปัญหาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการใช่วิธีการเผชิญปัญหาในระดับปกติ นอกจากนี้การวิเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่สามารถจำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัย และเอกสาร ทฤษฎี ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่านักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่างกันจะส่งผลให้วัยรุ่นมีลักษณะการเผชิญปัญหาที่ต่างกัน โดยวัยรุ่นที่มีได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปกติ และวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยมีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เป็นการยืนยันแนวคิดที่ว่า ลักษณะการเผชิญปัญหาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ถ้ามีการรับรู้อย่างไม่เหมาะสม เช่น ไม่ได้ข้อมูลได้รับข่าวสารไม่ถูกต้อง ได้รับการตอบสนองคำแนะนำหรือให้แรงเสริม ในลักษณะที่ ก้าวร้าวจะเป็นเหตุให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองในด้านลบมากกว่าด้านบวกอาจเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามมา ดังที่ว่าในสถานการณ์ถ้าบุคคล (Boyd and Johnson. 1981 : 12 ; citing Dollard and Miller. 1950) สรุปว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญ ปัจจัยหนึ่งในการศึกษาลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. บิดา มารดา และผู้ปกครอง ควรให้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทัน และ มีเหตุผล เพื่อเป็นการป้องกันการมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่าย ควรสร้าง ทัศนคติ และปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางดี มีความเชื่ออำนาจในตน เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหานักเรียนจะ เกิดความเชื่อมั่น มีความกล้า ในการตัดสินใจใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์
3. ฝ่ายแนะแนว ควรเร่งดำเนินการบำบัดกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา โดยวิธีการกลุ่ม การให้คำปรึกษา หรือการส่งต่อจิตแพทย์ และการสร้างทักษะการเผชิญปัญหาให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง
4. ฝ่ายแนะแนวและผู้เกี่ยวข้อง ควรนำแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาไปใช้ตรวจสอบการแสดงพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักเรียน เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่คนใดที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เพื่อเป็นการป้องกันการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในอนาคต โดยการนำนักเรียนที่พบว่ามีแนวโน้มจะเป็นปัญหาในการเผชิญปัญหามาให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือก่อนที่นักเรียนเหล่านั้นจะกระทำการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้อีกกับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่นๆ เช่น นักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย นักเรียนชั้นประถมศึกษา หรือนิสิต นักศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างในท้องที่อื่น ๆ เช่น ในเขตพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ในเขตชุมชนแออัด ฯลฯ และเพิ่มตัวแปรอิสระ เช่น บุคลิกภาพ บัณฑิตเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางกายภาพ อาชีพของบิดามารดา

2. ควรทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการเผชิญปัญหาหรือการทดลอง เพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไขลักษณะการเผชิญปัญหาที่เป็นปัญหา

3. ควรทำการศึกษากับประชากรที่มีลักษณะ เป็นวัยรุ่นระดับปกติและระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา เพื่อให้ได้ขนาดของประชากรที่มีระดับปกติและระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาอยู่ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อความมั่นใจในความเชื่อถือได้ของผลการวิจัย

4. การใช้แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละครั้งควรแบ่งกลุ่มที่ศึกษาออกเป็นกลุ่มกลุ่มละไม่เกิน 25 คน เพื่อจะได้ทำการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ถูกประเมินได้ การดำเนินการทดสอบกับกลุ่มเหล่านี้ควรทำการทดสอบโดยไม่ให้กลุ่มเหล่านี้เกิดความรู้สึกว่าถูกทดสอบเพื่อหาความผิดปกติเพราะจะทำให้ผลที่ได้ออกมาไม่ตรงกับที่เป็นจริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- งามตา วรินทร์านนท์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- งามตา วรินทร์านนท์ วันเพ็ญ นิคาลพงศ์ อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการพัฒนาการด้านการหยั่งลึกทางสังคมของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยฉบับที่ 36. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- จรรยา เกษศรีสังข์. วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์. การรับรู้สาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนที่มีมีโนภาพเกี่ยวกับตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน ปรินญาณินท์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- จรรยา วัฒนโสภณ วันชัย ไชยสิทธิ์ และกาญจนา วิษุภณีย์. วิธีการปรับตัวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. ศูนย์สุขวิทยาจิต สถาบันสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2536.
- จินตนา บิลมาศ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. 2529. อัดสำเนา.
- ชมนุช พงษ์ศิริ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกาชาดไทยกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ชีรวัดน์ นิจนตร. สภาพเชิงจิต-สังคม ในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินท์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ดวงเดือน แซ่ตั้ง. อิทธิพลของการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจในตนของเด็กก่อนวัยรุ่น. ปรินญาณินทร์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ดวงเดือน เลขยานนท์ และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. "อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของเด็กวัยรุ่น," รายงานการวิจัยฉบับที่ 18. กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, 2517.

ดวงเดือน พันธมนาวิน งามตา วณิชทานนท์ และคณะฝ่ายศึกษาวิจัย กองนโยบายและแผนงานเยาวชน. ลักษณะทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัว และ ทางป้องกัน. รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศผ่านศึก, 2536.

ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ ปัจจัยทางจิตนิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญช ประจันปัจจนิก. จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ตุษฎี โยเหลา. การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เมต้า. รายงานการวิจัยฉบับที่ 47. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามคำแหง, 2520.

นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอเดียนส์โตร์, 2530.

นียดา พงษ์ชำนาญเวช. ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

บึงอร ชูวงศ์. การศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพฯ.

ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2523. อัดสำเนา.

ประเทือง วงศ์ประเสริฐ. การศึกษานุคลิกภาพของเด็กและเยาวชนที่บ้านกรณาและบ้านปราณี.

ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2527. อัดสำเนา.

ประพันธ์ สุกธาวาส. ความก้าวร้าวและก้าวร้อมรเลี้ยงดู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

ประวิทย์ หลัทภุญ. อิทธิพลการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อการใช้กลไกป้องกันตน. ปรินญาณินท์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

อัดสำเนา.

พรศิริ โรจน์รัตนเกียรติ การศึกษาความตึงเครียดในบทบาท และกลวิธีเผชิญภาวะเครียดในสตรี

ที่มีหลายบทบาท. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2531.

เพ็ญศรี วรสัมบัติ. ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียด สติปัญญา และการสนับสนุนทางสังคม

กับพฤติกรรมและการเผชิญความเครียดในวัยรุ่นตอนต้น. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

พีระพงษ์ ลีระวัฒนางกูร. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนที่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง กับการยับยั้งการพึ่งตนเอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณินท์ กศ.ม. : กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ภิญญา หนูภักดี. การเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

รัตนา ประเสริฐสม. การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียน ประถมศึกษา ปรินญาณินท์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ลาดทองใบ ภูภิรมย์. บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด รายงานการวิจัย ฉบับที่ 37. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

วัชรวิ ทรรศย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

วัลลภ ปิยะมโนธรรม. จิตวิทยาเทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ : บริษัทพณิชการพิมพ์, 2536.

วินัส นีชวินิชย์ และสมจิต วัฒนาชยากุล. สถิติสำหรับนักสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

วราวัฒน์ กิตติรักษนนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในชีวิตสมรส พฤติกรรมเผชิญความเครียด ปัจจัยบางประการทางชีวสังคม สิ่งแวดล้อม และบุคลิกภาพของสตรีที่สมรสแล้ว. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

วีระ ไชยศรีสุข. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2533.

สมัญญา เสียงใส. ความวิตกกังวลและวิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

สมัญญา กรม. จำนวนห้องเรียน นักเรียน ครู และภารโรง สังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ : ฝ่ายสถิติและข้อมูลกองแผนงาน, 2538. อัดสำเนา.

สุกานดา นิ่มทองคำ. ตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

สุภาพรรณ โคตรจรัส. "การปรับตัว" ใน จิตวิทยาเอกสารคำสอนของคณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สุรีย หัชรินทา. สาเหตุของเด็กวัยรุ่นที่เป็นโรคจิต โรคประสาท ซึ่งรับไว้รักษาในโรงพยาบาล

สำโรง พ.ศ. 2515. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2516. อัดสำเนา.

สุวิทย์ สังโยคะ. การศึกษานุคลิกภาพของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

ชั้นปีที่ 2 และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 ณ วิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 6.

ปรินญาณินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513.

อัดสำเนา.

อมรรัตน์ เควตันทน์. การศึกษาความรู้ ทศนคติและความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. ปรินญาณินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

อรนิทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น.

รายงานการวิจัยฉบับที่ 48. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

- Allport, Gordon W. Better and Growth in Personality. New York : Holt, Rinehart & Winner, 1961.
- Ames, C. and E.W.Feker. "Effect of Self-Concept on Children'Causal Attributions and Self-reinforcement," Journal of Educational Psychology. 71(5) : 613 - 619, October, 1979.
- Anastasi, Anne. Personality Development. New York : McGraw -Hill Book Company, 1968.
- Aquiler, D.C., and Messick, Janice M. Crisis intervention theory and Methodology. 4 ed. St.Louis : C.V. Mosby Co., 1974.
- Bandura, A. Social Learning Theory. New Jersey : Engle wood Cliffs, Prentice - Hall, 1977.
- Bee, H. The Developing child. Second edition. New York : Hasper & Row, 1978.
- Berkman. LF., Syme Sl. Social Network Host Resistance and Mortality; A Nine - Year Follow up Study of Allameda Country Resident. An J. of Epid. 1979. : 109 : 106-204.
- Berkowitz, L. Aggression a Social Psychological Analysis. New York : McGraw-Hill, 1962.
- Biehler, R.F. Psychological : Applied to teaching. Second edition. Boston : Houghton Mifflin, 1974.
- √Boyd, Herbert F. and Johnson, Orville G. Analysis of Coping Style. The Psychological Corporation : Harcourt Brace Jovanovich, Inc., 1981.
- Bronfenbrenner, Urie. Two Words of Children U.S. and U.S.S.R. illus, 1970.
- Byrne, B.M. "the General Academic Self-Concept Nomological Network A Review of Construction Variation Residation Research," Review of Education Research. 57(3) : 427 - 456, Fall, 1984.

- Cobb, Sidney. "Social Support as Moderator of Life Stress,"
Psychometric Medicine. 38 Sep - Oct 1976 : 300 - 313.
- ✓ Coleman, James C. and Constance L. Hammen. Contemporary Psychology and Effective Behavior. California : Scott, Foreman and Company, 1974.
- Copersmith, S. "A Method for Determining Types of Self - Esteem,"
Educational Psychology. 50 : 87 - 92 ; 1959
- Coville, Walter J., Castello, Timothy W. and Reuke, Fabial L. Abnormal Psychology. Barms & Noble, Inc., New York : McGraw Hill, 1962.
- Ericson, E.H. "Identity and Life Cycle," Psychological Issue. 1(1) :
1-171, 1959.
- Eysenck, H.J. Fact and Fiction in Psychology. England : Penguin Book
Ltd. Harmondworth, Middlesen, 1970.
- Eysenck, H.J., Dimensions of Personality. London : Routledge and Kegan
Paul, 1947.
- Folkman, Susan and Lazarus, Richard S. "An Analysis of Coping in a
Middle - Aged Community Sample," Journal of Health and Social
Behavior. Vol. 21 (September). 1980 : 219 - 239.
- Foster, Charles K. Psychology of Life Today. Chicago : American
Technical Society, 1961.
- Friedman, M. and R.H. Roseman. "Behavior Pattern and Coronary
Angiographic Findings," Journal of the American Medical
Association. 240 : 164 ; 1974.
- ✓Garland, L.M., and Bush, C.T. Coping Behavior and Nursing. Virginia :
Reston Publishing. 1982.
- Gass, K.A. "Coping Strategies of Widows," Journal of Gerontological
Nursing. 13 : 19 - 23 ; August, 1987.

- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1973.
- Grossen, G.M. and H.A. Bush. "Adaptation : A Feedback Process," Advances in Nursing Science. 1 : 51 - 56 ; July, 1979.
- Hamachek, D.E. Encounters with the Self. 2 nd ed. London : Holt, Rinehart and Winston, 1978. 274 p.
- Harris, Judith R. and Liebert, Robert M. The Child. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1991.
- Heilbrun, Alfred B. others. Self Report "Measurement of Type A Behavior: Toward Refinement and Improved Predicting," Journal of Personality Assessment. 50(4) : 525 - 539, July - August, 1986.
- Hollander, Edwin P. Principle and Methods of Social Psychology. London : Oxford University Press, 1981.
- Holmes, D.S. and B.K. Houston. "Effectiveness of Situation Redefinition and Affective Isolation in Coping with Stress," Journal of Personality of Social Psychology. 29 : 212 - 218 ; February, 1984.
- Hurlock, Elizabeth b. Child Development. 6th. ed, New York : McGraw-Hill Book Company, 1978.
- Lazarus, R.S. & Folkman, S. Stress Appraisal and Coping. New York : Springer Publishing Co., 1984.
- Lazarus, R.S. Psychological Stress and the Coping Process. New York : McGraw-Hill Book co., 1966.
- McDavid, J.W. "The International Encyclopedia of Education Research and Studies," in Husen, Torsien and Postecetheaite, T.N. (ed) Intellectual Development. V.8 : 4505 - 4508. Oxford and others, Pergamon Press Ltd., 1985.

- McNett, S.C. "Social Support, Threat, and Coping Responses and Effectiveness in the Functionally Disabled," Nursing Research. 36 : 98 - 103 ; March - April, 1980.
- Miller, J.F., "Coping with Chronic illness," in Coping with Chronic Illness : Overcoming Powerlessness. Philadelphia. David Company, 1983 : 15 - 36.
- Moos, Rudolf H. and Bernice S. Moos. A Social Climate : Family Envelopment Scale. California : Consulting Psychologist Press, 1986.
- Pearlin, L.I & Schooler, C.. The Structure of coping. Journal of Health and Social Behavior. 19, 1978 : 2-21.
- Perry, David G. and Bussy, Key. Social Development. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1984.
- Redlich, Fritz. "Trends in American Mental Health, " American Journal of Psychiatry. 135 : 229 - 230 ; January, 1978.
- Ringness, Thomas A. Mental Health in the School. New York : Random House, 1968.
- Roger, Dorothy. Issues in Adolescent Psychology. New York : Co., Inc., 1972.
- Roger, Carl R. Client- Centered Therapy. Boston, Houghton : Mifflin, 1951.
- Rotter, Julian B. "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement," Psychological Monographs : General and Applied. 80(1) : Whole no. 609. 1966.
- Rycroft, Charles. Anxiety and Neurosis. Harmondsworth : Penguin Books, 1978.
- Sampson, Edward E. and Francena T. Hancock. "An Examination of the Relationship between Ordinal Position, Personality and Conformity," Journal of Personality and Social Psychology. 5 : 398-407, April, 1967.

- Sarason, Irwin G. and Others. "Assessing Social Support : the Social Support Questionnaire," Journal of Personality and Social Psychology. 44(1) :127-139, 1983.
- Schaefer, C., L.C. Coyne and R.S. Lazarus "The Health-Relative Functions of Social Support," Journal of Behavioral Medicine. 4 : 381-406, 1981.
- Scott, D.W. Obert, M.T. and Dropkin, M.J. "A Stress Coping Model" in Coping with Stress : A Nursing Perspective. 3-17. Maryland : Asen System Cooperation, 1982.
- Smith, M.C. and others. "Is Clarity of Self-Concept Related to Preferred Coping Styles ?," American Psychological Association. 100 : 14 - 18 August, 1992.
- Sugarman, Leonie. Life-Span Development Concept, Theories and Intervention. New York : Methuen Co., 1986.
- Swickert, Rhonda Jean. Individual Differences in Perception of Stress and Coping Style. California State University. Long Beach, 1993.
- Valdes, Triwitas, M., "Parental Attitudes and Their Effects on Exception Children." Saint Louis University Research Journal. Baguio City, Phillipine, 1970 (Dec), Vol.1(14) 631-642.
- Weisman, Avery D. "Coping with Illness," in Handbook of General Hospital Psychiatry. edited by Thomas P. Hackett and Ned H. Cassem. p. 246-265. St.Louis : The Mosby Company, 1978.
- Wiley, Ruth C. The Self - Concept. Lincoln : University of Nebraska Press, 1961.
- Williams, Lawrence K. "Some Development Correlates of Scarcity," Human Relations. 20(1) : 51-56, 1973.

Wortman, C.B. and J.W. Brehm. "Responses to Uncontrollable Outcomes : An Integration of Reactance Theory and The Learned Helplessness Model," in Leonard Berkovitz (ed.) Advances in Experimental Social Psychology. Vol. 8. p. 278-336, Academic press, 1975.

Zimbrado, Phillip G. Psychology and Life. 10th ed. Illinois : Scott, Foreman and Company, 1971.

ภาคผนวก

ตาราง 26 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฝั่งชั้น
การจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบใจมดีผู้อื่น (E.At)
มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฝั่งชั้นการจำแนกประเภท
ความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.86
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.84
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	.76
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.65
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.62

ตาราง 27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฝั่งชั้น
การจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น
(E.Av) มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฝั่งชั้นการจำแนกประเภท
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	.75
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.74
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.48
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.41
ความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.26

ตาราง 28 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟังชั้น
การจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้โดยโทษผู้อื่น
(E.D) มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟังชั้นการจำแนกประเภท
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.88
ความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.44
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.33
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	.23
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.20

ตาราง 29 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟังชั้น
การจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At)
มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟังชั้นการจำแนกประเภท
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	.89
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.70
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.61
ความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.43
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.40

ตาราง 30 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟุ้งฝัน

การจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง

(I.AV) ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟุ้งฝันการจำแนกประเภท
ความรู้สึกรู้สึกผิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.85
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.80
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.78
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	.62
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.30

ตาราง 31 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟุ้งฝัน

การจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธสิ้นเชิง (I.D)

มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ชนิด Canonical Correlation ระหว่างปัจจัยฟุ้งฝันการจำแนกประเภท
ความเชื่ออำนาจในตน (LOC)	.94
ความรู้สึกรู้สึกผิดเกี่ยวกับตนเอง (SELF)	.59
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (RES)	.59
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (LOV)	.52
การสนับสนุนทางสังคม (SOC)	.51

ตาราง 32 ค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น (E. At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น	เซ็นทรอยด์
1. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	.07
2. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	-1.94

ตาราง 33 ค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น (E. Av) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษผู้อื่น	เซ็นทรอยด์
1. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	.06
2. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	-2.10

ตาราง 34 ค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้ โดยโทษผู้อื่น (E. D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธไม่รับรู้ โดยโทษผู้อื่น	เซ็นทรอยด์
1. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	.07
2. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	-1.94

ตาราง 35 ค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง (I.At) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบทำร้ายตนเอง	เซ็นทรอยด์
1. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	.07
2. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	-1.65

ตาราง 36 ค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง (I.Av) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง	เซ็นทรอยด์
1. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	.06
2. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	-1.34

ตาราง 37 ค่าเซ็นทรอยด์ ของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธ โดยสิ้นเชิง (I.D) ที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ และลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา

กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบปฏิเสธ โดยสิ้นเชิง	เซ็นทรอยด์
1. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติ	.06
2. ลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา	-1.96

ตาราง 38 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน
1	มัธยมวัดเบญจมบพิตร	47
2	นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา 2	47
3	กุนนทีรุทธARAMวิทยา	45
4	สตรีวัดอัมรินทร์	46
5	มัธยมวัดดุสิตาราม	50
6	มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	49
7	รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน	41
8	มัธยมวัดหนองแขม	42
	รวม	367

ตาราง 39 แสดงค่าการแจกแจงความถี่ ภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมของ
ครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่น จำนวน 367 คน

ภูมิหลังของครอบครัว และลักษณะทางชีวสังคม	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	186	50.7
หญิง	181	49.3
2. ลำดับการเกิด		
คนแรก	190	51.7
คนรอง	63	17.2
คนสุดท้าย	114	32.1
3. สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ร่วมกัน	289	78.7
หย่าขาดจากกัน	53	14.5
อื่น ๆ	25	6.8
4. รายได้ของผู้ปกครอง		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	27	7.4
5,001 - 12,000 บาท	185	50.4
12,001 บาทขึ้นไป	155	42.2

ตาราง 40 แสดงคะแนนเต็ม คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของตัวแปรทำนายต่าง ๆ

ปัจจัย	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S
ความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเอง	120	115	34	77.65	17.91
ความเชื่ออำนาจในตน	120	106	39	73.76	14.81
การอบรมเลี้ยงดู					
- แบบรักสนับสนุน	90	76	29	56.25	11.37
- แบบใช้เหตุผล	90	90	25	59.16	14.85
การสนับสนุนทางสังคม	90	86	23	57.67	12.90

ตาราง 41 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรู้สึกรักนึกคิดถึงเกี่ยวกับตนเอง

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.57	11	6.12
2	2.88	12	5.06
3	7.24	13	4.04
4	4.47	14	7.67
5	3.23	15	7.83
6	5.20	16	4.87
7	6.56	17	5.55
8	7.57	18	4.95
9	4.76	19	3.61
10	5.24	20	4.90

แบบสอบถามภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามฉบับนี้ประสงค์ที่จะสำรวจภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม
ของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบโดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในวงเล็บ (...) หน้าข้อความ
ตามความเป็นจริง

1. เพศ (...) ชาย (...) หญิง

2. จำนวนพี่น้อง คน ข้าพเจ้าเป็นลูก
 (....) คนแรก
 (....) คนรอง (คนที่ 2 เป็นต้นไป)
 (....) คนสุดท้าย

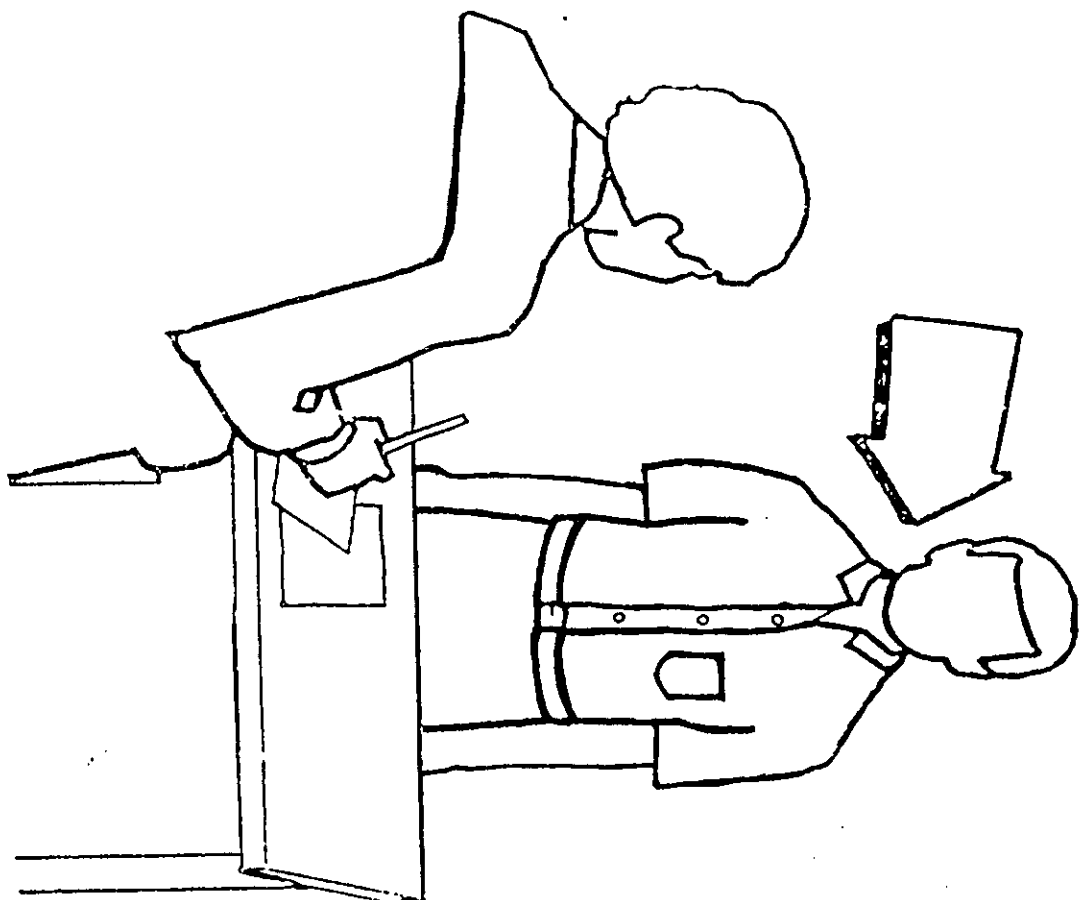
3. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
 (....) อยู่ร่วมกัน
 (....) หย่าขาดจากกัน
 (....) อื่น ๆ (ระบุ).....

4. รายได้ของผู้ปกครอง
 (....) ต่ำกว่า 5,000 บาท
 (....) 5,001- 12,000 บาท
 (....) 12,001 บาท ขึ้นไป

ตัวอย่างแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา

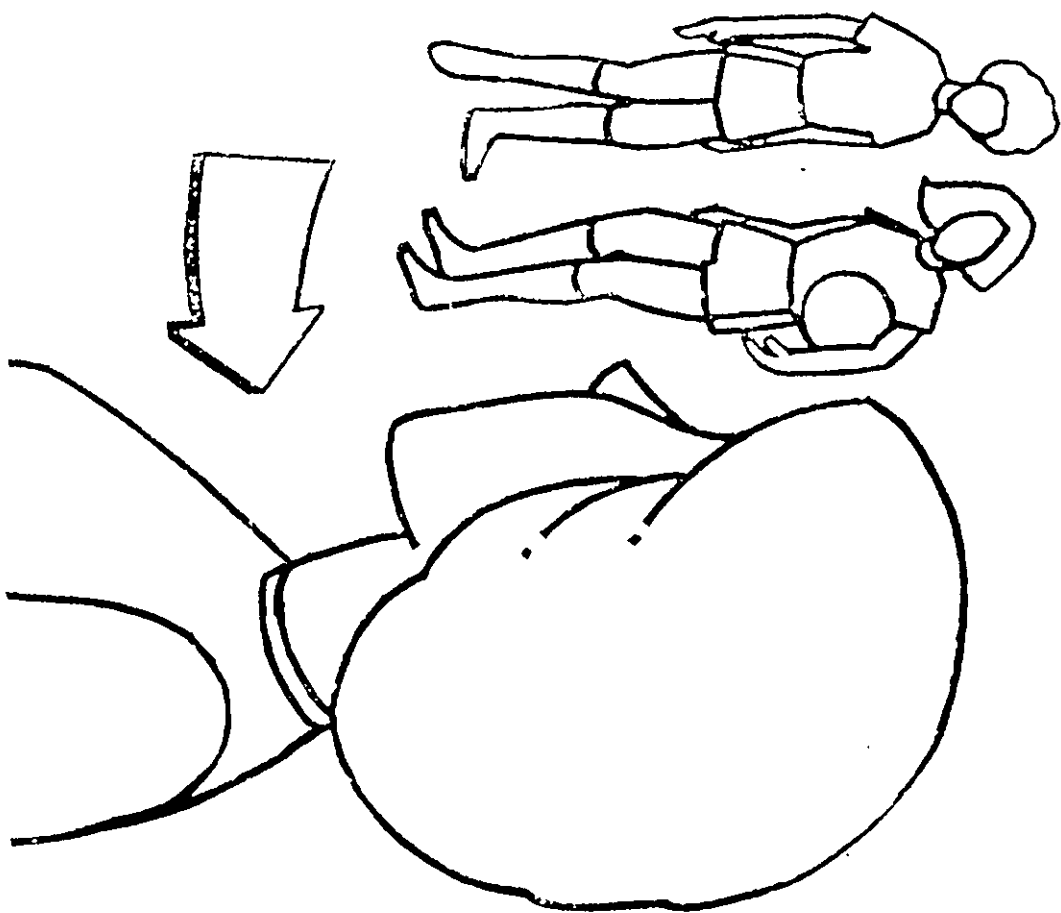
คำแนะนำในการตอบ

ให้นักเรียนดูภาพซึ่งเป็นภาพของของเด็กชาย หรือเด็กหญิงที่กำลังทำกิจกรรมต่าง ๆ และจะมีประโยค 6 ประโยคในแต่ละภาพบอกว่านักเรียนชายหรือนักเรียนหญิงที่ปลายลูกศรชี้ในภาพ กำลังพูดหรือรู้สึกอย่างไรแล้วเลือกคำตอบข้อความ 6 ข้อ ที่แทนความรู้สึก ความคิดของคนในภาพมากที่สุดเพียง 1 คำตอบ โดยทำเครื่องหมาย (x) ลงในกระดาษคำตอบ (ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด) มีจำนวน 20 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อด้วย

ข้อที่ 7

1. ฉันแย่มากหากจะได้ออก
2. ฉันไม่ควรทำแบบนี้
3. แต่ฉันเป็นความผิดของเขา
4. ฉันคิดไม่ออกเพราะปวดหัว
5. เขายกขาไม่ไหว
6. ฉันอยากให้เขาพูดกับฉันแบบนี้

ข้อที่ 16

1. ถ้าฉันเล่นไม่สนุก เขาจะตีฉัน
2. ฉันไม่รู้ชื่อกนกนั้น
3. เขาเลือกมาเดิมสอมและกั๊กฉันออก
4. ฉันบอกสิ่งใหม่ที่เขา
5. เขาปรารถนา จะให้ฉันเล่น
6. เขาไม่เคยบอกถึงวิธีการ

ความรู้สึกรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง

คำแนะนำในการตอบ

คำถามชุดนี้เป็นเรื่องความรู้สึกเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ ให้อ่านประโยคให้เข้าใจแล้วพิจารณาว่าข้อความนี้ตรงกับลักษณะของท่านมากน้อยเพียงใดแล้วให้ขีด / ลงบนเส้นที่มีคำบรรยายจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย เพียงข้อความเดียวต่อข้อ มี 20 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อด้วย

1. ฉันเล่นกีฬาไม่เก่ง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันสามารถวิ่งได้เร็ว

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. นักเรียนคนอื่น ๆ ไม่ต้องการฉันเป็นเพื่อน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นได้ซ้ำ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันขี้วางลูกบอลได้เก่ง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันไม่รู้สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) ชอบฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันไม่ชอบแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันมีความสุขกับการเล่นเกมและกีฬาต่าง ๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันมีเพื่อนมาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันเข้ากับพ่อแม่(ผู้ปกครอง) ได้ยาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันชอบที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับตัวฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันเข้ากับเพื่อน ๆ ไม่ได้เลย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ฉันมีความสุขใจที่แก้ปัญหาได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. ฉันไม่อยากแก้ปัญหา

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. เพื่อน ๆ เกือบทั้งหมดไม่ชอบฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. ฉันเรียนรู้การแก้ปัญหาได้ดี

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

19. ฉันชอบใช้วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. ฉันมีส่วนประกอบของใบหน้าที่สวยงาม (เช่น จมูก ตา)

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ความเชื่ออำนาจในตน

คำแนะนำในการตอบ

ให้อ่านประโยคให้เข้าใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความนี้ตรงกับลักษณะของท่านมากน้อย
เพียงใดแล้วให้ขีด / ลงบนเส้นที่มีคำบรรยายจาก จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง
ไม่จริง และ ไม่จริงเลย เพียงข้อความเดียวคือข้อ มี 20 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อด้วย

1. ฉันมักถูกกล่าวหาว่าทำผิดทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ทำ

จริงที่สุด	จริง	ก่อนข้างจริง	ก่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ถ้าเราโชคตั้งแต่เช้า ก็หวังได้ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวันนั้นก็จะหมดไป

จริงที่สุด	จริง	ก่อนข้างจริง	ก่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เป็นการยากที่จะชักจูงเพื่อนให้เชื่อตาม

จริงที่สุด	จริง	ก่อนข้างจริง	ก่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แทนจะเป็นไปไม่ได้ที่ฉันจะทำให้แม่เปลี่ยนใจในเรื่องใด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. เมื่อฉันทำสิ่งใดผิดพลาด ฉันรู้สึกว่าจะไม่สามารถที่จะทำให้สิ่งนั้นกลับถูกต้องได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา คือพยายามไม่คิดถึงปัญหานั้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ถ้าฉันทำการบ้านมากจะช่วยให้ฉันเรียนได้คะแนนดีขึ้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. คนอื่นจะชอบฉันหรือไม่ขึ้นอยู่กับการทำงานของฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. เมื่อมีคนไม่ชอบเรา เราไม่มีทางแก้ไขอะไรได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ถ้าฉันวางแผนการที่จะทำอะไรล่วงหน้า ฉันมักจะทำสิ่งนั้นได้ดีเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันเชื่อว่าปัญหาต่าง ๆ จะคลี่คลายได้เอง โดยที่ฉันไม่จำเป็นต้องยุ่งเกี่ยวกับมัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันเชื่อว่าสามารถป้องกันตนเองไม่ให้เจ็บปวดได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันรู้สึกว่าจะคุ้มค่าที่จะพยายามทำอะไรอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งต่าง ๆ ไม่เคยให้ผลตามที่เราพยายามเลย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันเชื่อว่าคนเก่งทางการเล่นกีฬาส่วนใหญ่เป็นเพราะเกิดมาเก่งเอง

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันมีทางเลือกมากมายในการที่จะตัดสินใจว่าใคร เป็นเพื่อนสนิทของฉัน

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. ฉันรู้สึกว่ามีคนใจร้ายกับฉัน โดยไม่มีเหตุผลเลย

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. ฉันรู้สึกว่เมื่อเด็กกรุ่นราวคราวเดียวกับฉันคิดจะทำร้ายฉัน ฉันมีทางที่จะหยุดยั้งเขาได้ไม่น้อยมาก

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. ส่วนมากแล้วฉันรู้สึกว่าฉันสามารถจะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในวันพรุ่งนี้ได้ด้วยสิ่งที่ฉันทำในวันนี้

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

19. ตามปกติแล้วฉันรู้สึกว่ามีโอกาสที่จะเลือกอาหารรับประทาน ได้น้อยมากเมื่ออยู่บ้าน

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

20. ฉันเชื่อว่าการวางแผนล่วงหน้าช่วยให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จมากกว่าการไม่วางแผนล่วงหน้า

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันน

คำแนะนำในการตอบ

คำถามชุดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองต่อนักเรียนเอง ให้นักเรียนตอบคำถามแต่ละประโยค โดยนึกถึงผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด (จะเป็นแม่หรือพ่อ หรือคนอื่นที่แทนพ่อแม่ก็ได้)

ชุดที่ 1

1. แม่แสดงให้เห็นว่าท่านรักฉันมาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. แม่แสดงให้เห็นว่าท่านภาคภูมิใจมากที่มีลูกอย่างฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่ไม่ชอบที่จะให้ฉันปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากท่าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่สามารถช่วยให้ฉันหายกลัวใจและคลายทุกข์ได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม่ทำตัวห่างเหินฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ถ้าแม่อยู่บ้าน จะทำให้ฉันหายเหงาและไม่วิ้าเหว่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. แม่เป็นที่ปรึกษาที่ดีของฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่อบรมสั่งสอนเพื่อต้องการให้ฉันเป็นคนดี

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. แม่ให้เวลาฉันน้อยเกินไป

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. แม่มักอารมณ์เสียเมื่อฉันเข้าไปใกล้ชิดท่าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. แม่จะให้กำลังใจเมื่อฉันต้องทำในสิ่งที่ยากหรือลำบาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. แม่ช่วยเหลือดแลฉนอยางเต็มท่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. แมร์ักและหวังดีต่อฉน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

คำแนะนำในการตอบ

คำถามชุดนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองต่อนักเรียนเอง ให้นักเรียนตอบคำถามแต่ละประโยค โดยนึกถึงผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด (จะเป็นแม่หรือพ่อ หรือคนอื่นที่แทนพ่อแม่ก็ได้)

ชุดที่ 2

1. แม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่จะลงโทษฉันมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อแม่อารมณ์เสีย ท่านมักจะพาลลงโทษฉันด้วย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม้มักให้โอกาสฉันอธิบายก่อนที่จะดูหรือลงโทษฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่จะพยายามทำอารมณ์ให้แจ่มใสเมื่อพูดจากับฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ถ้าฉันทำความดี แม่จะไม่เพิกเฉยแต่กล่าวชมเชยฉันอย่างเหมาะสม

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม้นั้นมักไม่ยอมฟังคำอธิบายหรือเหตุผลจากฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม้นั้นมักอารมณ์เสียโดยขาดเหตุผล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เมื่อแม่ให้ของสิ่งใด ๆ แก่ฉัน ท่านมักจะบอกด้วยว่าท่านให้เพราะฉันทำความดีอะไรไว้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่มักลงโทษฉันเกินกว่าเหตุ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. บ่อยครั้งที่ฉันโดนแม่ลงโทษ โดยที่ฉันไม่รู้ตัวว่าทำอะไรผิดมาด้วย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. แม่มักให้โอกาสฉันทำความดีเพื่อแก้ตัวใหม่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. แม่มักตักเตือนฉันในครั้งแรก ๆ ที่ฉันทำผิดโดยไม่ลงโทษ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. แม่พยายามระวังอารมณ์ขณะที่สั่งสอนฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. แม้มักจะสนใจฉันเฉพาะเมื่อฉันทำผิด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การสับสนทางสังคม

คำแนะนำในการตอบ

ให้นักเรียนนึกถึงคนที่นักเรียนรู้จัก ตั้งแต่ญาติ เพื่อน ครู เพื่อนบ้าน คนที่รู้จัก
 คนอื่น ๆ ซึ่งมีใช้พ่อแม่และพี่น้องท้องเดียวกัน นักเรียนมีความเกี่ยวข้อง ได้รับการช่วยเหลือ
 หรือได้รับกำลังใจจากคนเหล่านี้เพียงใด ขอให้นักเรียนตอบด้วยความจริงใจ และช่วยตอบให้ครบ
 15 ข้อด้วย

1. ถ้าฉันขาดพ่อแม่ ฉันก็มีคนอื่นที่อาจจะทำหน้าที่แทนได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม้ว่าคนในครอบครัวจะไม่เข้าใจกัน ฉันก็มีคนอื่นที่เข้าใจฉันดี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อฉันต้องการความช่วยเหลือ ก็มีคนภายนอกครอบครัวที่อาจช่วยฉันได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ญาติบางคนช่วยฉันให้หายกลัวใจ คลายวิตก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ญาติผู้ใหญ่บางคนสามารถช่วยเหลือเรื่องเงินทองฉันได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ญาติบางคนสามารถช่วยฉันทางด้านการเรียนได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ญาติบางคน ช่วยให้อำลั้งใจฉันเมื่อฉันเกิดข้อแก้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เมื่อฉันมีทุกข์หรือญาติบางคนสามารถช่วยฉันได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เมื่อนั้นมีทุกซ์ร้อนคนรู้จักบางคนสามารถช่วยฉันได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ครูบางท่าน สามารถช่วยฉันในเรื่องเงินทองได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ครูบางท่าน สามารถช่วยฉันทางด้านการเรียนได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. คนรู้จักบางคน สามารถช่วยฉันด้านการเรียนได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. เพื่อนบางคน ช่วยให้อ่าลังใจฉันได้เมื่อนั้นเกิดท้อแท้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ครูบางท่าน ช่วยให้เราตั้งใจเรียนเมื่อฉันเกิดข้อแก้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. คนรู้จักบางคน ช่วยให้เราตั้งใจเรียนได้เมื่อฉันเกิดข้อแก้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายณริศว์ ชื่อสกุล ปรารมย์
 เกิดวันที่ ๔ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๓
 สถานที่เกิด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๐๙๔/๑ หมู่ ๔ ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ
 จังหวัดชลบุรี ๒๐๒๕๐
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน นักวิชาการศึกษา
 สถานที่ทำงาน ฝ่ายงบประมาณสถานศึกษา กองการมัธยมศึกษา
 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๑๐๓๐๐

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. ๒๕๒๐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากโรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี
 พ.ศ. ๒๕๒๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จากโรงเรียนนิชัยรัตนาคาร จังหวัดระนอง
 พ.ศ. ๒๕๒๕ ปกศ.สูง (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา ลงกรณ์
 จังหวัดปทุมธานี
 พ.ศ. ๒๕๒๗ กศ.บ. (ชีววิทยา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 พ.ศ. ๒๕๓๔ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นายวิศว์ ปรารมย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม ๒๕๓๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัว และลักษณะทางชีวสังคมกับรูปแบบการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบ

2. เพื่อเปรียบเทียบ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคม ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาในแต่ละรูปแบบ

3. เพื่อจำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหา ด้วยปัจจัยทางจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดกองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2538 จำนวน 367 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามภูมิหลังของครอบครัว และลักษณะทางชีวสังคม แบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา แบบวัดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัว และชีวสังคมกับลักษณะการเผชิญปัญหา โดยใช้สถิติไค-สแควร์ เปรียบเทียบปัจจัยทางด้านจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อมกับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียน โดยใช้ สถิติ t-test จำแนกและทำนายลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาด้วยปัจจัยด้านจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อม โดยใช้สถิติวิเคราะห์จำแนกประเภท

ผลการวิจัย สรุปดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญ

แบบทำร้ายตนเอง รายได้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง โดยโทษตนเอง และแบบปฏิเสธสิ้นเชิง

2. เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการเผชิญปัญหากับปัจจัยต่าง ๆ พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบในระดับปกติและในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามีความรู้สึกริดคิดเกี่ยวกับตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน

3. ปัจจัยด้านจิตลักษณะและการรับรู้สภาพแวดล้อม สามารถจำแนกและทำนายการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาระดับปกติและลักษณะการเผชิญปัญหาระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาได้

FACTORS RELATING TO COPING STYLE OF SCHOOL ADOLESCENTS IN BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

NARIS PRAROM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master

of Science Degree in Applied Behavioral Science

at Srinakharinwirlt University

March 1996

The objectives of this study were divided into three categories. Firstly, it aimed to investigate the relationships among the family backgrounds and bio-social characteristics and each type of coping style. Secondly, it aimed to compare the differences between the two groups (i.e., school adolescents with normal and problematic coping styles) in self-concepts, locus of control, love-oriented practices, reasoning-oriented practice, and social support. Thirdly, it aimed to discriminate and predict each type of adolescents' coping style in normal and problematic levels from psychological traits and environmental perceptions

The sample consisted of 367 Mathayom Suksa III students of the academic year 1995 from secondary schools in Bangkok area by multistage random sampling. The instruments used for collecting data were an assessment of coping style, a student's background questionnaire, a self-concept questionnaire, a locus of control questionnaire, a child rearing practices questionnaire, and a social-support questionnaire. Data were analyzed by chi-square, t-test, and discriminant analysis.

The results of the study were summarized as follows :

1. Such family backgrounds and bio-social characteristics as gender, birth order marital status of parents, and parents income were dependent on externalized attack coping style. The relationship between marital status of parents and internalized attack coping style was also found. In addition, parents' income were associated with both internalized avoidance and internalized denial coping styles.

2. There was a difference between school adolescents with normal and problematic coping styles in self-concept, locus of control, love-oriented practice, reasoning-oriented practice, and social-support.

3. Psychological traits and environmental perceptions could discriminate and predict each type of coping styles in normal level and problematic level.